

ИНД - 91

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

Нислэгийн ерөнхий үйл ажиллагааны дүрэм

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-91 нь Монгол Улсын нисэхийн салбарын нислэгийн ерөнхий үйл ажиллагааны дүрмүүдийн үндэс суурийг бүрдүүлдэг чухал ач холбогдолтой дүрэм юм. Энэ Дүрмийн шаардлага нь, агаарын хөлгийн нислэгийн аюулгүй үйл ажиллагаа нь хүн болон өмч хөрөнгөд хамгийн бага аюул учруулахаар гүйцэтгэхийг бататгахад оршино.

ИНД-91 нь агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчид болон зорчигчдод хамаарах дараах зохицуулалтыг тогтооно:

- үйл ажиллагаа эрхлэгчид болон зорчигчдод хамааралтай ерөнхий шаардлага;
- үйл ажиллагааны болон нислэгийн ерөнхий дүрмүүд;
- ИХНД болон ХНД-ийн үйл ажиллагааны дүрмүүд;
- агаарын хөлгийн хэрэглэл болон төхөөрөмжийн шаардлага;
- үйл ажиллагаа эрхлэгчийн техник үйлчилгээний шаардлага;
- аэробатик, агаарын зар сурталчилгаа, глайдер чирэх болон шүхрийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлөг зэрэг тусгай нислэгийн үйл ажиллагааны шаардлага;
- гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа;
- агаарын хөлгийн дуу чимээний хязгаарлалт.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-91-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-91, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн дугаар**Хүчин төгөлдөр болсон огноо**

Анхны боловсруулалт	2003 оны 06 сарын 05
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2005 оны 09 сарын 14
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2007 оны 09 сарын 18
Нэмэлт, өөрчлөлт 3	2008 оны 05 сарын 30
Нэмэлт, өөрчлөлт 4	2008 оны 09 сарын 11
Нэмэлт, өөрчлөлт 5	2010 оны 04 сарын 16
Нэмэлт, өөрчлөлт 6	2011 оны 04 сарын 22
Нэмэлт, өөрчлөлт 7	2011 оны 10 сарын 14
Нэмэлт, өөрчлөлт 8	2013 оны 01 сарын 11
Нэмэлт, өөрчлөлт 9	2014 оны 09 сарын 12
Нэмэлт, өөрчлөлт 10 (Шинэчлэлт)	2018 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-91-ийн шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 91 A.29-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл.....	8
91.1. Зорилго.....	8
91.3. Тодорхойлолт ба товчлол.....	9
91.5. Багийн гишүүний тушаал, зааварчилгааг мөрдөх	9
91.7. Зөөврийн цахим төхөөрөмж.....	9
91.9. Галт зэвсэг тээвэрлэх болон хэрэглэх	10
91.11. Агаарын хөлөг болон нисэхийн байгууламжийн үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцохыг хориглох.....	12
91.13. Агаарын хөлгийн дуу чимээ болон чичиргээ.....	12
91.15. Агаарын хөлгийг түлшээр цэнэглэх.....	12
В Бүлэг - Үйл ажиллагааны дүрэм.....	13
91.101. Агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх чадвар	13
91.103. Хязгаарлагдмал категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ - үйл ажиллагааны хязгаарлалт.....	14
91.105. Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ - үйл ажиллагааны хязгаарлалт	14
91.107. Агаарын хөлгийн бүртгэл	16
91.109. Агаарын хөлгийн нислэгийн заавар.....	17
91.111. Агаарын хөлөгт авч явах шаардлагатай баримт бичиг.....	17
91.112. Нислэгийн өдөр тутмын бүртгэл.....	18
91.113. Агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүд	18
91.115. Бүхээгийн ажилтанд тавих шаардлага.....	18
91.117. Хөлгийн даргыг томилох	19
91.119. Агаарын хөлгөөр явгалах.....	19
91.121. Зорчигч үйлчилгээний төхөөрөмжийг хурааж бэхлэх.....	20
91.123. Нислэгийн зааварчилгаа	20
91.125. Хэрэглэлийн дуураймал нислэг	20
91.127. Аэродром ашиглах.....	21
91.129. Хязгаарлалттай болон аюултай бүс.....	22
91.131. Нам өндрийн нислэгийн зоон.....	22
91.133. Цэргийн үйл ажиллагааны бүс.....	23
91.135. Радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоон	23
91.137. Галт уулын аюултай зоон.....	24
91.139. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс	25
С Бүлэг - Нислэгийн ерөнхий дүрэм	25
91.201. Агаарын хөлгийн аюулгүй байдал	25
91.203. Хөлгийн даргын эрх.....	26
91.205. Багийн гишүүдийн ажлын байр.....	26
91.207. Суудал эзлэх, бэхэлгээ хийх.....	26
91.209. Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж ашиглах	27
91.211. Зорчигчдод өгөх зааварчилгаа	28
91.213. Гар тээш	29
91.215. Ачаа тээвэрлэх	29
91.217. Нислэгийн өмнөх арга хэмжээ	30

91.219.	Үйл ажиллагааны хязгаарлалт болон ослын төхөөрөмжийн мэдлэг	30
91.221.	Нислэгийн төхөөрөмж болон үйл ажиллагааны мэдээлэл	31
91.223.	Аэродром болон түүний ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа	31
91.225.	Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээтэй аэродром дахь үйл ажиллагаа	33
91.227.	Бусад агаарын хөлгийн ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа	33
91.229.	Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм	34
91.231.	Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм- усан дээрх үйл ажиллагаа	35
91.233.	Агаарын хөлгийн гэрэл	35
91.235.	Эд зүйл хаях	36
91.237.	Агаарын хөлгийн хурд	36
91.239.	Өндөр-хэмжигчийн тохируулга	36
91.241.	НХУ-ын зөвшөөрөл болон зааварчилгааг биелүүлэх	37
91.243.	НХУ-ын гэрлэн дохио	37
91.245.	Хяналттай агаарын зай дахь нислэгийн үйл ажиллагаа	38
91.246.	RNP тогтоосон агаарын зай дахь нислэгийн үйл ажиллагаа	39
91.247.	SSR транспондер болон түвшин мэдээлэх төхөөрөмж ашиглах	41
91.249.	Агаарын хөлгийн таних дуудлага	43
91.251.	Ашиглалтын цаг бүртгэгчийн ажиллагаа	43
D	Бүлэг - Ил харааны нислэгийн дүрэм	44
91.301.	ИХНД-ийн цаг уурын минима	44
91.303.	Тусгай ИХНД-ийн цаг агаарын минима	46
91.305.	ИХНД-ийн нислэгийн түлшний шаардлага	46
91.307.	ИХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөө	47
91.309.	Байрлал илтгэх	48
91.311.	ИХНД-ийн нислэгийн минимум өндөр	48
91.313.	ИХНД-ийн аяллын түвшин болон нислэгийн түвшин	49
91.315.	Цас, мөстэй нөхцөлд үйлдэх нислэгийн үйл ажиллагаа	50
E	Бүлэг - Хэрэглэлийн нислэгийн дүрэм	50
91.401.	Минимум нисэх багийн гишүүн	50
91.403.	ХНД-ийн нислэгийн түлшний шаардлага	50
91.405.	ХНД-ийн нөөц аэродромын шаардлага	51
91.407.	ХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөө	52
91.409.	Нислэгийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөх	53
91.411.	Нислэгийн төлөвлөгөөний гэнэтийн өөрчлөлт	53
91.413.	ХНД-ийн дагуу хөөрөлт болон буулт үйлдэх	54
91.415.	CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журам	56
91.417.	CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын заавар	57
91.419.	CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын зааврыг батлах	57
91.421.	Мөстөлтийн нөхцөлд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх	59
91.423.	ХНД-ийн нислэгийн минимум түвшин	59
91.425.	ХНД-ийн аяллын түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин	60
91.427.	ХНД-ийн радио холбоо	61
91.429.	ХНД-ийн нислэгийн үйл ажиллагаа - радио холбоо татгалзах	61
91.431.	Байгууламжийн доголдолтой ажиллагааг мэдэгдэх	63

F Бүлэг – Хэрэглэл болон төхөөрөмжид тавих шаардлага	63
91.501. Ерөнхий шаардлага.....	63
91.503. Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн байрлал.....	64
91.505. Суудал болон бэхэлгээ	64
91.507. Зорчигчийн мэдээллийн тэмдэг	65
91.509. Минимум хэрэглэл болон төхөөрөмж.....	65
91.511. Шөнийн ИХНД-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж	66
91.513. ИХНД-ийн холбооны төхөөрөмж	66
91.515. Холбоо болон навигацийн төхөөрөмж - усан дээгүүрх ИХНД	67
91.517. ХНД-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж.....	67
91.519. ХНД-ийн холбоо болон навигацийн төхөөрөмж	67
91.521. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын төхөөрөмж	69
91.523. Ослын төхөөрөмж.....	70
91.525. Усан дээгүүрх нислэг	72
91.527. Агаарын хөлгийн усан дээрх үйл ажиллагаа	73
91.529. Агаарын хөлгийн ослын байршлын систем (AELS) болон ослын байршил дамжуулагч (ELT).....	73
91.531. Хүчилтөрөгч заах хэрэглэл	76
91.533. Битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч.....	76
91.535. Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч	77
91.537. Ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж.....	78
91.539. MEL батлах	79
91.541. SSR транспондер болон түвшин мэдээлэх төхөөрөмж	80
91.543. Түвшин анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж - турбожет, эсхүл турбофен.....	80
91.545. Тогтоосон түвшин заах хэрэглэл	81
91.547. Харвах суудал болон тэсрэх төхөөрөмж.....	81
G Бүлэг - Үйл ажиллагаа эрхлэгчийн техник үйлчилгээний шаардлага	82
91.601. Зорилго.....	82
91.602. Нислэгийн өмнөх техник үйлчилгээний шаардлага.....	82
91.603. Техник үйлчилгээний ерөнхий шаардлага	83
91.605. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарь	84
91.607. Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах.....	87
91.609. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарийн өөрчлөлт	89
91.611. Үзлэгийн төлөвлөгөөний сунгалт	89
91.613. Үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалт	90
91.615. Нислэгт тэнцэх чадварын үнэлгээ	90
91.616. Техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр	91
91.617. Техник үйлчилгээний бүртгэл	91
91.619. Техникийн бүртгэлийн дэвтэр.....	91
91.621. Техник үйлчилгээний бүртгэлийг шилжүүлэх	92
91.623. Бүртгэлийг хадгалах	93
H Бүлэг - Тусгай нислэгийн үйл ажиллагаа	93
91.701. Аэробатик нислэг	93
91.703. Нисэх спортын арга хэмжээ	94

91.705.	Шүхэр хаях үйл ажиллагаа	95
91.707.	Ослын шүхрийн иж бүрдэл	96
91.709.	Глайдер чирэх.....	97
91.711.	Глайдераас бусад зүйлийг чирэх	98
I Бүлэг - Гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа болон Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа		
		99
91.751.	Үйлчлэх хүрээ	99
91.753.	Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа.....	99
91.755.	Гадаадын агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны тусгай дүрмүүд	99
J Бүлэг - Дуу чимээний хязгаарлалт		
		100
91.801.	Зорилго.....	100
91.803.	Агаарын хөлгийн дуу чимээний зөвшөөрөгдөх хэмжээ.....	100
91.805.	Агаарын хөлгийн дууны хурдны цохилтын долгион	100
91.807.	Хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага хангах.....	101
Хавсралт А - Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн тодорхойлолт		
		102
A.1.	Тэмдэглэгээ, зурагт хуудас	102
A.2.	Түлш ба тосны тэмдэглэгээ	102
A.3.	Суудал.....	102
A.4.	Хамгаалах бүс.....	102
A.5.	Хүүхдийн бэхэлгээний систем	103
A.6.	Агаарын хөлгийн гэрэл	103
A.7.	Агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг бүртгэгч	104
A.8.	Даралтаар өндөр-хэмжигч	104
A.9.	Холбоо болон навигацийн төхөөрөмж	105
A.10.	RNP, MNPS болон VSM төхөөрөмж	106
A.11.	CAT II болон CAT III төхөөрөмж.....	106
A.12.	Эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдэл	107
A.13.	Гал унтраагуур	108
A.14.	Ослын төхөөрөмж.....	108
A.15.	Ослын байршил дамжуулагч (ELT)	109
A.16.	Хүчилтөрөгч	110
A.17.	Зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг.....	110
A.18.	Багийн гишүүдийн хүчилтөрөгчийн баг	110
A.19.	Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж	111
A.20.	Амьсгал хамгаалах төхөөрөмж (PBE)	112
A.21.	Багийн гишүүдийн амьсгал хамгаалах зөөврийн төхөөрөмж	112
A.22.	Транспондер төхөөрөмж	112
A.23.	Түвшний мэдээллийг кодлох төхөөрөмж	112
A.24.	Түвшин анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж	112
A.25.	Онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдэл	113
A.26.	Глайдер чирэх холбоос	113

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

91.1. Зорилго

(a) Энэ Дүрэм нь иргэний агаарын хөлгийн ерөнхий үйл ажиллагааны шаардлага болон нислэгийн дүрмийг тогтооно.

(b) Энэ зүйлийн (c)(1), (d)-г харгалзан, энэ Дүрмийн дараах заалтууд нь Монгол Улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн болон Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа Монгол Улсын зэвсэгт хүчний агаарын хөлөгт хамаарна:

- (1) 91.129;
- (2) 91.223-аас 91.225, иргэний агаарын хөлгийн ойролцоо нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа тохиолдолд;
- (3) 91.229, иргэний агаарын хөлгийн ойролцоо нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа тохиолдолд;
- (4) 91.233;
- (5) 91.241;
- (6) 91.245-аас 91.247;
- (7) 91.309;
- (8) 91.313;
- (9) 91.407-гоос 91.411;
- (10) 91.425-аас 91.427;
- (11) 91.431;
- (12) 91.541.

(c) Энэ Дүрэм нь дараах этгээд болон төхөөрөмжид хамаарахгүй:

- (1) дараах нөхцөл байдалтай холбоотой үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа Монгол Улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн, эсхүл Монгол Улсын зэвсэгт хүчний агаарын хөлөгт:
 - (i) дайны, эсхүл ижил төстэй бусад онцгой нөхцөл; эсхүл
 - (ii) Монгол Улс болон Монгол Улсын бусад ашиг сонирхлыг хамгаалах; эсхүл
 - (iii) онцгой нөхцөлийн үед иргэний засаг захиргаанд тусламж үзүүлэх; эсхүл
 - (iv) аливаа нийтийн үйлчилгээ үзүүлэх; эсхүл
 - (v) цэргийн зорилгоор ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон хязгаарлалттай, аюултай, эсхүл цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд гүйцэтгэх нислэгийн үйл ажиллагаа;
- (2) ИНД-101-д хамаарах агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдэд;

(2А) энэ Дүрмийн аливаа шаардлагыг хангасан байхыг үйл ажиллагааны нөхцөлд нь шаардсанаас бусад тохиолдолд, хууль болон ИНД-102-ын дагуу олгосон, хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдэд;

(3) ИНД-105-д хамаарах этгээд болон төхөөрөмжид.

(d) Энэ зүйлийн (c)(1)-д заасан үйл ажиллагааны дадлага хийж байгаа Монгол Улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн, эсхүл Монгол Улсын зэвсэгт хүчний ашиглаж байгаа агаарын хөлөгт хамаарахгүй, хэрэв тухайн сургалтыг дараах дүрмийн шаардлагын дагуу гүйцэтгэх боломжгүй бол:

(1) 91.225(b);

(2) 91.233;

(3) 91.313, хэрэв сургалтыг хяналттай агаарын зайн гадна хийж байгаа бол;

(4) 91.407, хэрэв сургалтыг хяналттай агаарын зайн гадна хийж байгаа бол;

(5) 91.427, хэрэв сургалтыг хяналттай агаарын зайн гадна хийж байгаа бол.

91.3. Тодорхойлолт ба товчлол

Нөөц

91.5. Багийн гишүүний тушаал, зааварчилгааг мөрдөх

Зорчигч нь 91.203-ын дагуу хөлгийн даргын өгсөн аливаа зааварчилгааг дагаж мөрдөнө.

91.7. Зөөврийн цахим төхөөрөмж

(a) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл хөлгийн дарга нь, тухайн агаарын хөлөг ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байх үед аливаа гар утас, эсхүл цахилгаан соронзон энерги дамжуулдаг бусад зөөврийн цахим төхөөрөмж ажиллуулахыг зөвшөөрөхгүй ба аливаа этгээд тэдгээрийг ажиллуулахгүй.

(b) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл хөлгийн дарга нь ХНД-ийн дагуу нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгөөр, хэрэглэлээр ойртолт, эсхүл хөөрөлт үйлдэх, эсхүл нислэгийн бусад эрсдэлтэй үе шатанд аливаа зөөврийн цахим төхөөрөмж ажиллуулахыг зөвшөөрөхгүй ба аливаа этгээд тэдгээрийг ажиллуулахгүй.

(c) Энэ зүйлийн (b) нь дараах хэрэгсэлд хамаарахгүй:

(1) сонсголын аппарат;

(2) зүрхний кардиостимулятор;

(3) зөөврийн дуу бичигч;

(4) сахлын цахилгаан машин;

(5) электрон цаг; эсхүл

(б) аливаа бусад зөөврийн цахим төхөөрөмж, хэрэв агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн ажиллуулах зөөврийн цахим төхөөрөмж нь агаарын хөлгийг ажиллуулж байгаа аливаа систем, эсхүл төхөөрөмжид хөндлөнгөөс нөлөөлөх шалтгаан болохгүй болохыг тогтоосон бол.

(d) Дараах тохиолдолд:

- (1) агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлгийн хувьд, ашиглаж болох тухайн төрлийн төхөөрөмжийн энэ зүйлийн (с)(б)-д шаардсан тодорхойлолтыг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч гаргах үүрэгтэй;
- (2) бусад агаарын хөлгийн хувьд, ашиглаж болох тухайн төрлийн төхөөрөмжийн энэ зүйлийн (с)(б)-д шаардсан тодорхойлолтыг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл хөлгийн дарга гаргаж болно.

91.9. Галт зэвсэг тээвэрлэх болон хэрэглэх

(a) Энэ зүйлийн (с), (е)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг:

- (1) агаарын хөлгөөр галт зэвсэг тээвэрлэх; эсхүл
- (2) агаарын хөлөгт галт зэвсэг тээвэрлэх шалтгааныг бий болгох; эсхүл
- (3) агаарын хөлөгт галт зэвсэг тээвэрлэх зөвшөөрөл олгохыг хориглоно.

(b) Энэ зүйлийн (d)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд агаарын хөлгийн бүхээгт байх үедээ галт зэвсэг хэрэглэхгүй.

(c) Дараах тохиолдолд галт зэвсгийг агаарын хөлөгт тээвэрлэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн галт зэвсгийг:
 - (i) нислэгийн үед аливаа этгээд хүрэх боломжгүй хэсэгт байрлуулсан бол;
 - (ii) хэрэглэх боломжгүй болгосон бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийг зөвхөн галт зэвсэгтэй холбоотой этгээд, эсхүл бүлэг этгээдийг тээвэрлэхэд ашиглаж байгаа ба:
 - (i) тухайн галт зэвсэг тээвэрлэхийг үйл ажиллагаа эрхлэгч зөвшөөрсөн бол;
 - (ii) тухайн галт зэвсгийг хэрэглэх боломжгүй болгосон бол; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгөөр мал амьтан тээвэрлэж байгаа ба үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор мал амьтныг хөдөлгөөнгүй болгох шаардлагатай гэж үзвэл; эсхүл
- (4) тухайн агаарын хөлгийг газарт байгаа ан амьтан буудах, эсхүл хөдөлгөөнгүй болгох зорилгоор ашиглаж байгаа тохиолдолд, хэрэв:
 - (i) агаарын хөлөг, галт зэвсэг хэрэглэхээр зорьсон газарт хүртэл тухайн галт зэвсгийг цэнэглээгүй бол;

- (ii) тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай зайлшгүй холбоотой, эсхүл газарт байгаа ан амьтныг буудах, эсхүл хөдөлгөөнгүй болгох үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол.

(d) Дараах тохиолдолд:

- (1) мал амьтан тээвэрлэж байгаа агаарын хөлөгт, хэрэв багийн гишүүн нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор мал амьтныг хөдөлгөөнгүй болгох шаардлагатай гэж үзвэл галт зэвсгийг хэрэглэж болно; эсхүл
- (2) агаарын хөлгөөс газарт байгаа ан амьтныг буудах, эсхүл хөдөлгөөнгүй болгох зорилгоор галт зэвсэг хэрэглэж болно, хэрэв:
 - (i) тухайн галт зэвсгийг хэрэглэх нь газарт байгаа хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд аюул, эсхүл хохирол, эсхүл гэмтэл учруулахгүй бол;
 - (ii) тухайн галт зэвсгийг хот, суурингийн шигүү суурьшлын бүс, эсхүл олон хүн цугларсан задгай талбай дээгүүр хэрэглэхгүй бол.

(e) Цагдаа, бусад хууль сахиулах байгууллагын ажилтан, эсхүл цэргийн албан хаагч дараах тохиолдолд, агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явж болно, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь агаарын тээврийн, эсхүл коммерийн тээврийн үйл ажиллагаанд төлбөртэй зорчигч тээвэрлэж байгаа ба галт зэвсэг авч яваа тухайн этгээд нь:
 - (i) албан үүргийн дагуу хуулиар галт зэвсэг эзэмших эрхтэй бол;
 - (ii) тухайн галт зэвсгийг албан үүргийнхээ дагуу авч яваа бол;
 - (iii) энэ зүйлийн (f)-ийн дагуу агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явахыг Дарга зөвшөөрсөн бол;
 - (iv) энэ зүйлийн (f)-ийн дагуу Даргын тавьсан аливаа нөхцөл, эсхүл хязгаарлалтыг хангасан бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь зөвхөн цагдаагийн ажилтан, хууль сахиулах байгууллагын ажилтан, цэргийн албан хаагчид болон тэдний хяналтад байгаа этгээдүүдийг тээвэрлэж байгаа бөгөөд тухайн галт зэвсгийг цэнэглээгүй бол; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь цагдаа, хууль сахиулах байгууллага, эсхүл цэргийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа ба тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн цагдаа, хууль сахиулах, эсхүл цэргийн үйл ажиллагаа, эсхүл тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол.

(f) Цагдаагийн дарга, бусад хууль сахиулах байгууллагын удирдлага, эсхүл зэвсэгт хүчний удирдлагын хүсэлтийг үндэслэн Дарга:

- (1) хэрэв цагдаагийн дарга болон тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгч агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явахыг зөвшөөрсөн бол, цагдаагийн ажилтан, хууль сахиулах байгууллагын ажилтан, эсхүл цэргийн албан хаагчийг агаарын тээврийн, эсхүл арилжааны тээврийн үйл ажиллагаанд төлбөртэй зорчигч тээвэрлэж байгаа агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явахыг зөвшөөрч болно;
- (2) шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөл, эсхүл хязгаарлалтыг тогтоож болно;
- (3) тухайн шийдвэрийг хүсэлт гаргагч, үйл ажиллагаа эрхлэгч болон цагдаагийн даргад мэдэгдэх үүрэгтэй.

(g) Дарга өөрөөр тогтоосноос бусад тохиолдолд, энэ зүйлийн (f)-ийн дагуу зөвшөөрөл авах хүсэлтийг, тухайн төлөвлөсөн агаарын тээврийн, эсхүл арилжааны тээврийн үйл ажиллагаа эхлэхээс ажлын нэгээс доошгүй хоногийн өмнө Даргад гаргах үүрэгтэй.

(h) Энэ зүйлийн (e)(1)-д заасан этгээд агаарын хөлөгт галт зэвсэг тээвэрлэх тохиолдолд, үйл ажиллагаа эрхлэгч нь төлбөрт нислэгийн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө, галт зэвсэг авч яваа хүмүүсийн тоо болон тэдний агаарын хөлөгт суусан байрлалыг хөлгийн даргад мэдэгдэх үүрэгтэй.

91.11. Агаарын хөлөг болон нисэхийн байгууламжийн үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцохыг хориглох

Агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд, эсхүл түүний навигацид ашигладаг утаа мэдрэгч, суурин, эсхүл зөөврийн төхөөрөмжийг багтаасан, гэхдээ эдгээрээр хязгаарлагдахгүй, аливаа агаарын хөлөг, агаарын хөлгийн аливаа бүрдэл хэсэг, эсхүл түүний төхөөрөмжид гэмтэл учруулах, эсхүл хөндлөнгөөс оролцохыг аливаа этгээдэд хориглоно.

91.13. Агаарын хөлгийн дуу чимээ болон чичиргээ

Аливаа этгээд дараах тохиолдолд, аэродромын орчимд агаарын хөлөг, эсхүл агаарын хөлгийн хөдөлгүүрээс гарах дуу чимээ, эсхүл чичиргээг хязгаарлах үйлдэл хийхгүй байж болно, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлөг хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэж байгаа бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг газар, эсхүл усан дээр маневр хийж байгаа бол; эсхүл
- (3) аливаа этгээд нь хөөрөлт үйлдэхийн өмнө дараах шаардлагыг бататгах зорилгоор агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийг шалгаж байгаа бол:
 - (i) хөдөлгүүрийн үзүүлэлт шаардлага хангаж байгааг; эсхүл
 - (ii) хэрэглэл, туслах тоноглол, эсхүл бусад бүрдэл хэсэг шаардлага хангасан нөхцөлд байгааг.

91.15. Агаарын хөлгийг түлшээр цэнэглэх

Агаарын хөлгийг түлшээр цэнэглэж, эсхүл түлш юулж байгаа этгээд нь дараах шаардлагыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг цэнэглэх, эсхүл түлш юүлэх ажиллагаанд холбогдох дүрмийн шаардлагыг дагаж мөрдөж байгааг;
- (2) аливаа этгээд агаарын хөлөгт суух, түүний бүхээгт байх, эсхүл буух үед, эсхүл нэг, эсхүл түүнээс олон тийрэлтэт хөдөлгүүр ажиллаж байх үед агаарын хөлгийг 3.1А ангиллын түлшээр цэнэглээгүй, эсхүл түлш юүлээгүй болохыг; эсхүл
- (3) аливаа этгээд агаарын хөлөгт суух, түүний бүхээгт байх, эсхүл буух үед агаарын хөлгийг 3.1С, эсхүл 3.1D ангиллын түлшээр цэнэглээгүй, эсхүл түлш юүлээгүй болохыг.

В Бүлэг - Үйл ажиллагааны дүрэм

91.101. Агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх чадвар

(а) Энэ зүйлийн (с), ИНД-103 болон ИНД-106-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг дараах шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь:
 - (i) хүчинтэй НТЧ-ын гэрчилгээтэй байх;
 - (ii) нислэгт тэнцэх нөхцөлд байх; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь ИНД-21-ийн дагуу олгосон тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа.

(б) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай нислэгийн зөвшөөрөлтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх этгээд нь дараах шаардлагыг хангах үүрэгтэй:

- (1) НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл тусгай нислэгийн зөвшөөрөлтэй хамт олгосон үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг дагаж мөрдөх;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт ИНД-ийн дагуу шаардсан тэмдэглэгээ болон зурагт хуудас байрлуулах.

(с) Тухайн агаарын хөлөгт НТЧ-ын гэрчилгээ олгох, сунгах, эсхүл сэргээх шаардлагыг хангаж байгааг үзүүлэх зорилгоор, аливаа этгээд хүчинтэй НТЧ-ын гэрчилгээгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

- (1) ИНД-21-ийн В Бүлгийн дагуу, тухайн агаарын хөлгийн маягийн, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ нь хүчинтэй бол;
- (2) тухайн агаарын хөлөг ИНД- 21.191-д заасан шаардлагыг хангаж байгаа бол;
- (3) ИНД-43.101(а)(1)-ээс (5)-д заасан холбогдох шаардлагыг хангасан этгээд тухайн агаарын хөлөг нислэгт тохирохыг бататгаж байгаа бол;
- (4) тухайн хөлгийн дарга нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх болон маягийн зэрэглэл, эсхүл баталгаажуулах зөвшөөрөл эзэмшигч бол;

- (5) тухайн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэж байгаагаас бусад этгээдийг тээвэрлээгүй бол.

91.103. Хязгаарлагдмал категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ - үйл ажиллагааны хязгаарлалт

Аливаа этгээд, ИНД-21-ийн Н Бүлгийн дагуу хязгаарлагдмал категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон агаарын хөлгөөр, дараахаас бусад нислэгийн зааварчилгаа өгөхгүй:

- (1) маягийн зэрэглэлийн шилжих зааварчилгаа; эсхүл
- (2) ХАА-н зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийн гэрчилгээжсэн тусгай үйл ажиллагааны зорилгоор хийгдэх нислэгийн зааварчилгаа.

91.105. Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ - үйл ажиллагааны хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр хүн, эсхүл эд зүйлийг хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай тээвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

(b) Энэ зүйлийн (a) нь дараах тохиолдолд, тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээдэд хамаарахгүй, хэрэв аливаа этгээдийг хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай тээвэрлэх бол:

- (1) тухайн тээвэрлэж байгаа этгээд нь ИНД-61-ийн дагуу Даргын олгосон багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч байх ба:
 - (i) энэ зүйлийн (e), (f)(2)(i), (g)(1) болон (j)(2)(i)-ийн аль хамааралтайг харгалзан, тухайн агаарын хөлгөөр нислэгийн зааварчилгаа өгч байгаа; эсхүл
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих зааварчилгаа өгч байгаа; эсхүл
- (2) тухайн тээвэрлэж байгаа этгээд нь энэ зүйлийн (e)-гийн дагуу тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэх шаардлагатай; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь тусгай категорийн-үндсэн (primary), тусгай категорийн-спортын хөнгөн агаарын хөлгийн (LSA), эсхүл тусгай категорийн-хязгаарлагдмал (limited) НТЧ-ын гэрчилгээтэй ба ИНД-115-ын дагуу Даргын олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа.

(c) Хэрэв хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэхээс бусад тохиолдолд, Дарга тухайн ажиллагаа гүйцэтгэхийг бичгээр тусгайлан зөвшөөрөөгүй бол, аливаа этгээдийг хот, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дээгүүр *тусгай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

(d) *Тусгай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь, ИНД-21.205-д агаарын хөлөгт байрлуулсан байхыг шаардсан зурагт хуудсанд заасан анхааруулгыг тухайн агаарын хөлөгт тээвэрлэж байгаа бүх хүмүүст мэдэгдэх үүрэгтэй.

(e) Дараахаас бусад зорилгоор, аливаа этгээдийг *тусгай категорийн - туршилтын (experimental)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) шинэ агаарын хөлгийн загварын концепцийг судлах болон хөгжүүлэх, шинэ агаарын хөлгийн төхөөрөмж, тоноглолын суурилуулалт болон үйл ажиллагааны арга техник, эсхүл агаарын хөлгийн шинэ хэрэглээ; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь холбогдох НТЧ-ын шаардлагыг хангаж байгааг үзүүлэх; эсхүл
- (3) нислэгийн үнэлгээ хийх; эсхүл
- (4) тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих зааварчилгаа өгөх.

(f) *Тусгай категорийн - үзүүлбэрийн (exhibition)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр:

- (1) үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээнд дагалдах ИНД-47.55(с)-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх үүрэгтэй;
- (2) үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээдийг тухайн агаарын хөлгөөр дараах зорилгоор үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:
 - (i) Дарга зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөг дээр агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих зааварчилгаанаас бусад, нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
 - (ii) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (iii) нисэх спортын арга хэмжээнд оролцон нисдэг тэрэгний дүүжинт тээврийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, ИНД-133-ын дагуу дүүжинт тээврийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (iv) тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээнд дагалдах ИНД-47.55(с)-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдлийн дагуу тээвэрлэхийг зөвшөөрсөн, эсхүл энэ хэсгийн (2)(i)-ийн дагуу тээвэрлэх этгээдээс бусад этгээдийг тээвэрлэх.

(g) Дараах зорилгоор, аливаа этгээдийг *тусгай категорийн-сонирхогчийн бүтээсэн (amateur-built)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:

- (1) хэрэв этгээд нь тухайн агаарын хөлгийн сонирхогч зохион бүтээгч, эсхүл эзэмшигч биш бол, агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих зааварчилгаанаас бусад, нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
- (2) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;

- (3) ИНД-133-ын дагуу нисдэг тэрэгний дүүжинт тээврийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх.
- (h) Дараах зорилгоор, аливаа этгээдийг *тусгай категорийн - үндсэн (primary)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:
- (1) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа;
 - (2) ИНД-133-ын дагуу нисдэг тэрэгний дүүжинт тээврийн үйл ажиллагаа.
- (i) Аливаа этгээдийг, *тусгай категорийн - спортын хөнгөн агаарын хөлгийн (LSA)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй, ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.
- (j) *Тусгай категорийн - хязгаарлагдмал (limited)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр:
- (1) үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээнд дагалдах ИНД-47.55(с)-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх үүрэгтэй;
 - (2) дараах зорилгоор үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээдийг тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:
 - (i) Дарга зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих зааварчилгаанаас бусад нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
 - (ii) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (iii) ИНД-133-ын дагуу нисдэг тэрэгний дүүжинт тээврийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (iv) дараахаас олон этгээдийг тээвэрлэх:
 - (A) нисэх онгоцны хувьд, 10 хүн;
 - (B) нисдэг тэрэгний хувьд, 5 хүн.

91.107. Агаарын хөлгийн бүртгэл

- (a) Энэ зүйлийн (b) болон ИНД-106-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг дараах шаардлагын дагуу бүртгүүлээгүй, таних тэмдэглэгээ байрлуулаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:
- (1) ИНД-47; эсхүл
 - (2) ИCAO-гийн Хэлэлцэн тохирогч Улсын нисэхийн эрх бүхий байгууллага; эсхүл
 - (3) Монгол Улсын Засгийн Газар, эсхүл Монгол Улсын ИНЕГ-тай агаарын хөлгийн бүртгэлийг харилцан хүлээн зөвшөөрөх гэрээ байгуулсан бусад Улсын эрх бүхий байгууллага.
- (b) Энэ зүйлийн (a) нь ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэгч байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчид хамаарахгүй, хэрэв:

- (1) гэрчилгээ эзэмшигч нь, тухайн агаарын хөлөгт ИНД-21-ийн дагуу олгосон НТЧ-ын тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн байнгын эрх эзэмшдэг бол;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт, шинэ агаарын хөлгийн шалгах нислэг хийгдэж байгаа бол.

91.109. Агаарын хөлгийн нислэгийн заавар

Аливаа этгээд, тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг мөрддөг байхаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

91.111. Агаарын хөлөгт авч явах шаардлагатай баримт бичиг

ИНД-103, ИНД-104 болон ИНД-106-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг агаарын хөлөгт дараах баримт бичгийг авч яваагүй бол, тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:

- (1) хэрэв 91.101(с) хамааралтайгаас бусад тохиолдолд, НТЧ-ын хүчинтэй гэрчилгээ, эсхүл тухайн гэрчилгээний баталгаажуулсан хуулбар;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, дүйцэх баримт бичиг;
- (3) Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) 91.619-ийн дагуу шаардсан техникийн бүртгэлийн дэвтэр, агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний дагуу суурин баазаас үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөгт, тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний статусыг нисгэгчид мэдээлэхэд ашигладаг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өөр орлох баримт бичигтэй байхаас бусад тохиолдолд;
 - (ii) гүйцэд бөглөсөн САА 2173 маягт Жин болон Төвлөрөлтийн Өгөгдөхүүн, эсхүл дүйцэх баримт бичиг;
 - (iii) гүйцэд бөглөсөн САА 2129 маягт, Агаарын хөлгийн Радио холбооны төхөөрөмжийн зөвшөөрөл;
- (4) гадаад улсад нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) **нисэхийн радио холбооны эрх;**
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн хүчинтэй бүртгэлийн гэрчилгээ, эсхүл түүний баталгаажуулсан хуулбар;
 - (iii) нисэх багийн гишүүн бүр, холбогдох хүчинтэй нисэх багийн гишүүний үнэмлэх болон эрүүл мэндийн гэрчилгээ эзэмшдэг болохыг нотлох баримт;
- (5) Монгол Улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа гадаадын агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн хүчинтэй бүртгэлийн гэрчилгээ, эсхүл түүний баталгаажуулсан хуулбар;

- (ii) тухайн агаарын хөлөг нь 91.803(a)(2)-ын агаарын хөлгийн дуу чимээний зөвшөөрөгдөх түвшин болон 91.807(a)(2)-ын хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлагыг хангаж байгааг нотлох бичгээр үйлдсэн баримт;
- (iii) нисэх багийн гишүүн бүр, холбогдох хүчинтэй нисэх багийн гишүүний үнэмлэх болон эрүүл мэндийн гэрчилгээ эзэмшдэг болохыг нотлох баримт.

91.112. Нислэгийн өдөр тутмын бүртгэл

(a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нислэг бүрд, дараах мэдээллийг багтаасан өдөр тутмын нислэгийн бүртгэлийг нямбай хөтөлж, хадгалах үүрэгтэй:

- (1) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (2) тухайн хөлгийн даргын нэр;
- (3) багийн бусад гишүүдийн нэр;
- (4) тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар;
- (5) тухайн нислэг үйлдсэн огноо;
- (6) тухайн нислэгийн зорилго;
- (7) тухайн нислэг эхэлсэн цаг;
- (8) хөөрөлт үйлдсэн аэродромын нэр;
- (9) нислэгийн цаг.

(b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь өдөр тутмын нислэгийн бүртгэлийг тухайн нислэг үйлдсэн өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд хадгалах үүрэгтэй.

(c) ИНД-115.455, эсхүл ИНД-135.857-гийн дагуу өдөр тутмын нислэгийн бүртгэлийг хадгалахыг шаардсан этгээдээс энэ зүйлийн (a), (b)-г мөрдөхийг шаардахгүй.

91.113. Агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүд

Аливаа этгээд тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт шаардсан нисэх багийн гишүүнээс цөөн гишүүнтэйгээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

91.115. Бүхээгийн ажилтанд тавих шаардлага

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, 19-өөс их зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн багийн гишүүнээр томилогдох бүхээгийн ажилтны минимум тоог дараах шаардлагын дагуу тогтоогоогүй бол, аливаа этгээд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) 19-өөс их, 51-ээс бага зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн хувьд, 1-ээс доошгүй бүхээгийн ажилтан;
- (2) 50-иас их, 101-ээс бага зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн хувьд, 2-оос доошгүй бүхээгийн ажилтан;

- (3) 100-гаас их зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн хувьд, 2-оос доошгүй бүхээгийн ажилтан дээр 100-гаас илүү гарсан 50 зорчигч тутамд нэмэлт нэг бүхээгийн ажилтан.
- (b) Дараах тохиолдолд бүхээгийн ажилтантай байхыг шаардахгүй:
- (1) шүхрийн үйл ажиллагаанд оролцох этгээдийг тээвэрлэж байгаа агаарын хөлөгт; эсхүл
 - (2) агаарын бөмбөлөгт; эсхүл
 - (3) DHC6-300, эсхүл DHC6-310 маягийн агаарын хөлөгт; эсхүл
 - (4) тээвэрлэж байгаа 19-өөс илүү гарсан зорчигч нь зөвхөн 91.207(d)(1)-ийн дагуу тээвэрлэж байгаа 4-өөс доош насны хүүхэд байгаа тохиолдолд, нийт зорчигчийн тоо 24-өөс хэтрээгүй агаарын хөлөгт.
- (c) Аливаа этгээд, дараах шаардлагыг хангаагүй бүхээгийн ажилтантай агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:
- (1) дараах тохиолдолд гүйцэтгэх шаардлагатай арга хэмжээний ур чадвараа харуулсан байх:
 - (i) онцгой нөхцөлийн үед;
 - (ii) онцгой нөхцөлийн нүүлгэн шилжүүлэлт шаардсан нөхцөлд;
 - (2) тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан ослын төхөөрөмжийг ажиллуулах чадвар эзэмшсэн байх.

91.117. Хөлгийн даргыг томилох

- (a) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн нислэгийг төлөвлөх үед, нислэгийн үе шат бүрд хөлгийн даргыг томилдог байхаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг нэгээс дээш нисгэгчтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно.
- (b) Энэ зүйлд, үйл ажиллагаа эрхлэгч гэж тухайн агаарын хөлгийг нисгэхийг зөвшөөрч байгаа, эсхүл нисэх шалтгааныг бий болгож байгаа этгээдийг ойлгоно.

91.119. Агаарын хөлгөөр явгалах

Үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл техник үйлчилгээний байгууллагаас зохих ёсоор зөвшөөрөл олгосон ба дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, нисэх багийн гишүүдээс бусад аливаа этгээдийг аэродромын хөдөлгөөнт бүсэд агаарын хөлгөөр явгалалт үйлдэхийг хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр явгалалт үйлдэх чадвартай байх;
- (2) радио холбоо ашиглах чадвартай байх, хэрэв холбоо шаардлагатай бол;
- (3) тухайн аэродром дахь газрын хөдөлгөөний холбогдох журам болон аэродромын зураг схемтэй танилцсан байх.

91.121. Зорчигч үйлчилгээний төхөөрөмжийг хурааж бэхлэх

Дараах тоног төхөөрөмжийг хурааж бэхэлснээс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд агаарын хөлгөөр явгалалт, хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэхгүй:

- (1) зорчигчийн хоолны болон ундааны тавиур, эсхүл ширээ; эсхүл
- (2) зорчигч үйлчилгээний тэргэнцэр; эсхүл
- (3) зорчигчийн гол замын дагуу буудаг дэлгэц.

91.123. Нислэгийн зааварчилгаа

Аливаа этгээд, тухайн агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноггосноос бусад тохиолдолд, агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр нислэгийн зааварчилгаа өгөхгүй:

- (1) бүрэн ажиллагаатай хос удирдлага; эсхүл
- (2) аль ч багийн гишүүний суудлаас ажиллуулах боломжтой агаарын хөлгийн 3 тэнхлэгийн (pitch, roll, yaw) дагуух хөдөлгөөн болон хөдөлгүүрийн хүчний удирдлага.

91.125. Хэрэглэлийн дуураймал нислэг

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, дараах шаардлагыг хангаагүй бол, аливаа этгээд агаарын хөлгөөр хэрэглэлийн дуураймал нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь хоёр нисгэгчийн суудалтай ба нэг нисгэгчийн суудлыг хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг аюулгүй байдлын нисгэгч эзэлсэн байх;
- (2) аюулгүй байдлын нисгэгч нь:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн урд болон хоёр талыг хангалттай харах боломжтой байх; эсхүл
 - (ii) тухайн аюулгүй байдлын нисгэгчийн хараанд дэмжлэг үзүүлэх чадвартай ажиглагчтай байх;
- (3) тухайн агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноггосон байх:
 - (i) бүрэн ажиллагаатай хос удирдлага; эсхүл
 - (ii) аль ч багийн гишүүний суудлаас ажиллуулах боломжтой агаарын хөлгийн 3 тэнхлэгийн (pitch, roll, yaw) дагуух хөдөлгөөн болон хөдөлгүүрийн хүчний удирдлага.

(b) Аливаа этгээд, энэ зүйлийн (a)(3)-ыг хангаагүй агаарын хөлгөөр хэрэглэлийн дуураймал нислэг үйлдэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн дуураймал нислэг нь хяналттай агаарын зайн гадна үйлдэгдэх бол;
- (2) тухайн хөлгийн дарга нь хэрэглэлийн дуураймал нислэгийн нөхцөлийг хурдан өөрчлөх боломжтой бол.

91.127. Аэродром ашиглах

(a) Тухайн талбай нь холбогдох агаарын хөлгийн хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх зорилгоор ашиглахад тохиромжтой байхаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд тухайн талбайг аэродром хэлбэрээр ашиглахгүй.

(b) Аливаа этгээд нь дараахаас бусад тохиолдолд, аэродромд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) тухайн этгээд нь, аэродромын операторын мэдэгдсэн аэродромын ашиглалтын аливаа хязгаарлалт болон үйл ажиллагааны нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх;
- (2) тухайн ХБЗ, хэлипорт, эсхүл усан дээр буух талбайг тухайн агаарын хөлгийн маягт тохирох гэрлээр тоногосон ба шөнийн цагаар хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх үед гэрэлтүүлгийг асаасан байх;
- (3) тухайн этгээд нь агаарын хөлгөөр, агаарын хөлөг ашиглахад аюултай гэж аэродромын операторын мэдэгдсэн, эсхүл тэмдэглэсэн аливаа маневрын бүсээс, эсхүл түүний хэсгээс зайтай маневр хийх;
- (4) тухайн ХБЗ, хэлипорт, эсхүл усан дээр буух талбай нь, тухайн үйл ажиллагаанд зайлшгүй шаардлагатай хүн, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл хөлөг онгоцноос бусад хүмүүс, амьтан, тээврийн хэрэгсэл, хөлөг онгоц, эсхүл буулт үйлдэх, эсхүл хөөрөлт үйлдэх үеийн бусад саадаас чөлөөтэй байх.

(c) Тухайн агаарын хөлөг дараах байдлаар маневр хийж чаддаг байхаас бусад тохиолдолд, нисгэгч нь аэродромын хөдөлгөөний хайрцаг нислэгт оролцохгүй;

- (1) аливаа саадаас зайтай;
- (2) тухайн аэродромын хөдөлгөөний хайрцаг нислэгтэй, эсхүл аливаа бусад аэродромын хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журамтай зөрчилдөхгүй.

(d) Аливаа этгээд, энэ зүйлийн (a), (b) болон (c)-гийн шаардлагыг бүрэн хангасан байхаас гадна, дараах нөхцөлийг бататгаагүй бол нисдэг тэргээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) хот, тосгон, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дэх хэлипорт, эсхүл дүүжин нислэг үйлдэх талбайн дараах өгөгдөл нь тухайн нислэг үйлдэж байгаа нисдэг тэрэгний үзүүлэлт болон гадна орчны гэрлийн нөхцөлтэй нийцэж байгааг:
 - (i) бодит үзүүлэлт,
 - (ii) саадыг хязгаарлах гадаргуу,
 - (iii) ил харааны туслах хэрэгсэл, тэмдэглэгээ;
- (2) хот, тосгон, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүсийн гаднах хэлипорт, эсхүл дүүжин нислэг үйлдэх талбай нь дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) нисдэг тэрэг саадаас чөлөөтэй дүүжин нислэг хийхэд тохиромжтой байх;
 - (ii) хэлипортын хувьд, газардах болон хөөрөхөд тохиромжтой гадаргуутай байх;

- (3) тухайн нисдэг тэрэг нь Хүчин чадлын Ангилал-1 нисдэг тэрэг байхаас бусад тохиолдолд, хэлипорт, эсхүл дүүжин нислэгт ашиглах аливаа талбай нь гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд аюул учруулахгүйгээр авторотацийн буулт үйлдэж болох ойртолтын болон хөөрөлтийн нислэгийн замтай байх.

91.129. Хязгаарлалттай болон аюултай бүс

(a) Тухайн нисгэгч дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, нисгэгчийг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон хязгаарлалттай бүсэд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) тухайн хязгаарлалттай бүсийг хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас уг бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх зөвшөөрөл авсан байх;
- (2) тухайн хязгаарлалттай бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх аливаа тогтоосон нөхцөлийг мөрдөх;
- (3) тухайн хязгаарлалттай бүсийг хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас үйл ажиллагаанд тогтоосон аливаа нөхцөлийг мөрдөх.

(b) Тухайн нисгэгч, аюултай бүстэй холбоотой ажиллагаа нь агаарын хөлгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй болохыг тогтоосноос бусад тохиолдолд, нисгэгчийг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон аюултай бүсэд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно.

91.131. Нам өндрийн нислэгийн зоон

(a) Дараах тохиолдолд, нисгэгчийг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зоонд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) өдрийн цагаар дараахаас бусад тохиолдолд:
 - (i) тухайн нисгэгч нь:
 - (A) хосолсон нислэгийн зааварчилгаа авч байгаа; эсхүл
 - (B) ИНД-61-ийн дагуу олгосон багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг байх; эсхүл
 - (C) нам өндрийн нислэгийн зооны хязгаар, нам өндрийн нислэгийн зоонд нэвтрэх болон гарах аргын зааварчилгаа авсан бөгөөд тухайн нислэг үйлдэхийг ИНД-61-ийн дагуу олгосон багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч зөвшөөрсөн байх;
 - (ii) тухайн нисгэгч, нам өндрийн нислэгийн зоон дахь нислэгийн үйл ажиллагааны нөхцөлийн талаар тухайн бүсийг ашигладаг байгууллагаас зааварчилгаа авсан байх;
 - (iii) тухайн нисгэгч, нам өндрийн нислэгийн зоон дахь нислэгийн үйл ажиллагааны нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх;

- (iv) тухайн нисгэгч, нам өндрийн нислэгийн зоонд орохын өмнө холбогдох VHF давтамжаар нам өндрийн нислэгийн зоонд үйлдэх нислэгийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл болон төлөвлөж байгаа хугацааг мэдээлдэг байх;
- (v) тухайн нисгэгч, нам өндрийн нислэгийн зоонд байх үедээ холбогдох VHF давтамжийг байнга сонсож, хянаж байх ба тухайн нам өндрийн зооныг орхихдоо мэдээлдэг байх.

(b) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зоонд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь, тухайн агаарын хөлөг гадаргуу дээр байгаа хүн болон өмч хөрөнгөд аюулгүй үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгааг бататгах үүрэгтэй.

(c) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зоонд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгчийг, тухайн агаарын хөлөгт зорчигч тээвэрлэхийг хориглоно.

91.133. Цэргийн үйл ажиллагааны бүс

Тухайн нисгэгч дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, нисгэгчийг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) тухайн цэргийн үйл ажиллагааны бүсийг хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас дараах үйл ажиллагааг гүйцэтгэх зөвшөөрөл авсан:
 - (i) Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх; эсхүл
 - (ii) гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дэх цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
- (2) цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд заасан нөхцөлийг мөрдөж байгаа;
- (3) цэргийн үйл ажиллагааны бүсийг хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон аливаа нөхцөлийг мөрдөж байгаа.

91.135. Радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоон

(a) Энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, дараах шаардлагыг хангаагүй нисгэгчийг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) тухайн радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд тогтоосон радио холбооны давтамжаар дараах мэдээллийг өгсөн байх:
 - (i) **тухайн бүсэд орохдоо**- агаарын хөлгийн таних дуудлага, байршил, түвшин болон радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд тухайн нисгэгчийн үйлдэх нислэгийн зорилго;
 - (ii) **радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд байгаа аэродромын хөдөлгөөний хайрцагт нэгдэх үедээ** - агаарын хөлгийн таних дуудлага, байршил, түвшин болон тухайн нисгэгчийн зорилго;

- (iii) **радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд байгаа аэродромоос хөөрөлт үйлдэхээр ХБЗ-д орохын өмнө** - агаарын хөлгийн таних дуудлага, хөөрөлтөд ашиглах зурвас болон хөөрөлтийн дараа радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд тухайн нисгэгчийн үйлдэх нислэгийн зорилго;
 - (iv) **аливаа бусад хугацаанд, тухайн радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд тогтоосноос доошгүй үечлэлтэйгээр** - агаарын хөлгийн таних дуудлага, байршил, түвшин болон тухайн нисгэгчийн радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд үйлдэх нислэгийн зорилго;
 - (2) радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд тогтоосон радио давтамжийг тогтмол сонсож, хянаж байх;
 - (3) хэрэв тоноглосон бол, агаарын хөлгийн буултын гэрэл, эсхүл мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийг асаасан байх.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(1), (a)(2)-ыг мөрдөхгүйгээр, жагсаалын нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, гэхдээ зөвхөн:
- (1) жагсаалын нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн бүх нисгэгч (a)(3)-ыг мөрдөж байгаа бол;
 - (2) толгойлж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь (a)(1), (2)-ыг мөрдөж байгаа бол.
- (c) Радио холбоо нь ажиллагаагүй агаарын хөлгийн дарга, тухайн радио холбооны засварыг шалгах зорилгоор радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зоонд нислэг үйлдэж болно, гэхдээ зөвхөн:
- (1) тухайн хөлгийн дарга нь энэ зүйлийн (a)(3)-ыг мөрдөж байгаа бол;
 - (2) хэрэв боломжтой бол, тухайн хөлгийн дарга нь энэ зүйлийн (a)(1)-д шаардсан мэдээллийг өөрийн өмнөөс хэн нэгнээр дамжуулан өгөхөөр зохион байгуулсан бол.
- (d) Аюултай зоонд, эсхүл аюултай зоон руу шүхэрчид буулгахаар төлөвлөж байгаа шүхэр хаях агаарын хөлгийн дарга нь, тухайн радио холбоо шаардлагатай зоонд тогтоосон радио давтамжаар агаарын хөлгийн таних дуудлага, байршил, түвшин болон шүхрийн буулт үйлдэх этгээдийн зорилгыг, тухайн этгээдийг шүхрийн буулт үйлдэхээр агаарын хөлгөөс гарахыг зөвшөөрөхөөс өмнө мэдээлэх үүрэгтэй.

91.137. Галт уулын аюултай зоон

ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон галт уулын аюултай зоонд дараах тохиолдолд, нисгэгчийг нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар, эсхүл
- (2) IMC нөхцөлд, эсхүл
- (3) өдрийн цагаар, VMC нөхцөлд, тухайн нисгэгч дараах бүх нөхцөлийг тооцож үзсэний дараа, тухайн галт уулын аюул нь нислэгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй болохыг тогтоосноос бусад тохиолдолд:
 - (i) SIGMET-д багтсан холбогдох цаг уурын мэдээлэл;

- (ii) NOTAM мэдээлэл;
- (iii) ИНД-174-ийн дагуу Дарга олгосон цаг уурын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшдэг байгууллагаас тухайн зорилгоор гаргасан бусад мэдээлэл.

91.139. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс

ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсэд дараах тохиолдолд, нисгэгчийг нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) өдрийн цагаар дараахаас бусад тохиолдолд:
 - (i) ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс нь өдрийн цагаар байнга идэвхтэй байх; эсхүл
 - (ii) хэрэв ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсийг тухайн агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгжийн зөвшөөрлөөр идэвхжүүлсэн бол, ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсэд нисэхийг НХУ-ын нэгж зөвшөөрсөн ба тухайн нисгэгч нь НХУ-ын нэгжийн ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсийг орхихыг хүссэн аливаа шаардлагыг биелүүлдэг байх; эсхүл
 - (iii) хэрэв ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсийг агаарын зай ашиглагчийн хүсэлтээр тухайн агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгж идэвхжүүлсэн бол, урьдчилсан мэдэгдлийг НХУ-ын нэгжид хүргүүлсэн ба НХУ-ын нэгж нь тухайн ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс идэвхтэй болохыг бататгасан байх.

С Бүлэг - Нислэгийн ерөнхий дүрэм

91.201. Агаарын хөлгийн аюулгүй байдал

Агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийн өмнө, тухайн агаарын хөлөг нислэгт тэнцэж байгаа ба аюулгүй нислэгийн нөхцөлийг хангаж байгааг дараах үзлэг хийж бататгах:
 - (i) 91.111-ийн дагуу шаардсан баримт бичгийн үзлэг;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн үзлэг;
- (2) нислэгийн үед тухайн агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагаа болон бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг бататгах;
- (3) энэ хэсгийн (1)-д шаардсан үзлэгийг дууссаны дараа болон тухайн нислэг дууссаны дараа, агаарын хөлгийн үзлэгийн үед болон нислэгийн үед нисэх багийн илрүүлсэн аливаа агаарын хөлгийн дутагдлыг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад дүйцэх баримт бичигт бүртгэнэ.

91.203. Хөлгийн даргын эрх

Агаарын хөлгийн дарга нь дараах тохиолдолд, аливаа этгээд, эсхүл ачааг буулгах, эсхүл тээвэрлэхээс татгалзах үйлдлийг багтаасан тухайн агаарын хөлөг болон тээвэрлэж байгаа хүн, өмч хөрөнгийн аюулгүй байдалд шаардлагатай шийдвэр гаргана:

- (1) согтууруулах ундаа, эсхүл аливаа эмийн нөлөөнд байгаа этгээдийг тээвэрлэх нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүст аюул учруулж болзошгүй гэж тухайн хөлгийн дарга үзэж байгаа бол;
- (2) аливаа этгээд, эсхүл ачаа тээшний аливаа хэсэг нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүст аюул учруулж болзошгүй гэж тухайн хөлгийн дарга үзэж байгаа бол.

91.205. Багийн гишүүдийн ажлын байр

(a) Агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгийн хөөрөлт, буулт үйлдэх үед үүрэг гүйцэтгэж байгаа багийн гишүүн бүр нь:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэхээр байраа орхихоос бусад тохиолдолд, өөрийн суудалд байраа эзэлсэн байна;
- (2) өөрийн суудалд сууж байх үедээ хамгаалах бүсээ бүсэлсэн байна.

(b) Агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгийн хөөрөлт, буулт үйлдэх үед үүрэг гүйцэтгэж байгаа багийн гишүүн бүр нь дараахаас бусад тохиолдолд, өөрийн суудалд сууж байх үедээ хос мөрөвчит даруулгыг бүсэлсэн байна:

- (1) тухайн багийн гишүүний суудал нь хос мөрөвчит даруулгаар тоноглогдоогүй; эсхүл
- (2) тухайн багийн гишүүн нь хос мөрөвчит даруулга бүсэлсэн үед ажил үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй.

91.207. Суудал эзлэх, бэхэлгээ хийх

(a) Агаарын хөлгийн дарга, нислэгийн дараах үе шатанд зорчигчдыг суудал, эсхүл унтлагын суудалд сууж, хамгаалах бүс, даруулга бүс, эсхүл хэрэв тоноглогсон бол, хос мөрөвчит даруулга, эсхүл ганц хөндлөн мөрөвчит даруулгатай бүсээ бэхлэхийг шаардах үүрэгтэй:

- (1) хөөрөлт, буулт бүрийн үед;
- (2) тухайн агаарын хөлөг гадаргуугаас дээш 300м-ээс (1000ft) доош нам өндөрт нислэг үйлдэх үед;
- (3) зорчигчдын аюулгүй байдалд шаардлагатай гэж хөлгийн дарга үзсэн бусад цаг хугацаанд;
- (4) аэробатик нислэгийн үед;
- (5) задгай бүхээгтэй агаарын хөлөгт байнга.

(b) Тухайн зорчигчийг хос мөрөвчит даруулга, эсхүл ганц хөндлөн мөрөвчит даруулгатай бүсээ бүслэхийг дараах тохиолдолд шаардахгүй байж болно:

- (1) хөөрөлт болон буултын үед;
- (2) агаарын хөлөг гадаргуугаас дээш 300м-ээс (1000ft) доош нам өндөрт нислэг үйлдэх үед-

хэрэв агаарын хөлгийн дарга, тухайн үйлдлийг нислэгийн зорилготой холбоотой зорчигчийн заавал гүйцэтгэх ажиллагаанд шаардлагатай гэж үзвэл.

(c) Агаарын хөлгийн дарга хөөрөлт, буултын үед суудлыг хөөрөлт, буултын конфигурацид оруулахыг зорчигчдод шаардах үүрэгтэй.

(d) Энэ зүйлийн (a)(1), (2) болон (3) нь дараах тохиолдолд, дөрвөөс доош насны хүүхдэд хамаарахгүй, хэрэв тухайн хүүхдийг:

- (1) зорчигчийн суудал, эсхүл унтлагын суудалд сууж байгаа насанд хүрсэн хүн тэвэрч яваа ба тухайн хүүхдийг хамгаалах бүсээр насанд хүрсэн хүний хамгаалах бүсэнд бэхэлсэн бол; эсхүл
- (2) хүүхдийн бэхэлгээний системээр тоногдсон суудалд суулгасан, хэрэв хүүхэд нь тухайн хэрэгсэлд заасан жингийн хязгаарлалтаас хэтрээгүй, бөгөөд эцэг эх, асран хамгаалагч, эсхүл нислэгийн турш хүүхдийн аюулгүй байдлыг хамгаалахаар эцэг эх, эсхүл асран хамгаалагчийн даалгасан этгээд харгалзаж байгаа бол.

(e) Энэ зүйлийн (a) нь агаарын бөмбөлөгт тээвэрлэгдэж байгаа зорчигч, эсхүл шүхрийн үйл ажиллагаанд оролцож байгаа этгээдэд хамаарахгүй.

91.209. Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж ашиглах

(a) Битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн дарга нь, тухайн агаарын хөлөг AMSL 4000м-ээс (13 000ft) дээш өндөрт нислэг үйлдэж байх аливаа цаг хугацаанд болон AMSL 3000м-ээс 4000м-ийн (10 000-13 000ft) хооронд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа 30 минутаас дээш аль ч үед дараах шаардлагыг тавих үүрэгтэй:

- (1) багийн бүх гишүүд болон зорчигчид нэмэлт хүчилтөрөгч ашиглах;
- (2) багийн бүх гишүүд өөрийн суудлаа орхихыг шаарддаг аливаа үүрэг гүйцэтгэх үедээ тохируулагч болон түүнд бэхэлсэн хүчилтөрөгчийн багийг багтаасан зөөврийн хүчилтөрөгч ашиглах.

(b) Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн дарга нь дараах шаардлагыг тавих үүрэгтэй:

- (1) тухайн бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 3000м-ээс (10 000ft) дээш байх аливаа цаг хугацаанд:
 - (i) багийн бүх гишүүд нэмэлт хүчилтөрөгч ашиглах;
 - (ii) багийн бүх гишүүд, өөрийн суудлаа орхихыг шаарддаг аливаа үүрэг гүйцэтгэх үедээ тохируулагч болон түүнд бэхэлсэн хүчилтөрөгчийн багийг багтаасан зөөврийн хүчилтөрөгч ашиглах;

- (2) тухайн агаарын хөлөг 10700м-ээс 12500м-ийн (FL350-FL410) хоорондох нислэгийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа аливаа цаг хугацаанд:
- (i) нэмэлт хүчилтөрөгчөөр байнга хангадаг, эсхүл бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 3900м-ээс (13 000ft) дээш хэтэрсэн аль ч үед нэмэлт хүчилтөрөгчөөр автоматаар хангадаг хүчилтөрөгчийн багийг нисгэгчийн суудалдаа байгаа нэг нисгэгч нь өмсөж, хэрэглэх; эсхүл
 - (ii) хоёр нисгэгч өөрийн нисгэгчийн суудалд байраа эзэлсэн байх ба нисгэгч бүр 5 секундийн дотор хүчилтөрөгчөөр хангадаг хүчилтөрөгчийн багийг авч хэрэглэх боломжтой байх;
- (3) тухайн агаарын хөлөг, нислэгийн түвшин 12500м-ээс (FL410) дээш үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа аливаа цаг хугацаанд, нисгэгчийн суудалдаа байгаа нэг нисгэгчийг хэрэгцээт хүчилтөрөгчийн баг байнга зүүж, ашиглаж байх.

(с) Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлөг 4 минутаас бага хугацаанд AMSL 4200м (14000ft), эсхүл түүнээс доош өндөр алдаж чаддаг байхаас бусад тохиолдолд, битүүмжлэл алдсаны дараа, бүхээгийн даралт AMSL 4200м-ээс (14000ft) дээш байх аливаа цаг хугацаанд, зорчигч бүрийг нэмэлт хүчилтөрөгч хэрэглэхийг шаардах үүрэгтэй.

91.211. Зорчигчдод өгөх зааварчилгаа

- (а) Агаарын хөлгөөр зорчигч тээвэрлэх үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь зорчигч бүрд дараах зааварчилгаа өгснийг бататгах үүрэгтэй:
- (1) хэрэв тамхи татахыг зөвшөөрдөг бол, татаж болох нөхцөл;
 - (2) 91.121 болон 91.207-д заасан холбогдох шаардлага;
 - (3) зорчигчийн орох хаалга болон ослын гарцын байрлал, тэдгээрийг нээх арга;
 - (4) энэ Дүрмээр авч явахыг шаардсан тохиолдолд:
 - (i) зорчигчийн хэрэглээнд зориулсан аврах болон ослын төхөөрөмжийн байрлал;
 - (ii) усан дээгүүр үйлдэх нислэгт 91.525-ын дагуу шаардсан хөвөгч төхөөрөмж ашиглах;
 - (iii) зорчигчийн хэрэглээнд зориулан агаарын хөлөгт суурилуулсан хүчилтөрөгчийн төхөөрөмжийг хэвийн болон онцгой нөхцөлийн үед ашиглах;
 - (5) онцгой нөхцөлийн буултын үед мөрдөх журам;
 - (6) 91.7-гийн дагуу зөөврийн цахим төхөөрөмж ашиглах.
- (b) Энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу шаардсан зааварчилгаа нь:
- (1) хөлгийн дарга, багийн гишүүн, үйл ажиллагаа эрхлэгчийн томилсон этгээд, эсхүл бичигдсэн дүрс бичлэг ашиглан өгөгдсөн байх ёстой;

- (2) 7600м-ээс (FL250) дээш түвшний нислэгт, нэмэлт хүчилтөрөгчийн төхөөрөмжийг ашиглах үзүүлбэрийг багтаасан байх ёстой;
- (3) энэ Дүрмээр авч явахыг шаардсан тохиолдолд, аврах хэрэгсэл ашиглах үзүүлбэрийг багтаасан байх ёстой;
- (4) ИНД-ээр, зорчигчид зориулсан анхааруулах гэрлэн тэмдэг болон багийн гишүүний зааварчилгааг зорчигч заавал мөрдөхийг шаардсан, холбогдох мэдэгдлийг багтаасан байх ёстой;
- (5) зорчигч бүрийн хэрэгцээнд зориулсан дараах мэдээллийг агуулсан хэвлэмэл хуудсыг нэмэлтээр ашиглаж болно:
 - (i) ослын гарцыг ажиллуулах арга болон зурагт хуудас;
 - (ii) зорчигчийн хэрэглээнд зориулсан ослын төхөөрөмжийг ашиглахад шаардлагатай бусад зааварчилгаа.
- (6) хэрэв хөлгийн дарга, тухайн зааварчилгааны агуулгыг бүх зорчигч мэдэж байгааг тогтоосон бол, зааварчилгаа өгөхийг шаардахгүй.

(с) Энэ зүйлийн (b)(5)-д заасны дагуу хэвлэмэл хуудас ашиглаж байгаа тохиолдолд, үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тэдгээрийг бүх зорчигч ашиглахад тохиромжтой байрлалд байрлуулах бөгөөд уг хуудсанд зөвхөн тухайн агаарын хөлгийн маяг, загварт тохирсон мэдээлэл агуулагдсаныг бататгах үүрэгтэй.

91.213. Гар тээш

Агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь хөөрөлт, эсхүл буултын өмнө бүх зорчигчийн гар тээшийг тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт дараах байдлаар байрлуулсныг бататгах үүрэгтэй:

- (1) гар тээшний тавиурт; эсхүл
- (2) зорчигчийн суудал доор дараах байдлаар:
 - (i) ослын цохилтын үед урагш гулсахгүй байхаар; эсхүл
 - (ii) онцгой нөхцөлийн үеийн агаарын хөлгийн нүүлгэн шилжүүлэлтэд саад болохгүй байхаар.

91.215. Ачаа тээвэрлэх

(а) Дараахаас бусад тохиолдолд, үйл ажиллагаа эрхлэгчийг агаарын хөлөгт ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөл олгохыг хориглоно:

- (1) тухайн ачааг суудал дээр, ачааны шургуулгад, эсхүл суудлын дээрх тээшний саванд, эсхүл ачаа, эсхүл тээшний тасалгаанд байрлуулсан байх;
- (2) байнга тохиолдох нислэгийн болон газрын нөхцөлд тухайн ачаа нь хөдөлгөөнгүй байхыг бататгах бөх бат хамгаалах бүс, эсхүл бэхэлгээний бусад хэрэгслээр найдвартай бэхэлсэн байх;
- (3) зорчигчид гэмтэл учруулахаас сэргийлэн ачааг баглаж, бүтээсэн байх.

(b) Дараах тохиолдолд агаарын хөлөгт ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөл олгодог үйл ажиллагаа эрхлэгчийг ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөл олгохыг хориглоно:

- (1) ачаа нь агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл зурагт хуудсанд заасан суудал, унтлагын суудал, эсхүл шалны даацын хязгаарлалтаас хэтэрсэн; эсхүл
- (2) ачаа нь аливаа шаардлагатай ослын гарцаар нэвтрэх, эсхүл ашиглахад, эсхүл зорчигч болон багийн гишүүдийн бүхээгийн хоорондын гол замыг ашиглахад саад болохоор байрласан.

91.217. Нислэгийн өмнөх арга хэмжээ

Нислэг эхлэхийн өмнө агаарын хөлгийн дарга тухайн нислэгтэй холбоотой дараах мэдээллийг авч, түүнтэй бүрэн танилцсан байх үүрэгтэй:

- (1) боломжтой бол, тухайн үеийн цаг уурын мэдээлэл;
- (2) түлшний шаардлага;
- (3) боломжит нөөц аэродром, хэрэв тухайн төлөвлөсөн нислэгийг гүйцэтгэх боломжгүй бол;
- (4) НХҮ-ээс мэдээлсэн, мэдэгдэж байгаа, эсхүл гарч болзошгүй хөдөлгөөний саатал;
- (5) ашиглахаар зорьж байгаа холбоо, навигацийн байгууламжийн нөхцөл байдал;
- (6) аэродромын бодит нөхцөл болон ашиглахаар зорьсон аэродромын ХБЗ-ын урт;
- (7) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан хөөрөлт болон буултын зайн өгөгдөхүүн;
- (8) хоёр, эсхүл түүнээс дээш хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) хөдөлгүүр татгалзсан үеийн журам;
 - (ii) нэг хөдөлгүүр татгалзсан үеийн нислэгийн үзүүлэлтийн өгөгдөхүүн.

91.219. Үйл ажиллагааны хязгаарлалт болон ослын төхөөрөмжийн мэдлэг

Нислэг эхлэхийн өмнө агаарын хөлгийн нисгэгч нь:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн ашиглалтын заавар;
- (2) агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгч, эсхүл Даргын тогтоосон үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг багтаасан зурагт хуудас, жагсаалт, хэрэглэлийн тэмдэглэгээ, эсхүл тэдгээрийн бүрдэл;
- (3) тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан ослын төхөөрөмж;
- (4) тухайн ослын төхөөрөмжийг ажиллуулахаар томилогдсон багийн гишүүн;
- (5) онцгой нөхцөлийн үед ослын төхөөрөмжийг хэрэглэх журамтай танилцсан байна.

91.221. Нислэгийн төхөөрөмж болон үйл ажиллагааны мэдээлэл

(a) Агаарын хөлгийн дарга, дараах төхөөрөмж болон мэдээлэл нь хүчинтэй бөгөөд шаардлага хангасан, тухайн агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүн бүр авч хэрэглэхэд боломжтой болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) цаг хугацааг зөв заах хэрэглэл;
- (2) холбогдох агаарын навигацийн зураг;
- (3) ХНД-ийн үйл ажиллагааны хувьд, холбогдох нислэгийн замын, терминал бүсийн, ойртолтын, хэрэглэлийн ойртолтын болон нисэн гарах үед ашиглах зураг;
- (4) шөнийн үйл ажиллагааны хувьд, нисэх багийн гишүүн бүрд зориулсан гар чийдэн.

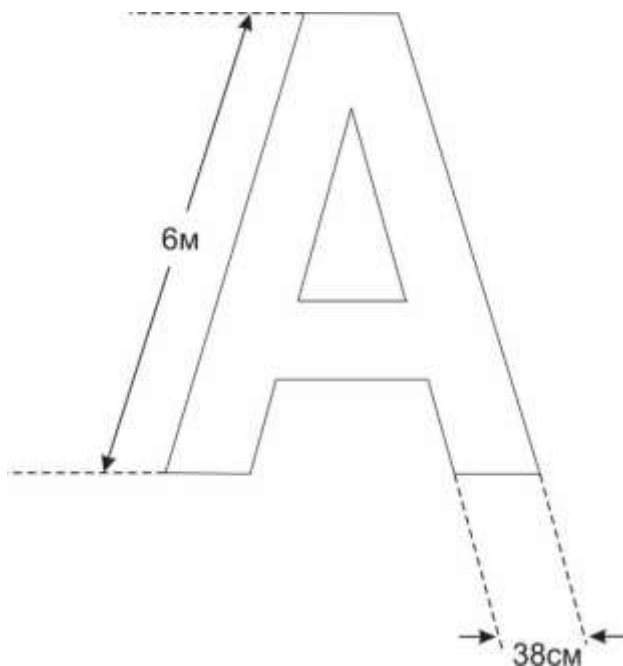
(b) Энэ зүйлийн (a)-д зааснаас гадна, МСТOW 5700кг-аас дээш, эсхүл гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 10, эсхүл түүнээс их зорчигчийн суудалтай агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасны дагуу нислэгийн хэвийн болон онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх бүхээгийн шалгах хуудсыг нисэх багийн гишүүн бүр хэрэглэдэг болохыг бататгах үүрэгтэй.

91.223. Аэродром болон түүний ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аэродром болон түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисэх онгоцны нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) мөргөлдөхөөс сэргийлэх зорилгоор аэродромын бусад хөдөлгөөнийг ажиглах;
- (2) НХУ өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд, бусад агаарын хөлгийн үйлдэж байгаа аэродромын хөдөлгөөний хайрцагт нийцүүлэх, эсхүл зай барих;
- (3) дараахаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын AIP-д зарласан аэродромд буултын ойртолт үйлдэх үед болон хөөрсний дараа зүүн гар тийш эргэж аэродромын хөдөлгөөний хайрцаг нислэг үйлдэх:
 - (i) тухайн нисгэгчид НХУ өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгсөн; эсхүл
 - (ii) тухайн ашиглаж байгаа ХБЗ-ын хувьд, Монгол Улсын AIP-д зарласан тухайн ХНД-ийн журам нь баруун гарын эргэлт болон буултын ойртолт, эсхүл хөөрөлтийг тухайн хэрэглэлийн журмын дагуу хийхийг заасан;
- (4) хэрэв Монгол Улсын AIP-д зарласан аэродромын дэлгэрэнгүй мэдээлэлд тухайн ашиглаж байгаа ХБЗ-д баруун гарын аэродромын хөдөлгөөний хайрцаг нислэг хийхийг заасан бол, дараахаас бусад тохиолдолд, AIP-д зарласан аэродромд буултын ойртолт үйлдэх үед болон хөөрсний дараа баруун гар тийш эргэж аэродромын хөдөлгөөний хайрцаг нислэг үйлдэх:
 - (i) тухайн нисгэгчид НХУ өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгсөн; эсхүл

- (ii) тухайн ашиглаж байгаа ХБЗ-ын Монгол Улсын AIP-д зарласан ХНД-ийн журам нь зүүн гарын эргэлт болон буултын ойртолт, эсхүл хөөрөлтийг тухайн хэрэглэлийн журмын дагуу хийхийг заасан;
- (5) НХУ өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд, тухайн аэродромын хөдөлгөөний тусгай журмыг дагаж мөрдөх.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(3), (a)(4) болон (a)(5) нь 91.703-ын дагуу нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй.
- (c) Энэ зүйлийн (a)(3), (a)(4)-ийг үл харгалзан, Монгол Улсын AIP-д зарласан аэродромоос ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа хөлгийн дарга нь буухаар ойртолт үйлдэх үед, эсхүл хөөрсний дараа аль ч чиглэлд эргэлт хийж болно, хэрэв:
- (1) тухайн аэродром нь аэродромын удирдлагын үйлчилгээгүй бол;
 - (2) Зураг 1-д үзүүлсэн аэродромын газрын дохиог ашиглаж байгаа ХБЗ-ын дагуу байрлуулсан бол;
 - (3) аэродромын бусад хөдөлгөөнтэй зөрчилдөөгүй бол.
- (d) Энэ зүйлийн (b), (c)-г харгалзан, аэродром дээр, эсхүл түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисдэг тэрэгний хөлгийн дарга нь энэ зүйлийн (a)-г мөрдөх, эсхүл тухайн аэродром дээр, эсхүл түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисэх онгоцны ашиглаж байгаа аэродромын хөдөлгөөний хайрцгаас зай барих үүрэгтэй.

Зураг 1. ХАА-н үйл ажиллагааны аэродромын газрын дохио

91.225. Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээтэй аэродром дахь үйл ажиллагаа

(a) Аэродромын удирдлагын үйлчилгээ нь ажиллагаатай байгаа аэродромд болон түүний ойролцоо нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) НХУ өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, тогтоосон давтамжаар аэродромын удирдлагын үйлчилгээтэй хоёр талын радио холбоо хадгалах;
- (2) нислэгийн дараах үе шат эхлэхээс өмнө аэродромын удирдлагын үйлчилгээнээс НХУ-ын зөвшөөрөл авах:
 - (i) маневрын талбайн аливаа хэсэгт явгалах; эсхүл
 - (ii) тухайн аэродромын ХБЗ, эсхүл хэлипортоос хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх; эсхүл
 - (iii) удирдлагын зоонд орох.

(b) Аэродромын нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ нь ажиллагаатай байгаа аэродром болон түүний ойролцоо нислэг үйлдэх агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) хэрэв тухайн агаарын хөлгийг радио холбоогоор тоногдсон бол, тухайн үйлчилгээний нэгжтэй тогтоосон давтамжаар хоёр талын радио холбоог хадгалж байх;
- (2) нислэгийн дараах үе шат эхлэхээс өмнө, тухайн аэродромыг ашиглах зорилгоо мэдээллийн үйлчилгээний нэгжид мэдэгдэх:
 - (i) маневрын талбайн аливаа хэсэгт явгалах; эсхүл
 - (ii) тухайн аэродромын ХБЗ, эсхүл хэлипортоос хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх; эсхүл
 - (iii) тухайн аэродромын хөдөлгөөний хайрцагт нэгдэж орох.

(c) Радио холбоогоор тоноглогдоогүй агаарын хөлгөөр аэродромын нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ нь ажиллагаатай байгаа аэродромд болон түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн дараах үе шат эхлэхээс өмнө, тухайн аэродромыг ашиглах зорилгоо тухайн үйлчилгээний нэгжид мэдэгдэх үүрэгтэй:

- (1) маневрын талбайн аливаа хэсэгт явгалах;
- (2) тухайн аэродромын хөдөлгөөний хайрцагт орох.

91.227. Бусад агаарын хөлгийн ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа

Нисгэгчийг, агаарын хөлгөөр дараах байдлаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) мөргөлдөх аюул үүсгэхээр бусад агаарын хөлөгтэй хэт ойртох; эсхүл
- (2) тухайн жагсаалын нислэгт оролцож байгаа бусад агаарын хөлгийн даргатай урьдчилан зохицуулалт хийснээс бусад тохиолдолд жагсаалын нислэгт оролцох; эсхүл

(3) энэ хэсгийн (2)-ын шаардлага хангасан бөгөөд тухайн нисгэгч дараах үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байгаагаас бусад тохиолдолд хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай зорчигч тээвэрлэж байхдаа жагсаалын нислэгт оролцох:

- (i) шүхэр хаях агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа; эсхүл
- (ii) ИНД-115-ийн дагуу Даргын олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд гүйцэтгэж байгаа чөлөөт нисэхийн жагсаалын нислэгийн үйл ажиллагаа.

91.229. Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм

(a) Агаарын хөлгийн нисгэгч нь:

- (1) цаг агаарын нөхцөл тохиромжтой үед ХНД, эсхүл ИХНД-ийн дагуу нислэг үйлдэж байгаагаас үл хамааран, бусад агаарын хөлгийг харах болон түүнээс зайлсхийх зорилгоор ил харааны ажиглалтыг тогтмол хийж байх үүрэгтэй;
- (2) хөдөлгөөний давуу эрхтэй байгаа бол, чиглэл болон хурдаа хадгалах үүрэгтэй, гэхдээ ACAS-ын resolution advisory-т суурилсан мөргөлдөхөөс зайлсхийх маневрыг багтаасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлагаас чөлөөлөгдөхгүй;
- (3) өөр агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй бол, дагалдах хуйлралын нөлөөг тооцон тухайн агаарын хөлгөөс хангалттай зайтай гүйцэж түрүүлэхээс бусад тохиолдолд, бусад агаарын хөлгийн дээгүүр, доогуур, эсхүл урдуур гүйцэж түрүүлэхээс зайлсхийх үүрэгтэй.

(b) Өөр агаарын хөлөг эгц урдаас нь, эсхүл бараг урдаас нь ойртож байгаа үед агаарын хөлгийн нисгэгч нь чиглэлээ баруун гар тийш өөрчлөх үүрэгтэй.

(c) Баруун гар талаас нь өөр агаарын хөлөг ойролцоогоор ижил түвшинд огтлолцож байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараахаас бусад тохиолдолд зам тавьж өгөх үүрэгтэй:

- (1) хөдөлгүүрт, агаараас хүнд агаарын хөлөг нь дирижабль, глайдер болон агаарын бөмбөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй;
- (2) дирижабль нь глайдер болон агаарын бөмбөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй;
- (3) глайдер нь агаарын бөмбөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй;
- (4) хөдөлгүүрт агаарын хөлөг нь бусад агаарын хөлөг, эсхүл эд зүйл чирж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй;
- (5) бүх агаарын хөлөг нь шүхэрт зам тавьж өгөх үүрэгтэй.

(d) Бусад агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь, хэрэв тухайн агаарын хөлгөөс зайлсхийх эргэлт хийх шаардлагатай бол, тухайн гүйцэж түрүүлж байгаа агаарын хөлөг бусад агаарын хөлгийг бүрэн түрүүлж, зайтай болох хүртэл чиглэлээ баруун гар тийш өөрчлөх үүрэгтэй.

(e) Энэ зүйлийн (d)-ийн зорилгоор, гүйцэж түрүүлж байгаа агаарын хөлөг гэж өмнөө байгаа агаарын хөлгийн ар талаас 70 градусаас бага тэгш хэмтэй өнцгөөр ойртож байгаа агаарын хөлгийг хэлнэ.

- (f) Нислэгт, эсхүл гадаргуу дээр байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) буултын ойртолтын төгсгөлийн үе шатанд байгаа, эсхүл буулт үйлдэж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
 - (2) тухайн агаарын хөлөг нь аэродромд буулт үйлдэх зорилгоор ойртолт үйлдэж байгаа 2, эсхүл түүнээс олон агаараас хүнд агаарын хөлгийн нэг бол, нам түвшинд байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
 - (3) буултын ойртолтын төгсгөлд байгаа бусад агаарын хөлгийн урдуур гарах, эсхүл тухайн агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлэхийн тулд энэ хэсгийн (2)-т заасан хөдөлгөөний давуу эрхийг эдлэхгүй;
- (g) Хэрэв бусад агаарын хөлөгтэй мөргөлдөх бодит эрсдэл байгаа бол агаарын хөлгийн нисгэгчийг хөөрөлт үйлдэхийг хориглоно.
- (h) Аэродромын маневрын талбайд явгалж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) буулт, хөөрөлт үйлдэж байгаа, эсхүл хөөрөх гэж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
 - (2) 2 агаарын хөлөг урд урдаасаа, эсхүл бараг урд урдаасаа ойртож байгаа үед зогсох, эсхүл боломжтой үед, чиглэлээ баруун тийш, тухайн агаарын хөлгөөс холдох хүртэл өөрчлөх;
 - (3) 2 агаарын хөлөг огтлолцох чиглэл дээр байгаа үед, тухайн нисгэгчийн баруун гар талд байгаа бусад агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
 - (4) бусад агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлж байгаа үед, гүйцэгдэж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх ба хангалттай зай барих.
- (i) Агаарын хөлгийн нисгэгч нь тусламж шаардлагатай аливаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй.

91.231. Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм- усан дээрх үйл ажиллагаа

Усан дээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь далайд мөргөлдөхөөс сэргийлэх олон улсын дүрмийн (International Regulations for Preventing Collisions at Sea) шаардлагыг мөрдөнө.

91.233. Агаарын хөлгийн гэрэл

- (a) Агаарын хөлгийн нисгэгчийг дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:
- (1) байршлын (position) гэрлийг асааснаас бусад тохиолдолд, шөнийн цагаар агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх; эсхүл
 - (2) тухайн агаарын хөлөг нь далайд мөргөлдөхөөс сэргийлэх олон улсын дүрэмд заасан гэрэлтүүлгийн шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийг усан дээр шөнийн цагаар аргамжих, эсхүл шилжүүлэх; эсхүл
 - (3) F Бүлэгт мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн системээр тоногдсон байхыг шаардсан агаарын хөлгөөр, мөргөлдөхөөс сэргийлэх систем нь ажиллаж байгаагаас бусад тохиолдолд, шөнийн цагаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэх.

(b) Тухайн агаарын хөлөг дараах шаардлага хангаснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа аэродромын маневрын талбайд шөнийн цагаар агаарын хөлгийг байрлуулах, эсхүл шилжүүлэн хөдөлгөхийг хориглоно:

- (1) харагдахуйц тод гэрэлтүүлэгдсэн байх; эсхүл
- (2) байршлын (position) гэрлээ асаасан байх; эсхүл
- (3) саадын гэрлээр тэмдэглэсэн талбайд байх.

(c) Энэ зүйлийн (a)(3)-ыг үл харгалзан, хэрэв тухайн нисгэгч үйл ажиллагааны нөхцөлөөс шалтгаалан тухайн системийг унтраах нь аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд нийцнэ гэж тогтоосон бол, агаарын хөлгийн нисгэгчийг мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн системийг асаахыг шаардахгүй.

91.235. Эд зүйл хаях

Тухайн эд зүйлийг хаях нь хүн, эсхүл бусдын өмч хөрөнгөд аюул учруулахгүй болохыг бататгах хангалттай арга хэмжээ авснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн нисгэгчид нислэгийн үед агаарын хөлгөөс аливаа эд зүйл хаяхыг зөвшөөрөхийг хориглоно.

91.237. Агаарын хөлгийн хурд

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, AMSL 3000м-ээс (10 000ft) доош түвшинд, 460км/ц-аас (250 kts) их хэрэглэлийн хурдтайгаар нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг дараах тохиолдолд нисгэгчид хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлөг D, E, F, эсхүл G агаарын зайд ХНД-ээр нислэг үйлдэж байгаа үед; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг C, D, E, F, эсхүл G агаарын зайд ИХНД-ээр нислэг үйлдэж байгаа үед.

(b) Дараах тохиолдолд энэ зүйлийн (a) хэсэг хамаарахгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн минимум аюулгүй хурдыг нислэгийн ашиглалтын зааварт 460км/ц-аас (250kts) ихээр тогтоосон бөгөөд тухайн агаарын хөлөг минимум аюулгүй хурдаар нислэг үйлдэж байгаа бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг 91.703-т заасны дагуу нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа бол.

91.239. Өндөр-хэмжигчийн тохируулга

(a) Агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараах шаардлагын дагуу тохируулсан өндөр-хэмжигчийн заалтын дагуу тухайн агаарын хөлгийн аяллын түвшин, эсхүл нислэгийн түвшинг хадгалах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн түвшин 4500м (FL150), эсхүл түүнээс дээш үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед өндөр-хэмжигчийг 760мм м.у.б-д (1013.2hPa) тохируулах;

- (2) 3900м (13 000ft), эсхүл түүнээс доош үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед өндөр-хэмжигчийг холбогдох бүсийн QNH зооны тохируулга, эсхүл аэродромын QNH-ийн өндөр-хэмжигчийн тохируулгад шилжүүлэх;
- (3) 3900м-ээс (13 000ft) нислэгийн түвшин 4500м-ийн (FL150) хооронд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед өндөр-хэмжигчийг НХУ-ын нэгжээс зөвлөсний дагуу холбогдох бүсийн QNH зооны тохируулгад шилжүүлэх.

(b) Өндөр авч байгаа, эсхүл өндөр алдаж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь өндөр-хэмжигчийг дараах шаардлагын дагуу тохируулах үүрэгтэй:

- (1) 3900м-ээс (13 000ft) дээш өндөр авах үед, өндөр-хэмжигчийг 760мм м.у.б-д (1013.2hPa) тохируулах;
- (2) нислэгийн түвшин 4500м-ээс (FL150) доош өндөр алдах үед, холбогдох бүсийн QNH зооны тохируулга, эсхүл аэродромын QNH-ийн өндөр-хэмжигчийн тохируулгад шилжүүлэх.

91.241. НХУ-ын зөвшөөрөл болон зааварчилгааг биелүүлэх

(a) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зоонд нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) ACAS-ын resolution advisory, эсхүл GPWS, эсхүл TAWS-ын alert-ын дагуу маневр хийж байгаагаас бусад тохиолдолд тухайн удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зооныг хариуцсан НХУ-ын нэгжээс өгсөн аливаа зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг мөрдөх;
- (2) агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагаанд шаардлагатай НХУ-ын зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг мөрдөөгүй тохиолдолд энэ талаар НХУ-д аль болох хурдан мэдэгдэх.

(b) Хэрэв НХУ-ын зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг мөрдөх нь тухайн нисгэгчийг энэ Дүрмийн аливаа заалтыг зөрчих шалтгаан болох бол, агаарын хөлгийн нисгэгч нь түүнийг мөрдөх шаардлагагүй.

(c) Энэ зүйлийн (b)-гийн дагуу НХУ-ын зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг мөрдөхгүй байхаар шийдсэн агаарын хөлгийн нисгэгч нь энэ талаар холбогдох НХУ-ын нэгжид нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй.

91.243. НХУ-ын гэрлэн дохио

Агаарын хөлгийн нисгэгч бүр, Хүснэгт 1-д заасан НХУ-ын гэрлэн дохиогоор өгсөн зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг дагаж мөрдөнө.

Хүснэгт 1. НХУ-ын гэрлэн дохио

Гэрлэн дохио	Нислэгт байгаа агаарын хөлөг	Газарт байгаа агаарын хөлөг
Үргэлжилсэн ногоон гэрэл	Буухыг зөвшөөрсөн	Хөөрөхийг зөвшөөрсөн
Үргэлжилсэн улаан гэрэл	Бусад агаарын хөлөгт зам тавьж өгөөд, хүлээх бүсэд нислэгийг үргэлжлүүл	Зогс
Анивчсан ногоон гэрэл	Буулт үйлдэхээр буцаж эргэ (буугаад явгалах зөвшөөрлийг тухайн үед нь өгнө)	Явгалахыг зөвшөөрсөн.
Анивчсан улаан гэрэл	Аэродром аюултай, бууж болохгүй	Ашиглаж байгаа буултын талбайгаас зайтай явгалалт үйлд
Анивчсан цагаан гэрэл	Энэ аэродром дээр буугаад, апронд оч	Аэродром дээрх гарааны цэг рүү буц
Улаан, ногоон гэрэл ээлжлэн анивчих	Аюултай, анхааралтай бай	Аюултай, анхааралтай бай

91.245. Хяналттай агаарын зай дахь нислэгийн үйл ажиллагаа

(а) Энэ зүйлийн (е), (f)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн дарга удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зоонд нэвтрэхийн өмнө НХУ-аас зөвшөөрөл аваагүй бол, хөлгийн даргыг ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зоонд нэвтрэхийг хориглоно.

(b) А ангиллын агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
- (2) А ангиллын агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, холбогдох давтамжаар НХУ-ын нэгжтэй хоёр талын радио холбоог хадгалж байх.

(c) НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, дараах ангиллын агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь холбогдох агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгжтэй хоёр талын радио холбоог тодорхой давтамж дээр хадгалж байх үүрэгтэй:

- (1) В, С, эсхүл D ангиллын агаарын зайд;
- (2) ХНД-ийн дагуу E ангиллын агаарын зайд.

(d) Хэрэв өөр өөр ангиллын агаарын зай хоорондоо давхацсан бол, үндсэн түвшинд нисэж байгаа нисгэгч нь аль бага хязгаарлалттай агаарын зайн ангиллын шаардлагыг дагаж мөрдөж болно.

(е) ИХНД-ийн дагуу нислэг үйлдэж байгаа нисгэгч нь ИНД-71-ийн дагуу E ангиллын агаарын зайгаар ангилсан хяналттай агаарын зайд нэвтрэхдээ НХУ-аас зөвшөөрөл авах шаардлагагүй.

(f) Тухайн удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зоонд НХУ-ын үйлчилгээ үзүүлээгүй байх цаг хугацаанд тухайн удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зоонд байгаа агаарын зай нь G ангиллын хяналтгүй агаарын зай болно.

91.246. RNP тогтоосон агаарын зай дахь нислэгийн үйл ажиллагаа

(a) Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр RNP тогтоосон агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) энэ дүрмийн дагуу баталсан тухайн агаарын хөлөг болон навигацийн системд тохирсон бүх нэмэлт өөрчлөлтийг багтаасан RNP үйл ажиллагааны журмын заавар тухайн агаарын хөлөгт бэлэн байх;
- (2) тухайн батлагдсан зааварт заасан журам, зааварчилгаа болон хязгаарлалтын дагуу RNP тогтоосон агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
- (3) тухайн RNP үйл ажиллагаанд 91.519-д шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмжид батлагдсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу үзлэг, үйлчилгээ хийсэн байх;
- (4) нисэх багийн гишүүн бүр дараах зүйлийн талаар хангалттай мэдлэгтэй ба тэдгээртэй бүрэн танилцсан байх:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн;
 - (ii) агаарын хөлгийн навигацийн системийн;
 - (iii) төлөвлөгдөөгүй нөхцөлийн журмыг багтаасан нислэгт хэрэглэх журмын;
- (5) хөлгийн дарга бүр, тухайн RNP үзүүлэлт нь төлөвлөсөн зам болон бусад нөөц замын шаардлагыг хангаж байгаа ба тухайн агаарын хөлөг, түүний навигацийн системийн аль алиныг RNP үйл ажиллагаанд ашиглахыг Дарга зөвшөөрсөн болохыг бататгах;
- (6) тухайн нислэгийн төлөвлөгөөний 10-р зүйлд дараах мэдээллийг багтаасан нислэгийн төлөвлөгөөг холбогдох НХУ-ний нэгжид хүргүүлсэн байх:
 - (i) “R” үсэг, тухайн агаарын хөлгийг RNP үйл ажиллагаанд зөвшөөрсөн болохыг харуулж байгаа тохиолдолд;
 - (ii) “G” үсэг, тухайн агаарын хөлгийг зөвшөөрөгдсөн GNSS-ийн чадвартай байхаар тоногдсон болохыг харуулж байгаа тохиолдолд.

(b) RNP үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч бүр нь RNP үйл ажиллагааны хүчинтэй зааврын хувийг түүний үйл ажиллагааны үндсэн баазад хадгалах ба Даргын шаардсан үед шалгуулахад бэлэн байлгах үүрэгтэй.

(c) RNP үйл ажиллагааны журмын зааврыг батлуулах, эсхүл батлагдсан RNP үйл ажиллагааны журмын зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь тухайн санал болгож байгаа заавар, эсхүл нэмэлт өөрчлөлтийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

(d) Дарга RNP үйл ажиллагааны журмын заавар, эсхүл батлагдсан RNP үйл ажиллагааны журмын зааврын аливаа нэмэлт өөрчлөлтийг баталж болно.

(e) RNP үйл ажиллагааны журмын заавар нь дараах мэдээллийг агуулсан байх ёстой:

- (1) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (2) RNP үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн бүртгэл, маяг болон загвар;
- (3) RNP үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн навигацийн системийн төрөл, үйлдвэрлэгч болон загвар;
- (4) дараах журмыг багтаасан техник үйлчилгээний хөтөлбөр:
 - (i) тухайн үйл ажиллагаанд шаардлагатай RNP-ийн үзүүлэлтийг хадгалж байгааг бататгах давтамжтайгаар, 91.519-д шаардсан RNP үйл ажиллагааны хэрэглэл болон төхөөрөмжийн хэсэг бүрд тест болон үзлэг хийх;
 - (ii) техник үйлчилгээний бүртгэлд огноо, нисэн гарах аэродром, нисэн очих нисэх буудал болон хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн доголдлын улмаас RNP үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэхийг зогсоосон шалтгааныг бүртгэх;
- (5) дараах үйл ажиллагаатай холбоотой журам болон зааварчилгаа:
 - (i) төхөөрөмжийн доголдолтой ажиллагаа, эсхүл үйл ажиллагааны алдаанаас хамаарах навигацийн томоохон алдааг багасгах;
 - (ii) НХУ-ын зөвшөөрсөн замаас санамсаргүй хазайхаас сэргийлэх зорилгоор хангалттай хугацааны өмнө навигацийн алдааг тогтоохын тулд харьцуулан шалгах журмыг багтаасан нислэгийн үед нягтлах;
 - (iii) RNP тогтоосон агаарын зайн нислэгийн үйл ажиллагааны үед тухайн шаардлагатай RNP үзүүлэлт нь хадгалагдаж байгааг бататгах зорилгоор навигацийн системийг шинэчлэх;
 - (iv) RNP тогтоосон агаарын зайд RNP системийн зөвшөөрөгдөх максимум хазайлт;
 - (v) RNP шалгуурыг хангах цагийн хязгаарлалтыг тооцох;
 - (vi) хэрэглэл болон төхөөрөмжийн татгалзлыг анхааруулах систем;
 - (vii) системийн татгалзал;
 - (viii) найдвартай ажиллагааны болон гүйцэтгэлийн өгөгдлийг цуглуулах, хянах систем;
 - (ix) Даргын шаардлагатай гэж үзсэн бусад журам, зааварчилгаа болон хязгаарлалт.

(f) Энэ зүйлийн (a), (b), (c) болон (e)-д шаардсан журмын заавар нь ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигчээс шаардсан үйл ажиллагааны зааварт тусгагдсан байж болно.

(g) Хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй:

- (1) НХУ зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, 2 бие даасан алсын зайн навигацийн систем LRNS нь дараах нөхцөлд бүрэн ажиллагаатай байгааг бататгах:
 - (i) RNP тогтоосон агаарын зайд орохоос 30 минутын өмнө;
 - (ii) RNP тогтоосон агаарын зайд орох үед;
- (2) RNP тогтоосон агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед, эсхүл түүнд нэвтрэхээс өмнө 30 минутын дотор:
 - (i) тухайн агаарын хөлөг RNP шалгуурыг хангаж чадахгүй болсон аль ч үед НХУ-д мэдэгдэх;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь ганц алсын зайн навигацийн системтэй (LRNS) нислэг үйлдэж байгаа аль ч үед НХУ-д мэдэгдэх;
 - (iii) хэрэв НХУ-тай холбоо барих боломжгүй бол, ICAO-гийн Бүс нутагт мөрдөх нэмэгдэл журамд (ICAO Regional Supplementary Procedures, Document 7030) заасан төлөвлөгдөөгүй нөхцөлийн журмын дагуу үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэх.

91.247. SSR транспондер болон түвшин мэдээлэх төхөөрөмж ашиглах

(a) Энэ зүйлийн (e)-д зааснаас бусад тохиолдолд, ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон транспондер шаардлагатай агаарын зайд нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь НХУ өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд, дараах үүрэгтэй:

- (1) транспондерыг дараах горимд ажиллуулах:
 - (i) Mode A, эсхүл Mode C; эсхүл
 - (ii) Mode S, хэрэв тухайн агаарын хөлгийг Mode S төхөөрөмжөөр тоногдсон ба энэ зүйлийн (b)-д заасан өөрийн Mode S кодтой бол;
- (2) хэрэв энэ хэсгийн (3)-т хамааралтай байхаас бусад тохиолдолд, эсхүл хэрэв Mode S төхөөрөмж ажиллаж байгаа бол, транспондер SSR-ыг дараах кодоор тохируулах:
 - (i) НХУ-аас тухайн нислэгт тогтоосон код; эсхүл
 - (ii) хэрэв НХУ-аас код тогтоогоогүй бол, Хүснэгт 2-ын дагуу;
- (3) нислэгийн үед онцгой нөхцөл үүссэн, радио холбоо алдагдсан, эсхүл хууль бус үйлдэл гарсан үед, тухайн транспондерыг Хүснэгт 3-ын дагуу холбогдох кодоор тохируулна.

(b) Бүртгэгч Улс нь тухайн агаарын хөлөгт өөрийн Mode S код оноосноос бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг Mode S транспондер төхөөрөмжөөр тоногдсон агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно.

(с) Хяналттай агаарын зайн транспондер шаардсан агаарын зайд ажиллагаагүй транспондертэй агаарын хөлгөөр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхээр төлөвлөж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын зайг хариуцсан холбогдох НХУ-ын нэгжээс тухайн агаарын зайд нэвтрэх НХУ-ын зөвшөөрлийн хэсэг болох тусгай зөвшөөрлийг авах үүрэгтэй.

(d) Транспондер шаардлагатай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь холбогдох агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгжид транспондер төхөөрөмжийн аливаа татгалзал, эсхүл хэсэгчилсэн татгалзлыг нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй.

(e) НХУ өөрөөр шаардсанаас бусад тохиолдолд, жагсаалын нислэгт байгаа зөвхөн 1 агаарын хөлөг энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу транспондер ажиллуулах шаардлагатай.

Хүснэгт 2. Агаарын зайн SSR код

Нислэг үйлдэх дүрэм	Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны төрөл	SSR код
ИХНД	Гал унтраах болон судалгааны (reconnaissance) ажилд оролцож байгаа агаарын хөлөг	0111
ХНД	Бүх агаарын хөлөг	2000
ИХНД	Бүх агаарын хөлөг - Хяналттай аэродромд аэродромын хөдөлгөөний хайрцаг нислэг үйлдэж байгаа үед	2200
ИХНД	Зэвсэгт хүчний нисэх онгоцноос бусад нисэх онгоц	1200
ИХНД	Глайдер, эсхүл бөмбөлөг	1300
ИХНД	Ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсэд байгаа хөдөлгүүрт агаарын хөлөг	1400
ИХНД	Зэвсэгт хүчний нисдэг тэрэгнээс бусад нисдэг тэрэг	1500
ИХНД	Зэвсэгт хүчний нисэх онгоц	6000
ИХНД	Зэвсэгт хүчний нисдэг тэрэг	6500

Хүснэгт 3. Онцгой нөхцөлийн SSR код

Хэрэг явдал	SSR Код
Хууль бус үйлдэл	7500
Радио холбоо алдагдах	7600
НХУ-аас код өгөөгүй үеийн нислэгийн онцгой нөхцөл	7700

91.249. Агаарын хөлгийн таних дуудлага

(a) Хэрэв ИНД-ийн дагуу холбоо барих шаардлагатай бол, Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн дарга нь дараах аль нэг радио холбооны таних дуудлагыг ашиглах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа байгууллагад Даргын зөвшөөрөл олгосон холбооны оноосон кодын араас нислэгийн дугаар; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа байгууллагад Даргын зөвшөөрөл олгосон холбооны оноосон кодын араас агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаарын 4 тоо; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн нэр, эсхүл агаарын хөлгийн загвар болон агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаарын 4 тоо.

(b) Энэ зүйлийн (a)(2)-ыг үл харгалзан, хөлгийн дарга нь холбогдох НХУ-ний нэгжтэй хоёр талын радио холбоо тогтоосны дараа, тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаарын 4 тооноос бүрдсэн товчилсон таних дуудлагыг хэрэглэж болно.

(c) Энэ зүйлийн (a)(1), (2)-т заасан таних дуудлагыг Дарга зөвхөн дараах зорилгоор ашиглахаар олгож болно:

- (1) дараах үйл ажиллагааг гүйцэтгэдэг ИНД-119, эсхүл ИНД-129-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч:
 - (i) агаарын тээврийн тогтмол үйлчилгээ; эсхүл
 - (ii) эрэн хайх, авран туслах нислэг; эсхүл
 - (iii) эмнэлгийн шилжүүлэх, эсхүл яаралтай тусламжийн нислэг;
- (2) цагдаагийн даргын зөвшөөрсөн цагдаагийн үйл ажиллагааны нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлөг.

(d) Холбооны оноосон кодын зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагын нэр болон зохих төлбөрийн баримтыг Даргад бичгээр хүргүүлэх үүрэгтэй.

91.251 Ашиглалтын цаг бүртгэгчийн ажиллагаа

Аливаа этгээдэд, 91.509(b)-гийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан автомат ашиглалтын цаг бүртгэгчийн үйл ажиллагааг өөрчлөх, гэмтээхийг хориглоно.

D Бүлэг - Ил харааны нислэгийн дүрэм

91.301. ИХНД-ийн цаг уурын минима

(a) Энэ зүйлийн (b), (c) болон 91.303-т зааснаас бусад тохиолдолд, хөлгийн даргыг дараах нөхцөлд, агаарын хөлгөөр ИХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) нислэгийн алсын барааны харагдац нь Хүснэгт 4-т заасан агаарын зайн зохих ангилалд тогтоосон хэмжээнээс бага үед; эсхүл
- (2) үүл хүрэх зай нь Хүснэгт 4-т заасан агаарын зайн зохих ангилалд тогтоосон хэмжээнээс бага үед.

(b) Энэ дүрмийн 91.303-т зааснаас бусад тохиолдолд, хөлгийн даргыг нислэгийн алсын барааны харагдац, эсхүл үүлний суурийн өндөр дараах хязгаарлалтаас бага үед, агаарын хөлгөөр ИХНД-ийн дагуу хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх, эсхүл аэродромын ойролцоо нислэг үйлдэхийг хориглоно:

- (1) удирдлагын зоон дахь аэродромд, Хүснэгт 5-д заасан;
- (2) хяналтгүй агаарын зай дахь аэродромд, Хүснэгт 6-д заасан.

(c) Дараах тохиолдолд:

- (1) нисдэг тэрэгний хөлгийн дарга нь нислэгийн алсын барааны харагдац 5км-ээс бага үед G ангиллын агаарын зайд нислэг үйлдэж болно, хэрэв мөргөлдөхөөс зайлсхийх зорилгоор, бусад нислэгийн хөдөлгөөн, эсхүл аливаа саадыг ажиглаж илрүүлэх хангалттай боломж олгох хурдтайгаар маневр хийж байгаа бол;
- (2) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн алсын барааны харагдац 5км-ээс бага боловч 1500м-ээс их үед G ангиллын агаарын зайд нислэг үйлдэж болно;
- (3) нислэгийн зааварчилгаа өгч байгаа агаарын хөлгийн дарга нь ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зоонд, нислэгийн алсын барааны харагдац 5км-ээс бага боловч 1500м-ээс их үед нислэг үйлдэж болно.

Хүснэгт 4. Агаарын зайн ИХНД-ийн цаг уурын минима

Агаарын зайн ангилал		Үүл хүртэлх зай	Нислэгийн алсын барааны харагдац
B		Үүлнээс гадуур	8км, AMSL 3000м-т, (1000ft), эсхүл түүнээс дээш
C, D болон E		хэвтээ чиглэлд 2км, удирдлагын зооны гадна, босоо чиглэлд 300м (1000ft), удирдлагын зоонд, 150м (500ft)	
F болон G	AMSL 900м-ээс (3000ft) дээш, эсхүл саадаас дээш 300м-ийн (1000ft) аль ихийг	хэвтээ чиглэлд 2 км, босоо чиглэлд 300м (1000ft)	5км, AMSL 3000м-ээс (10 000ft) доош
	AMSL 900м-т (3000ft), эсхүл түүнээс доош эсхүл саадаас дээш 300м-ийн (1000ft) аль ихийг	үүлнээс гадуур, гадаргуу харагдаж байхад	5км

Хүснэгт 5. Удирдлагын зоон доторх аэродромын ИХНД-ийн минима

		Үүлний суурийн өндөр	Нислэгийн алсын барааны харагдац
Бүх агаарын хөлөг	Өдөр болон шөнө	500м (1500ft)	5км

Хүснэгт 6. Хяналтгүй агаарын зай доторх аэродромын ИХНД-ийн минима

		Үүлний суурийн өндөр	Нислэгийн алсын барааны харагдац
Бүх агаарын хөлөг	Өдөр	200м (600ft)	1500м
Бүх агаарын хөлөг	Шөнө	500м (1500ft)	8км

91.303. Тусгай ИХНД-ийн цаг агаарын минима

Агаарын хөлгийн дарга нь удирдлагын зоонд, 91.301-д зааснаас доош цаг уурын нөхцөлд ИХНД-ийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

- (1) үүлний суурийн өндөр болон нислэгийн алсын барааны харагдац нь:
 - (i) үүлний суурийн өндөр 200м-ээс (600ft) доошгүй, нислэгийн алсын барааны харагдац 1500м доошгүй; эсхүл
 - (ii) нисдэг тэрэгний хувьд, үүлний суурь нь 200м-ээс (600ft) доош, алсын барааны харагдац 1500м доош, хэрэв тухайн нисдэг тэрэг саад болон бусад хөдөлгөөнтэй мөргөлдөхөөс зайлсхийх зорилгоор тэдгээрийг ажиглаж илрүүлэх бололцоотой хурдтайгаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг НХУ-тай холбогдох давтамжаар холбоо барих чадвартай хоёр талын радио холбоогоор тоногдсон бол;
- (3) тухайн үйл ажиллагааг дараах нөхцөлд гүйцэтгэж байгаа бол:
 - (i) НХУ-ын зөвшөөрөл болон зааварчилгаанд нийцүүлэн;
 - (ii) зөвхөн өдрийн цагаар;
 - (iii) үүлнээс гадуур.

91.305. ИХНД-ийн нислэгийн түлшний шаардлага

(а) Цаг агаарын урьдчилсан мэдээний нөхцөлд, тухайн нисэх онгоц төлөвлөсөн аяллын нислэгийн хэвийн хурдтай эхний буулт үйлдэхээр зорьж байгаа цэгт нисэн хүрэх ба тухайн цэгт нисэн хүрснээс хойш, дараахаас багагүй хугацаанд нислэгээ үргэлжлүүлэх хангалттай түлштэй байхаас бусад тохиолдолд, нисэх онгоцны хөлгийн даргыг ИХНД-ийн дагуу нислэг эхлүүлэхийг хориглоно:

- (1) өдрийн цагаар **нэмэлт 30 минут**; эсхүл
- (2) шөнийн цагаар нэмэлт 45 минут; эсхүл
- (3) тусгай категори-хязгаарлагдмал (limited) НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай категори-үзүүлбэрийн (exhibition) НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисэх онгоцны хувьд, ИНД-47.55(с)-гийн дагуу шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдэлд заасан ИХНД-ийн минимум түлшний нөөцтэй нисэх цаг.

(б) Цаг агаарын урьдчилсан мэдээний нөхцөлд, тухайн нисдэг тэрэг төлөвлөсөн аяллын нислэгийн хурдтай эхний буулт үйлдэхээр зорьж байгаа цэгт нисэн хүрэх ба тухайн цэгт нисэн хүрснээс хойш, дараахаас багагүй хугацаанд нислэгээ үргэлжлүүлэх хангалттай түлштэй байхаас бусад тохиолдолд, нисдэг тэрэгний хөлгийн даргыг ИХНД-ийн дагуу нислэг эхлүүлэхийг хориглоно:

- (1) нэмэлт 20 минут; эсхүл
- (2) 20 минутаас бага хугацаанд үргэлжлэх нислэгийн хувьд, нэмэлт хугацаа нь тухайн төлөвлөсөн нислэгийн цагтай тэнцүү; эсхүл

- (3) тусгай категори-хязгаарлагдмал (limited) НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай категори-үзүүлэх (exhibition) НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисдэг тэрэгний хувьд, ИНД-47.55(с)-гийн дагуу шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдэлд заасан ИХНД-ийн минимум түлшний нөөцтэй нисэх цаг.

91.307. ИХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөө

(a) Агаарын хөлгийн дарга нь ИХНД-ийн дагуу нислэг үйлдэхийн өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид ИХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөөг хүргүүлэх үүрэгтэй, хэрэв:

- (1) тухайн хөлгийн дарга нь **эргээс 93км-ээс (50 nm)** хол зайд нисэхээр төлөвлөж байгаа бол, эсхүл
- (2) тухайн хөлгийн дарга нь SAR-ын анхааруулах үйлчилгээ хүсэж байгаа бол.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн шаардлагаас гадна, агаарын хөлгийн дарга нь ИХНД-ийн дагуу үйлдэх бусад ИХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөөг холбогдох НХҮ-ний нэгжид өгч болно.

(c) Энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д заасан ИХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөө нь дараах мэдээллийг багтаасан байх ёстой:

- (1) агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар болон таних дуудлага;
- (2) ашиглах агаарын хөлгийн маяг;
- (3) замын хэсэг бүрийн хувьд хэрэв боломжтой бол, нисэн гарах болон буулт үйлдэхээр зорьж байгаа аэродром, нислэгийн тооцоот цаг болон завсрын аэродром бүрд байх газрын цагийг багтаасан зам;
- (4) SARTIME;
- (5) түлш дуусах хугацаа (fuel endurance);
- (6) агаарын хөлөгт байгаа нийт хүний тоо;
- (7) хөлгийн даргын нэр болон холбоо барих утасны дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (8) тухайн агаарын хөлгийн эзэмшигч, эсхүл үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (9) эрэн хайх, авран туслах үйл ажиллагааг дэмжих бусад нэмэлт мэдээлэл.

(d) Хэрэв энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-гийн дагуу ИХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөөг НХҮ-ний нэгжид хүргүүлсэн бол, тухайн хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн нислэгийн төлөвлөгөөний дэлгэрэнгүй мэдээллийн аливаа өөрчлөлт болон SARTIME-тай нислэгийн төлөвлөгөөний аливаа өөрчлөлтийг SARTIME дуусахаас өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид мэдэгдэх;
- (2) тухайн нислэгийн төлөвлөгөөг SARTIME эхлэхээс өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид мэдэгдэж, хаалгах.

91.309. Байрлал илтгэх

ИХНД-ээр нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь хяналттай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байх үедээ тухайн агаарын хөлгийн байрлалыг НХУ шаардсан тухайн цагт, эсхүл илтгэх цэгт НХУ-д мэдээлнэ.

91.311. ИХНД-ийн нислэгийн минимум өндөр

(a) Дараах тохиолдолд, агаарын хөлгийн даргыг ИХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

(1) хот, тосгон, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дээгүүр, эсхүл олон хүн цугларсан задгай талбай дээгүүр, тухайн агаарын хөлгийн чанх доорх цэгээс 600м-ийн хэвтээ радиус дотор байгаа аливаа саад, эсхүл гадаргуугаас дээш 300м-ээс (1000ft) доош нам өндөрт; эсхүл

(2) бусад талбай дээгүүр:

(i) тухайн гадаргуугаас дээш 150м-ээс (500ft) доош нам өндөрт; эсхүл

(ii) тухайн агаарын хөлгийн чанх доорх цэгээс 150м хэвтээ радиус дотор байгаа аливаа саад, хүн, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл байгууламжаас дээш 150м-ээс (500ft) доош нам өндөрт;

(3) нислэгийн үйл ажиллагаа бүрийн хувьд, хөдөлгүүр татгалзсан үед тухайн гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд аюул учруулахгүйгээр онцгой нөхцөлийн буулт үйлдэхэд шаардлагатай өндрөөс доор нам өндөрт.

(b) Энэ зүйлийн (a) нь дараах агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй:

(1) хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэж байгаа; эсхүл

(2) аргагүйдсэн буулт, эсхүл цуцлагдсан ойртолт үйлдэж байгаа; эсхүл

(3) явгалж байгаа.

(c) Энэ зүйлийн (a)(2) нь агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй, хэрэв зайлшгүй шаардлагаар үйлдэж байгаа нислэгийн зорилго нь тухайн агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (a)(2)-т зааснаас доош өндөрт нисэхийг шаардаж байгаа бол, гэхдээ зөвхөн:

(1) тухайн нислэгийг гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд аюулгүйгээр үйлдэж байгаа бол;

(2) тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн тухайн нислэгтэй холбоотой зайлшгүй үүрэг гүйцэтгэх этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол;

(3) агаарын хөлөг нь тухайн нислэгийн зорилгоор шаардсан өндрөөс доогуур нисээгүй бол;

- (4) нисэх онгоцны хувьд, аливаа саад, хүн, хөлөг онгоц, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл байгууламжаас тухайн агаарын хөлгийн хэвтээ чиглэлд нисэж байгаа байгаа зай нь тухайн нислэгийн зорилгод шаардлагатай зайнаас багагүй байхаас бусад тохиолдолд тухайн нисэх онгоц нь тухайн үйл ажиллагаанд хамааралгүй аливаа хүн, хөлөг онгоц, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл байгууламжаас 150м-ийн хэвтээ радиусын гадна байгаа бол.
- (d) Энэ зүйлийн (a)(2) нь дараах хөлгийн даргад хамаарахгүй:
- (1) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй багш нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч, эсхүл тухайн эзэмшигч зөвшөөрсөн ба дараах нислэгийн сургалт, эсхүл дадлагын нислэгийг зохион байгуулж байгаа:
 - (i) тухайн гадаргуугаас дээш 300м-ээс (1000ft) доош өндөрт эхэлсэн хөөрөлтийн дараах хөдөлгүүрийн дуураймал татгалзал; эсхүл
 - (ii) 91.131-ийн дагуу нам өндрийн нислэгийн зоонд гадаргуугаас дээш 150м-ээс (500ft) доош өндөр алдалт гүйцэтгэсэн нөхцөлд, тухайн гадаргуугаас дээш 300м-ээс (1000ft) дээш өндөрт эхэлсэн хөдөлгүүрийн дуураймал татгалзал, эсхүл
 - (2) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй хэрэглэлийн зэрэглэл эзэмшигч ба ХНД-ийн сургалт зохион байгуулж байгаа, тест хийж байгаа, эсхүл ИХНД-ийн дагуу дадлагын нислэг үйлдэж байгаа, гэхдээ зөвхөн хөлгийн дарга тухайн нислэгийг 91.413, 91.423 болон 91.425-ын дагуу зохион байгуулж байгаа бол; эсхүл
 - (3) агаарын хөлгөөр нам өндрийн нислэгийн зоонд 91.131-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа; эсхүл
 - (4) агаарын хөлгөөр нисэх спортын арга хэмжээнд 91.703-ын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа.

91.313. ИХНД-ийн аяллын түвшин болон нислэгийн түвшин

(a) Монгол Улсын FIR-д, аяллын нислэгийн түвшин AMSL 900м (3000ft), эсхүл AGL 300м-ээс (1000ft) дээш (аль өндрийг) ИХНД-ийн дагуу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, дараах түвшин, эсхүл нислэгийн түвшинг хадгалах үүрэгтэй:

- (1) AMSL 3000м (10 000ft), эсхүл түүнээс доош нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т, 900м-ээс эхлэн 600м-ээр ихсэх шилжих өндөр хүртэл сондгой тоотой зуут бүхий түвшин (900м, 1500м, 2100м, 2700м); эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т, 1200м-ээс эхлэн 600м-ээр ихсэх шилжих өндөр хүртэл тэгш тоотой зуут бүхий түвшин (1200м, 1800м, 2400м, 3000м).
- (2) нислэгийн түвшин 3600м-ээс 8100м-ийн (FL150 - FL275) хооронд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:

- (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т, 600м-ээр ихсэх 8100м хүртэлх сондгой тоотой зуут бүхий нислэгийн түвшин (3900м, 4500м, 5100м, 5700м, 6300м, 6900м, 7500м, 8100м); эсхүл
- (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т, 600м-ээр ихсэх 6000м хүртэлх тэгш тоотой зуут бүхий нислэгийн түвшин (3600м, 4200м, 4800м, 5400м, 6000м, 6600м, 7200м, 7800м).

(b) Монгол Улсын FIR-д, ИХНД-ийн дагуу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн даргыг дараах аяллын түвшинг хадгалахыг хориглоно:

- (1) хяналттай агаарын зайд үйлдэх нислэгт, НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, AMSL 3000м-ээс (10 000ft) нислэгийн түвшин 3600м-ийн (FL120) хооронд аливаа түвшинг;
- (2) бүсийн QNH зооны тохируулга нь 735мм м.у.б (980hPa), эсхүл түүнээс доош үед, нислэгийн түвшин 3600м-ээс (FL120) доош аливаа түвшинг.

91.315. Цас, мөстэй нөхцөлд үйлдэх нислэгийн үйл ажиллагаа

Агаарын хөлгийн далавч, стабилизатор, эсхүл удирдлагын гадаргууд цас, мөс, эсхүл цан тогтсон үед агаарын хөлгийн даргыг ИХНД-ийн дагуу хөөрөлт үйлдэхийг хориглоно.

Е Бүлэг - Хэрэглэлийн нислэгийн дүрэм

91.401. Минимум нисэх багийн гишүүн

Хөлгийн дарга нь дараахаас бусад тохиолдолд, бусад нисгэгчгүйгээр ХНД-ийн дагуу агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт нэг нисгэгчтэй үйл ажиллагааг зөвшөөрсөн байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг, нисгэгч нь агаарын хөлгийн нислэгийн жолоодлогоос хөндийрөхгүйгээр холбооны төхөөрөмжийг ажиллуулж болохоор тоногдсон байх.

91.403. ХНД-ийн нислэгийн түлшний шаардлага

Буулт үйлдэхээр зорьж байгаа аэродром руу нислэг үйлдэхийн тулд цаг агаарын мэдээ, урьдчилсан мэдээ болон цаг агаарын нөхцөлийг тооцон, тухайн агаарын хөлөг нь хангалттай түлштэй байхаас бусад тохиолдолд хөлгийн дарга нь агаарын хөлгөөр ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй ба:

- (1) нөөц аэродром шаардлагагүй үед:
 - (i) турбинт бус хөдөлгүүрт нисэх онгоцны хувьд, буулт үйлдэх аэродромд нисэн хүрсний дараа, тухайн аэродромын дээр 300м-ийн (1500ft) өндөрт хүлээх хурдтай (holding speed) 45 минут нисэх; эсхүл

- (ii) турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоц болон нисдэг тэрэгний хувьд, буулт үйлдэх аэродромд нисэн хүрсний дараа, тухайн аэродромын дээр 300м-ийн (1500ft) өндөрт хүлээх хурдтай (holding speed) 30 минут нисэх.
- (2) 91.405-д нөөц аэродром шаардсан үед, буулт үйлдэхээр зорьж байгаа тухайн аэродромоос нөөц аэродромын чиглэлд нисэх ба:
 - (i) турбинт бус хөдөлгүүрт нисэх онгоцны хувьд, буулт үйлдэх аэродромд нисэн хүрсний дараа, тухайн аэродромын дээр 300м-ийн (1500ft) өндөрт хүлээх хурдтай (holding speed) 45 минут нисэх; эсхүл
 - (ii) турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоц болон нисдэг тэрэгний хувьд, буулт үйлдэх аэродромд нисэн хүрсний дараа, тухайн аэродромын дээр 300м-ийн (1500ft) өндөрт хүлээх хурдтай (holding speed) 30 минут нисэх.

91.405. ХНД-ийн нөөц аэродромын шаардлага

(a) ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараахаас бусад тохиолдолд, нэгээс доошгүй нөөц аэродромыг нислэгийн төлөвлөгөөнд заах ёстой:

- (1) буулт үйлдэхээр зорьж байгаа тухайн аэродром нь холбогдох AIP-д зарласан стандарт хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журамтай байх;
- (2) нислэгийн төлөвлөгөө өгөх үед цаг уурын урьдчилсан мэдээ нь буулт үйлдэхээр зорьж байгаа тухайн аэродромд нисэн хүрэх тооцоот цагаас (ETA) нэгээс доошгүй цагийн өмнө болон нэг цагийн дараа, дараах нөхцөлд тохирч байх:
 - (i) нисэн очихоор төлөвлөж байгаа аэродромын үүлний суурийн өндөр нь хэрэглэлийн журмаар ойртолт үйлдэж болох холбогдох AIP-д зарласан минимумаас дээш 300м-ээс (1000ft) багагүй байх;
 - (ii) алсын барааны харагдац нь 5км-ээс багагүй, эсхүл AIP-д зарласан минимумаас 2км-ээр их байх тохиолдлын аль ихийг.

(b) Нөөц аэродромд нисэн хүрэх тооцоот цагт (ETA) тухайн аэродромын үүлний суурийн өндөр болон алсын барааны харагдац нь дараах цаг уурын минимума-д, эсхүл түүнээс дээш байхаар тухайн нислэгийн төлөвлөгөө өгөх үед цаг уурын урьдчилсан мэдээнд зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн даргад энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу ХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөөнд аливаа аэродромыг нөөц аэродромд оруулж тооцохыг хориглоно:

- (1) тухайн аэродромын хувьд, хэрэв нөөц минимума-тай хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг холбогдох AIP-д зарласан бол, тухайн хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журамд заасан нөөц аэродромын минимума; эсхүл
- (2) нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын хувьд, үүлний суурийн өндөр 200м (600ft), эсхүл DA/DH-аас дээш 60м-ийн (200ft) аль өндрийг болон алсын барааны харагдац 3000м, эсхүл тухайн тогтоосон минимумаас 1000м-ээр их байхын аль ихийг; эсхүл

- (3) нарийвчлалтай бус ойртолт үйлдэх журмын хувьд, үүлний суурийн өндөр 250м (800ft), эсхүл MDA/MDH-аас дээш 60м-ийн (200ft) аль өндрийг болон алсын барааны харагдац 4000м, эсхүл тухайн тогтоосон минимумаас 1500м-ээр их байхын аль ихийг; эсхүл
- (4) нөөц аэродромын хувьд, хэрэв хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг холбогдох AIP-д зарлаагүй бол, 91.423-ын дагуу заасан ХНД-ийн нислэгийн минимум түвшнээс доош өндөр алдахдаа, ИХНД-ийн дагуу гүйцэтгэх төлбөрт нислэгийн тээврийн үйл ажиллагаанд зориулсан, D Бүлгийн дагуу заасан үүлний суурийн өндөр болон алсын барааны харагдцын минима.

(с) Тухайн нөөц аэродром нь дараах төхөөрөмжийг хангах хоёрдогч цахилгаан хангамжаар тоноглогдсон байхаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн даргад энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу ХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөөнд аливаа аэродромыг нөөц аэродромд оруулж тооцохыг хориглоно:

- (1) тухайн хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журамд ашиглах шаардлагатай газрын навигацийн электрон туслах төхөөрөмж;
- (2) шөнийн үйл ажиллагаанд зориулсан аэродромын гэрэлтүүлэг.

91.407. ХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөө

(а) Агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй:

- (1) ХНД-ийн дагуух нислэгийн өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид хэрэглэлийн нислэгийн төлөвлөгөөг хүргүүлэх;
- (2) НХҮ өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, нислэгийн төлөвлөгөөг тухайн нислэг эхлэхээс 30-аас доошгүй минутын өмнө хүргүүлэх;
- (3) НХҮ өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, тухайн нислэгийн төлөвлөгөө нь дараах мэдээллийг агуулсан байх:
- (i) ашиглах агаарын хөлгийн таних дуудлага;
 - (ii) ашиглах агаарын хөлгийн маяг, түүний дагалдах хуйлралын категори (wake turbulence);
 - (iii) ашиглах агаарын хөлгийн радио холбооны төхөөрөмж, навигацийн болон ойртолтын туслах төхөөрөмж;
 - (iv) нисэн гарах аэродром болон нисэн гарах цаг;
 - (v) аяллын нислэгийн хурд, түвшин болон зам;
 - (vi) нисэн очих аэродром, нийт нислэгийн тооцоот цаг болон 91.405-д шаардсан аливаа нөөц аэродром;
 - (vii) НХҮ-ний зорилгоор шаардсан аливаа нэмэлт мэдээлэл;
 - (viii) түлш дуусах хугацаа (fuel endurance);
 - (ix) агаарын хөлөгт тээвэрлэж байгаа нийт хүний тоо;
 - (x) агаарын хөлгийн ослын болон аврах төхөөрөмж;

- (4) тухайн нислэг эхлэх, эсхүл буулт үйлдэхээр зорьж байгаа аливаа аэродромоос нисэн гарахад үүссэн 30 минутаас дээшхи аливаа саатлыг холбогдох НХҮ-ний нэгжид нэн даруй мэдэгдэх;
- (5) НХҮ-гүй аэродромд нислэг гүйцэтгэж дууссаны дараа тухайн нислэгийн төлөвлөгөөг нэн даруй хаах.

(b) Энэ дүрмийн зорилгоор, агаарын хөлгийн дагалдах хуйлралын категориг ICAO Doc 8643-т зааснаар ойлгоно.

91.409. Нислэгийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөх

(a) Агаарын хөлгийн дарга ХНД-ийн нислэгийн төлөвлөгөөг хүргүүлсэн бол, дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн нислэгийн төлөвлөгөө, эсхүл тухайн нислэгийн төлөвлөгөөний холбогдох хэсгийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй:

- (1) өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргасан бөгөөд холбогдох НХҮ-ын нэгжээс зөвшөөрөл авсан; эсхүл
- (2) тухайн нислэгийн төлөвлөгөөнөөс хазайх яаралтай арга хэмжээ шаардсан онцгой нөхцөл үүссэн.

(b) ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй, боломжтой бол:

- (1) холбогдох AIP-д зарласан агаарын замаар нисэж байгаа үед, тухайн тогтоосон агаарын замын гол шугамын дагуу нисэх; эсхүл
- (2) бусад агаарын замаар нисэж байгаа үед, навигацийн байгууламж болон тухайн агаарын замыг тодорхойлж байгаа цэгүүдийн хооронд шулуун шугамаар нисэх; эсхүл
- (3) бүсийн навигацийн агаарын зам, эсхүл шилжсэн зэрэгцээ агаарын замаар нисэж байгаа үед, НХҮ-ээс тогтоосон агаарын замын гол шугамын дагуу нисэх.

(c) Хөлгийн дарга, хэрэв энэ зүйлийн (a)(2)-ын дагуу нислэгийн төлөвлөгөөнөөс хазайсан бол, холбогдох НХҮ-ний нэгжид цаг алдалгүй мэдэгдэх үүрэгтэй.

91.411. Нислэгийн төлөвлөгөөний гэнэтийн өөрчлөлт

Тухайн нислэгийн төлөвлөгөөнөөс санамсаргүй байдлаар гарсан тохиолдолд, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь:

- (1) холбогдох НХҮ-ний нэгжид дараах мэдээллийг өгнө;
 - (i) замаас гарсан аливаа хазайлтыг;
 - (ii) жинхэнэ хурдны (true airspeed) 5%, эсхүл түүнээс их аливаа өөрчлөлтийг, эсхүл нислэгийн төлөвлөгөөнд өгсөн Mach тооны ± 0.01 , эсхүл түүнээс илүү аливаа өөрчлөлтийг;
 - (iii) НХҮ-ний нэгжид мэдэгдсэн дараагийн илтгэх цэгт нисэн хүрэх тооцоот цаг (ETA) нь 2 минутаас их алдаатай болохыг олж тогтоосон үед, шинэчилсэн нисэн хүрэх тооцоот цагийг (ETA).

(2) үндсэн замдаа аль болох хурдан эргэж орох.

91.413. ХНД-ийн дагуу хөөрөлт болон буулт үйлдэх

(а) **Аэродромд хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх.** Тухайн аэродромд хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журам шаардлагатай үед, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь холбогдох AIP-д зарласан, тухайн аэродромд стандарт хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг ашиглах үүрэгтэй.

(b) **Зөвшөөрөгдсөн DA, DH, эсхүл MDA.** Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журамд DA, DH, эсхүл MDA тогтоосон ба ашиглахыг шаардсан үед, хөлгийн дарга дараах DA, DH, эсхүл MDA-ийн аль өндрийг ашиглах үүрэгтэй:

- (1) тухайн хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмаар тогтоосон DA, DH, эсхүл MDA; эсхүл
- (2) тухайн хөлгийн даргад тогтоосон DA, DH, эсхүл MDA; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийн тоноглолд зориулсан DA, DH, эсхүл MDA.

(c) **DA, DH, эсхүл MDA-аас доош үйлдэх нислэгийн үйл ажиллагаа.** DA, DH, эсхүл MDA хамааралтай бол, агаарын хөлгөөр аливаа аэродромд тухайн MDA-аас доош нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг, эсхүл энэ зүйлийн (b)-д заасан DA, DH, эсхүл MDA-аас доош өндөрт хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг үргэлжлүүлэхийг дараахаас бусад тохиолдолд хөлгийн даргад хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь, буулт үйлдэхээр зорьж байгаа ХБЗ-ын газардах бүсийн дотор газардах боломжийг олгодог хэвийн өндөр алдах хурдтайгаар, хэвийн маневр ашиглан зорьж байгаа ХБЗ-д өндөр алдан буулт үйлдэж чадах байрлалыг тогтмол хадгалж байх;
- (2) нислэгийн алсын барааны харагдац нь, холбогдох AIP-д зарласан тухайн ашиглаж байгаа хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журамд тогтоосон алсын барааны харагдацаас багагүй байх;
- (3) тухайн аэродромын хувьд, аливаа шаардлагатай ил харааны баримжаат цэгийн шаардлагыг багтаасан CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журам нь холбогдох AIP-д зарлагдсан байхаас бусад тохиолдолд, нисгэгчид зорьж байгаа ХБЗ-ын дараах нэгээс доошгүй ил харааны баримжаат цэг тод харагдахуйц болон танигдахуйц байх:
 - (i) ойртолтын гэрэлтүүлгийн систем; эсхүл
 - (ii) босгоны тэмдэглэгээ; эсхүл
 - (iii) босгоны гэрэл; эсхүл
 - (iv) ХБЗ-ын төгсгөлийн таних гэрэл; эсхүл
 - (v) ил харааны ойртолтын налуу заах хэрэглэл (VASI, PAPI); эсхүл
 - (vi) газардах бүс, эсхүл газардах бүсийн тэмдэглэгээ; эсхүл
 - (vii) газардах бүсийн гэрэл; эсхүл
 - (viii) ХБЗ, эсхүл ХБЗ-ын тэмдэглэгээ; эсхүл

(ix) ХБЗ-ын гэрэл.

(d) **Буулт үйлдэх.** Нислэгийн алсын барааны харагдац нь тухайн ашиглаж байгаа хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмын холбогдох AIP-д зарласан алсын барааны харагдацаас бага байх үед хөлгийн даргад буулт үйлдэхийг хориглоно.

(e) **2-р хайрцагт гарах журам.** Хөлгийн дарга холбогдох AIP-д зарласан, 2-р хайрцагт гарах журмыг нэн даруй гүйцэтгэх үүрэгтэй, хэрэв:

- (1) энэ зүйлийн (c)-гийн шаардлагыг дараах аль нэг хугацаанд хангаагүй бол:
 - (i) тухайн агаарын хөлөг MDA-ээс доош өндөрт нислэг үйлдэж байгаа үед; эсхүл
 - (ii) DA, эсхүл DH-г заасан ба түүнийг ашиглахыг шаардсан бол DA, эсхүл DH-ийг багтаасан 2-р хайрцагт гарах цэгт (MAP) нисэн ирэх хүртэл, болон түүний дараа газардах хүртэлх аль ч цаг хугацаанд; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийн ойртолт үйлдэх үеийн хэвийн маневраас зөвхөн шалтгаалан, аэродромын танигдахуйц хэсгийг харах боломжгүй байхаас бусад тохиолдолд, тухайн аэродромын танигдахуйц хэсэг нь MDA-д, эсхүл түүнээс дээш түвшинд хүлээх тойргийн маневрын (circling manoeuvre) үед нисгэгчид тод харагддаггүй бол.

(f) **Хөөрөлтийн минима.** Энэ зүйлийн (g)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн даргад цаг агаарын дараах нөхцөл бүрдээгүй бол тухайн аэродромоос ХНД-ийн дагуу хөөрөлт үйлдэхийг хориглоно:

- (1) холбогдох AIP-д зарласан аэродромоос ХНД-ээр хөөрөлт үйлдэх цаг агаарын минима-д, эсхүл түүнээс дээш байх; эсхүл
- (2) тухайн аэродромын хувьд, хэрэв ХНД-ээр хөөрөлт үйлдэх цаг агаарын минимаг холбогдох AIP-д зарлаагүй бол, үүлний суурийн өндөр 100м-ээс (300ft) доошгүй, алсын барааны харагдац 1500м-ээс их байх.

(g) **Хөөрөлтийн багасгасан минима.** Агаарын хөлгийн дарга, үүлний суурийн өндөр нь тэг, алсын барааны харагдац 800м, эсхүл түүнээс дээш хөөрөлтийн минима-тай аэродромоос ХНД-ийн дагуу хөөрөлт үйлдэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн ашиглах ХБЗ нь гол шугамын тэмдэглэгээтэй, эсхүл гол шугамын гэрэлтүүлэгтэй бол;
- (2) хөлгийн дарга ХБЗ-ын гол шугамын тэмдэглэгээ, эсхүл гол шугамын гэрэлтүүлгийг ашиглан ажиглалт хийж, тухайн хөөрөлт үйлдэх цаг агаарын алсын барааны харагдацыг бататгасан бол;
- (3) тухайн ашиглах ХБЗ-ын багасгасан минима холбогдох AIP-д зарлагдсан бол;
- (4) хөөрөлтийн нислэгийн замд байгаа аливаа саадыг харгалзан үзсэн бол;
- (5) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь хоёр хөдөлгүүртэй сэнст нисэх онгоц бол, ажиллагаатай auto-feather, эсхүл auto-coarse системээр тоногдсон байх.

91.415. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журам

(a) Дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдэд CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) нисэх багийн гишүүн бүр тухайн агаарын хөлөг болон ашиглах журмын талаар зохих мэдлэгтэй ба тэдгээртэй бүрэн танилцсан байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг удирдаж байгаа нисгэгчийн өмнөх хэрэглэлийн самбар нь тухайн нислэгт ашиглаж байгаа нислэгийн удирдлагыг хянах системд (flight-control guidance system) тохирсон хэрэглэлтэй байх;
- (3) хөлгийн даргад тухайн ашиглаж байгаа ХБЗ-ын алсын барааны харагдацын зайн (RVR) мэдээллийг өгсөн байх.

(b) Дарга өөрөөр зөвшөөрөөгүй бол, тухайн үйл ажиллагаанд шаардлагатай, газрын бүрдэл хэсэг болон хамааралтай нислэгийн төхөөрөмж суурилуулсан ба ажиллагаатай байгаагаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдэд CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно.

(c) Энэ зүйлийн (d)-ын зорилгоор, ашиглаж байгаа нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмаар DH-ийг тогтоож, ашиглахыг шаардсан үед зөвшөөрөгдсөн DH нь дараах өндрийн аль их өндөр байх ёстой:

- (1) хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмаар тогтоосон DH; эсхүл
- (2) тухайн хөлгийн даргад тогтоосон DH; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийг тоногловон DH.

(d) Дарга өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, DH-ийг тогтоож, ашиглахыг шаарддаг CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмаар нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгчид, дараах нөхцөл хангагдаагүй бол, ойртолтыг зөвшөөрсөн DH-ээс доош үргэлжлүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь хэвийн маневр ашиглан, хэвийн босоо хурдтай өндөр алдан, зорьж байгаа ХБЗ-д буулт үйлдэж чадах байрлалд байгаа бөгөөд тухайн өндөр алдах хурд нь буулт үйлдэхээр зорьж байгаа ХБЗ-ын газардах бүсийн дотор газардахад тохирсон байх;
- (2) зорьж байгаа ХБЗ-ын ил харааны баримжааны дараах аль нэг цэг нь тод харагдахуйц, танигдахуйц байх:
 - (i) тухайн ХБЗ-ын босго;
 - (ii) тухайн ХБЗ-ын босгоны тэмдэглэгээ;
 - (iii) тухайн ХБЗ-ын босгоны гэрэл;
 - (iv) тухайн ХБЗ-ын газардах бүс, эсхүл газардах бүсийн тэмдэглэгээ;
 - (v) тухайн ХБЗ-ын газардах бүсийн гэрэл.

(е) Дарга өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь энэ зүйлийн (d)-гийн шаардлагыг газардахаас өмнө аль ч үед хангаагүй тохиолдолд, 2-р хайрцагт гарах журмыг нэн даруй гүйцэтгэх ёстой.

(f) Даргаас олгосон зөвшөөрлийн нөхцөлийг хангаснаас бусад тохиолдолд, ДН-гүй CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгчид тухайн агаарын хөлгөөр газардахыг хориглоно.

91.417. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын заавар

(a) Дараахаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр аливаа этгээд CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэхгүй:

(1) тухайн агаарын хөлөгт:

(i) CAT II нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын хувьд, тухайн агаарын хөлөгт хүчинтэй, 91.419-ийн дагуу баталсан CAT II нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын заавар байгаа; эсхүл

(ii) CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын хувьд, тухайн агаарын хөлөгт хүчинтэй, 91.419-ийн дагуу баталсан CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын заавар байгаа;

(2) тухайн CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг баталсан зааварт агуулагдсан журам, зааварчилгаа болон хязгаарлалтын дагуу хийсэн байх;

(3) баталсан зааварт тусгагдсан, CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журамд шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмжид тухайн зааварт агуулагдсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу үзлэг болон үйлчилгээ хийсэн байх.

(b) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч бүр нь батлагдсан зааврын хүчинтэй хувийг түүний үйл ажиллагааны үндсэн баазад хадгалах ба Даргын шаардсан үед шалгуулахад бэлэн байлгах үүрэгтэй

(c) Энэ зүйлийн (a), (b)-д шаардсан журмын зааврыг ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигчээс шаарддаг үйл ажиллагааны заавартай нэгтгэж болно.

91.419. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын зааврыг батлах

(a) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын зааврыг батлуулах, эсхүл батлагдсан зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч бүр нь санал болгож байгаа заавар, эсхүл нэмэлт өөрчлөлтийг Даргад хүргүүлнэ.

(b) Хэрэв тухайн хүсэлт гаргагч нь CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг нислэгээр үзүүлэхийг шаардсан үнэлгээний хөтөлбөр (Evaluation

Programm) батлуулахыг хүсэж байгаа бол, тухайн хүсэлтэд дараах мэдээллийг тусгана:

- (1) агаарын хөлгийн байршил болон үзүүлэх нислэг үйлдэх газар;
- (2) үзүүлэх нислэг эхлэх өдөр.

(c) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын заавар нь дараах мэдээллийг багтаасан байна:

- (1) тухайн зааварт хамаарах агаарын хөлгийн бүртгэл, хийц болон загвар;
- (2) дараах журмыг багтаасан техник үйлчилгээний хөтөлбөр:
 - (i) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журамд шаардлагатай төхөөрөмжийн хэсэг болон хэрэглэл бүрд 3 сарын давтамжтай тест болон үзлэг хийх;
 - (ii) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журамд шаардлагатай төхөөрөмжийн хэсэг болон хэрэглэл бүрд 12 сарын давтамжтай бэнч тест хийх;
 - (iii) бүх статик даралтын системд ИНД-43-ын дагуу 12 сарын давтамжтай тест болон үзлэг хийх;
 - (iv) хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн доголдлын улмаас CAT II, эсхүл CAT III **нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг үргэлжлүүлэхээ зогсоосон** (discontinued) огноо, нисэх буудал, шалтгаан бүрийг техник үйлчилгээний бүртгэлд бүртгэх;
- (3) дараах холбогдох журам, зааварчилгаа:
 - (i) ДН-ийг тогтоох (Recognition of DH);
 - (ii) ХБЗ-ын ил харааны зайн (RVR) мэдээллийг ашиглах;
 - (iii) ойртолтыг хянах;
 - (iv) шийдвэр гаргах бүсийн үндсэн ILS заах хэрэглэлийн зөвшөөрөгдөх максимум хазайлт;
 - (v) 2-р хайрцагт гарах (missed approach);
 - (vi) нам өндрийн ойртолтын нислэгийн төхөөрөмжийг ашиглах;
 - (vii) автопилотыг ашиглахад зөвшөөрөгдөх минимум түвшин;
 - (viii) хэрэглэл болон төхөөрөмжийн татгалзлыг анхааруулах систем;
 - (ix) хэрэглэлийн татгалзал;
 - (x) Дарга шаардлагатай гэж үзсэн бусад журам, зааварчилгаа болон хязгаарлалт.

(d) Энэ зүйлийн (c)(2)(i)-ийг үл харгалзан, үйл ажиллагааны шалгах нислэг нь алтернатив үзлэгийг орлож болох ба энэ тохиолдолд, техник үйлчилгээний хөтөлбөрт тухайн шалгах нислэгийг гүйцэтгэх болон бүртгэл хийх журмыг багтаасан байна.

91.421. Мөстөлтийн нөхцөлд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь:

- (1) дараах агаарын хөлгөөр хөөрөлт үйлдэхгүй:
 - (i) аливаа сэнс, цонхны урд шил, эсхүл хөдөлгүүрийн байгууламж дээр, эсхүл хурд хэмжигч, өндөр-хэмжигч, босоо хурд хэмжигч, эсхүл нислэгийн байрлал заах хэрэглэлийн системд цас, мөс, эсхүл цан тогтсон; эсхүл
 - (ii) далавч, стабилизатор, эсхүл удирдлагын гадаргууд цас, мөс, эсхүл цан тогтсон;
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь мэдэгдэж байгаа төрлийн мөстөлтийн нөхцөлийн нислэгт мөстөлтөөс хамгаалах төхөөрөмжтэйгээр гэрчилгээжсэнээс бусад тохиолдолд, мэдэгдэж байгаа, эсхүл урьдчилсан мэдээгээр мөстөлттэй байх нөхцөлд агаарын хөлгөөр нислэг үйлдэхгүй.

(b) Хэрэв хөөрөлтийг тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл тухайн нөхцөлд хөөрөлт үйлдэх агаарын хөлөг үйлдвэрлэгчийн гаргасан зааварчилгаа болон өгөгдөхүүний дагуу үйлдэх бол, хөлгийн дарга нь цас, мөс, эсхүл цан тогтсон агаарын хөлгөөр хөөрөлт үйлдэж болно.

(c) Хэрэв тухайн нислэгийн өмнөх цаг агаарын мэдээ болон зааварчилгаа нь, тухайн урьдчилан мэдээлсэн мөстөлтийн нөхцөл нь цаг агаарын нөхцөл өөрчлөгдсөнөөс шалтгаалан нислэгийн үед, тухайн нислэгийг аливаа хэлбэрээр хязгаарлахгүй болохыг хөлгийн даргад харуулж байгаа бол, энэ зүйлийн (a)(2)-т заасан, урьдчилсан мэдээний нөхцөлд үндэслэсэн хязгаарлалт хамаарахгүй.

91.423. ХНД-ийн нислэгийн минимум түвшин

Хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд, хөлгийн даргад дараах түвшнээс доогуур ХНД-ийн дагуу агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) холбогдох AIP-д зарласан минимум түвшнээс; эсхүл
- (2) хэрэв тухайн минимум түвшинг холбогдох AIP-д зарлаагүй бол:
 - (i) ИНД-71, эсхүл холбогдох AIP-ийн дагуу тогтоосон уулархаг зоон дээгүүр гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагааны хувьд, тухайн агаарын хөлгийн байрлалаас 9км-ийн (5nm) хэвтээ радиус дотор байгаа хамгийн өндөр саадаас дээш 600м (2000ft); эсхүл
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн байрлалаас 9км-ийн (5nm) хэвтээ радиус дотор байгаа хамгийн өндөр саадаас дээш 300м (1000ft).

91.425. ХНД-ийн аяллын түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин

(a) Монгол Улсын FIR-д, ХНД-ийн дагуу аяллын нислэгийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь хяналттай агаарын зайд үйлдэх нислэгт НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, дараах түвшин, эсхүл нислэгийн түвшинг хадгалах үүрэгтэй:

- (1) AMSL 3900м (13 000ft), эсхүл түүнээс доош нислэг үйлдэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т, 600м-ээр ихсэх шилжих өндөр хүртэл сондгой тоотой зуут бүхий түвшин (900м, 1500м, 2100м, 2700м, 3300м, 3900м); эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т, 600м-ээр ихсэх шилжих өндөр хүртэл тэгш тоотой зуут бүхий түвшин (1200м, 1800м, 2400м, 3000м, 3600м); эсхүл
- (2) нислэгийн түвшин 4500м-ээс 12500м-ийн (FL150 - FL410) хооронд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т, нислэгийн түвшин 4500м-ээс (FL150) эхлэн 600м-ээр ихсэх сондгой тоотой зуут бүхий нислэгийн түвшин (4500м, 5100м, 5700м, 6300м, 6900м, 7500м, 8100м г.м); эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т, нислэгийн түвшин 4800м-д (FL 160), 600м-ээр ихсэх тэгш тоотой зуут бүхий нислэгийн түвшин (4800м, 5400м, 6000м, 6600м, 7200м, 7800м, 8400м г.м); эсхүл
- (3) нислэгийн түвшин 12 500м-ээс дээш (FL410) үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т, нислэгийн түвшин 13 700м-ийг (FL450) оролцуулан 1200м-ийн (4000ft) зайтайгаар ихсэх сондгой тоотой зуут бүхий нислэгийн түвшин (13700м, 14900м); эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359 градуст, нислэгийн түвшин 13 100м-ийг (FL430) оролцуулан 1200м-ийн (4000ft) зайтайгаар ихсэх тэгш тоотой зуут бүхий нислэгийн түвшин (13100м, 14300м, 15500м).

(b) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын FIR-д, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн даргад дараах түвшинд аяллын нислэгийн түвшинг хадгалахыг хориглоно:

- (1) хяналттай агаарын зайд үйлдэх нислэгт НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, AMSL 3900м-ээс (13 000ft) болон нислэгийн түвшин 4500м-ийн (FL150) хооронд аливаа түвшинд;
- (2) бүсийн QNH зооны тохируулга нь 735мм м.у.б (980hPa), эсхүл түүнээс доош үед, 4800м-ийн нислэгийн түвшнээс (FL160) доош аливаа нислэгийн түвшинд;

(с) Хяналттай агаарын зайн гадна Монгол Улсын FIR-д, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь AMSL 3900м (13 000ft) болон нислэгийн түвшин 4500м-ийн (FL150) хооронд аяллын нислэгийн түвшинг хадгалж болно, хэрэв хөлгийн дарга нь:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр AMSL 3900м-т (13 000ft), эсхүл түүнээс доош, эсхүл нислэгийн түвшин 4500м-т (FL150), эсхүл түүнээс дээш аяллын нислэгийн түвшинд нислэг үйлдэх боломжгүй бол;
- (2) тухайн түвшинд нисэх бусад агаарын хөлөгтэй зөрчилдөхгүй болохыг тогтоосон бол;
- (3) холбогдох НХУ-ний нэгжид нислэг үйлдэх тухайн түвшний талаар урьдчилан мэдэгдсэн бол.

91.427. ХНД-ийн радио холбоо

(а) ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь НХУ өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд:

- (1) холбогдох давтамжаар холбоог тогтмол сонсож, хянаж байна;
- (2) дараах мэдээллийг холбогдох НХУ-ний нэгжид нэн даруй мэдээлнэ:
 - (i) тогтоосон илтгэх цэгийн өнгөрөлтийн цаг болон түвшин, эсхүл НХУ-аас заасан илтгэх цэг, эсхүл цагийг;
 - (ii) тухайн нислэгийн аюулгүй байдалтай холбоотой аливаа бусад мэдээллийг.

(b) Энэ зүйлийн (а)(2)-ыг үл харгалзан, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга, тухайн агаарын хөлөг радиолокаторын хяналтад байх үед НХУ-аас тусгайлан хүссэн илтгэх цэгийн өнгөрөлтийг мэдээлнэ.

91.429. ХНД-ийн нислэгийн үйл ажиллагаа - радио холбоо татгалзах

(а) НХУ өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, VMC-ын нөхцөлд ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед радио холбоо татгалзсан, эсхүл хэрэв радио холбоо татгалзсаны дараа VMC-ын нөхцөлд орсон бол, радио холбоогүй болсон агаарын хөлгийн дарга тухайн нислэгийг ИХНД-ийн дагуу үргэлжлүүлэн, хамгийн ойрын тохиромжтой аэродромд цаг алдалгүй буух үүрэгтэй.

(b) НХУ өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, IMC-ын нөхцөлд ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед радио холбоо татгалзсан, эсхүл VMC-ын нөхцөлд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед тухайн нөхцөлийн цаашдын хадгалалт нь тодорхойгүй бол, агаарын хөлгийн дарга нислэгийг тухайн нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу үргэлжлүүлэх үүрэгтэй бөгөөд:

- (1) хэрэв нисэн гарах үед радио холбоо татгалзсан бол, сүүлд тогтоосон түвшинг хадгалан, нислэгийг тухайн заасан цэг рүү нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу үргэлжлүүлнэ;

- (2) хэрэв НХУ-ын радиолокаторын чиглэлээр нисэн гарах үед радио холбоо татгалзсан бол сүүлд тогтоож өгсөн чиглэлийг хоёр минут саадаас зай барин хадгалаад, нислэгийг тухайн нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу үргэлжлүүлнэ;
- (3) хэрэв тухайн нислэгийн аяллын замын үе шатанд радио холбоо татгалзсан бол:
 - (i) тухайн нисэн хүрэх цэгийн туслах хэрэгслийг, эсхүл НХУ-аас заасан цэгийг дагах, эсхүл хэрэв заагаагүй бол, хамгийн сүүлд тогтоож өгсөн түвшинд туслах хэрэгсэл, эсхүл төлөвлөсөн хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмын цэгийг дагана;
 - (ii) хэрэв шаардлагатай бол нисэн хүрэх тооцоот цагт (ETA), эсхүл түүний дараа, эсхүл баримжаат ойртолт үйлдэх цагт хүлээх тойрог хүртэл өндөр алдаад, хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг мөрдөнө;
- (4) хэрэв ойртолт үйлдэх эхний үе шатанд радио холбоо татгалзсан бөгөөд тухайн агаарын хөлөгт НХУ ойртолт үйлдэх зөвшөөрөл өгөөгүй бол, тухайн журмыг үргэлжлүүлэх, хэрэв шаардлагатай бол, хамгийн сүүлд тогтоож өгсөн түвшин хүртэл хүлээх тойрогт өндөр алдаж, тухайн түвшинг төгсгөлийн ойртолт гүйцэтгэж дуусах хүртэл хадгалаад, хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг үргэлжлүүлэн мөрдөнө;
- (5) хэрэв тухайн агаарын хөлөг НХУ-ын радиолокаторын чиглэлээр нисэж байхад ойртолтын эхний болон дунд үе шатанд радио холбоо татгалзсан бол, тухайн агаарын хөлөг ойртолтын төгсгөлийн үе шатыг гүйцэтгэж дуусах хүртэл сүүлд тогтоож өгсөн түвшинг хадгалаад, хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг үргэлжлүүлэн мөрдөнө;
- (6) хэрэв тухайн агаарын хөлөг хүлээх тойрогт нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байх үед радио холбоо татгалзсан ба тухайн цаг агаар нь хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх минима-аас доош байгаа, эсхүл тухайн аэродром аливаа шалтгаанаар хаагдсан бол:
 - (i) тухайн даялах нислэгийн цагийг НХУ-д мэдэгдэх хүртэл хүлээх тойрогт нислэгийг үргэлжлүүлнэ;
 - (ii) тухайн нислэгийн төлөвлөгөөнд заасан нөөц аэродромын чиглэлд ниснэ;
 - (iii) тухайн аэродромд буулт үйлдэхдээ хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэнэ;
- (7) хэрэв агаарын хөлөг 2-р хайрцагт гарч байх үед радио холбоо татгалзсан бол, баримжаат ойртолт үйлдэх цаг, эсхүл нисэн хүрэх тооцоот цагийн (ETA) аль сүүлд болох хугацаагаар 30 минут хүртэлх хугацаанд хэрэглэлийн ойртолтыг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэх ба хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь 30 минутын дотор буулт үйлдэх боломжгүй бол, нислэгийн төлөвлөгөөнд заасан нөөц аэродромын чиглэлд нислэгийг үргэлжлүүлж тухайн аэродромд хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэнэ.

91.431. Байгууламжийн доголдолтой ажиллагааг мэдэгдэх

(a) ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн үед гарсан нисэхийн радио холбооны байгууламжийн аливаа доголдолтой ажиллагааг НХҮ-д цаг алдалгүй мэдэгдэнэ.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан мэдээлэл нь дараах зүйлийг багтаана:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн маяг;
- (2) агаарын хөлгийн бүртгэл, хэрэв хамааралтай бол, нислэгийн дугаар;
- (3) хөлгийн даргын нэр;
- (4) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (5) агаарын хөлгийн байршил болон түвшин;
- (6) нислэгийн үе шат;
- (7) доголдолтой байгууламж;
- (8) доголдолтой ажиллагааны товч мэдээ;
- (9) тухайн нислэгт нөлөөлсөн байдал.

F Бүлэг – Хэрэглэл болон төхөөрөмжид тавих шаардлага**91.501. Ерөнхий шаардлага**

Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг энэ Бүлэгт шаардсан маяг, тооны хэрэглэл болон төхөөрөмжөөр тоногдсон байх;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан хэрэглэл болон төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) дараах бичиг баримтад заасан холбогдох тодорхойлолт болон НТЧ-ын загварын стандартыг:
 - (A) энэ Дүрмийн Хавсралт А;
 - (B) ИНД-21-ийн Хавсралт С;
 - (C) ИНД-26;
 - (D) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд, агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн загварын тодорхойлолт; эсхүл
 - (ii) дараах орлох өөр тодорхойлолт болон загварын стандартыг:
 - (A) Дарга зөвшөөрсөн; эсхүл
 - (B) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд, нислэгийн үнэлгээ хийсний дараа Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц;

- (3) агаарын хөлөгт суурилуулсан хэрэглэл болон төхөөрөмжийг тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад дүйцэх зааварчилгааны дагуу суурилуулсан байх;
- (4) 91.537-д зааснаас бусад тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан хэрэглэл болон төхөөрөмж нь ажиллагаатай нөхцөлд байх.

91.503. Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн байрлал

Үйл ажиллагаа эрхлэгч бүр нь дараах шаардлагыг бататгана:

- (1) нэг нисгэгч ажиллуулдаг, эсхүл ашигладаг аливаа хэрэглэл болон төхөөрөмж нь тухайн нисгэгчийн хэвийн суусан байрлалаас ил харагдахуйц байх ба ажиллуулах боломжтой байх;
- (2) хоёр нисгэгч ажиллуулдаг, эсхүл ашигладаг аливаа ганц хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн эд зүйл нь нисгэгч бүрийн хэвийн суусан байрлалаас ил харагдахуйц байх ба ажиллуулах боломжтой байх.

91.505. Суудал болон бэхэлгээ

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлөг бүрийг дараах хэрэгслээр тоноглосон байх ёстой:

- (1) бүхээгт байгаа хүн бүрд зориулсан суудал, эсхүл унтлагын суудал;
- (2) суудал бүрд хамгаалах бүс, унтлагын суудал бүрд даруулга бүс;
- (3) хос мөрөвчит даруулга:
 - (i) аэробатик нислэгт гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийн суудал бүрд;
 - (ii) гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 10, эсхүл түүнээс их зорчигчийн суудалтай агаарын хөлгийн багийн гишүүдийн суудал бүрд;
- (4) хос мөрөвчит даруулга, эсхүл ганц хөндлөн мөрөвчит даруулгатай бүс:
 - (i) нисдэг тэрэгний нисэх багийн гишүүн бүрийн суудал бүрд;
 - (ii) сургалтын нислэг үйлдэж байгаа нисэх онгоцны нисэх багийн гишүүн бүрийн суудал бүрд;
 - (iii) тухайн нисэх онгоц нь 91.311(c)-д заасны дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед, тухайн нисэх онгоцны багийн гишүүдийн суудал бүрд.

(b) Энэ зүйлийн (a)(1), (2)-ыг үл харгалзан, дараах этгээдийг суудал, унтлагын суудал, хамгаалах бүс, эсхүл даруулга бүс хэрэглэхийг шаардахгүй:

- (1) 91.207(d)(1)-ийн дагуу тээвэрлэж байгаа аливаа хүүхэд;
- (2) шүхрийн үйл ажиллагаанд оролцож байгаа аливаа зорчигч.

91.507. Зорчигчийн мэдээллийн тэмдэг

Гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 10, эсхүл түүнээс их зорчигчийн суудалтай, нисэх багийн бүхээгтэй шууд харьцах боломж нь тусгаарлагдсан зорчигчийн бүхээгтэй, агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлөг бүрд, нисэх багийн бүхээгээс ажиллуулах боломжтой, зорчигч болон бүхээгийн ажилтанд харагдахуйц дараах мэдээлэх тэмдгийг байрлуулсан байна:

- (1) тамхи татахыг хориглосон;
- (2) хамгаалах бүсийг хийж түгжсэн байх ёстой.

91.509. Минимум хэрэглэл болон төхөөрөмж

(а) Хөдөлгүүрт глайдераас бусад, НТЧ-ын гэрчилгээтэй хөдөлгүүрт агаарын хөлгийг дараах хэрэглэлээр тоноглосон байх ёстой:

- (1) нислэгийн хурд заах;
- (2) Mach-тоо заах, хэрэв тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан хурдны хязгаарлалтыг Mach-тоогоор илэрхийлсэн бол;
- (3) түвшинг feet, эсхүл метрээр заах;
- (4) соронзон чиглэл заах;
- (5) нэмэлт түлшний савнаас бусад, түлшний савны агууламжийн хэмжээ заах;
- (6) хөдөлгүүр бүрийн эргэлтийн тоо заах;
- (7) даралтат тосолгооны систем ашигладаг хөдөлгүүр бүрийн тосны даралт заах;
- (8) шингэний хөргөлттэй хөдөлгүүр бүрийн хөргөлтийн шингэний хэм заах;
- (9) даралтат тосолгооны систем ашигладаг, 250-иас дээш морины хүчтэй хөдөлгүүр бүрийн тосны хэм заах;
- (10) supercharged, эсхүл turbocharged поршинт хөдөлгүүр болон бүх тогтмол эргэлтийн сэнстэй поршинт хөдөлгүүр бүрийн манифолдын даралт заах;
- (11) 250-иас дээш морины хүчтэй, агаарын хөргөлттэй поршинт хөдөлгүүр бүрийн цилиндрийн толгойн хэм заах;
- (12) тухайн флапны байршлыг нисэх багийн гишүүн шууд харж, тодорхойлдог байхаас бусад тохиолдолд, хэрэв флап суурилуулсан бол, флапны байршил заах;
- (13) газардах ангийн байрлал заах, хэрэв тухайн агаарын хөлөг хураадаг газардах ангитай бол;
- (14) цахилгааны эх үүсвэр гаргадаг төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг заах;
- (15) бүхээгт нүүрсхүчлийн хэт исэл байгааг заах, хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь хөдөлгүүрийн гарах яндангаас бүхээгийг халаадаг, эсхүл дотоод шаталтын халаагчтай бол.

(b) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, Монгол Улсын бүртгэлтэй, НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон дараах агаарын хөлгийг, тухайн агаарын хөлгийн ашиглалтын цагийг автоматаар бүртгэж, цуглуулдаг төхөөрөмжөөр тоногдсон байх ёстой:

- (1) ИНД-137-гийн дагуу ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисдэг тэрэг;
- (2) ИНД-135-ын дагуу төлбөрт нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисдэг тэрэг;
- (3) тусгай категорийн- туршилтын НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай категорийн- сонирхогчийн бүтээсэн НТЧ-ын гэрчилгээтэйгээс бусад, аливаа төрлийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисдэг тэрэг;
- (4) ИНД-137-гийн дагуу ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисэх онгоц.

(c) Энэ зүйлийн (b)-гийн шаардлагыг мөрдөж эхлэх өдрийг Дарга заалт бүрээр тусгайлан тогтоож болно.

(d) Зорчигч нэвтэрч болох аливаа бүхээгийг түгждэг хаалгаар тоногдсон агаарын хөлгийг багийн гишүүн тухайн хаалганы түгжээг онгойлгоход зориулсан хэрэгслээр тоногдсон байх ёстой.

91.511. Шөнийн ИХНД-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж

(a) Шөнийн цагаар ИХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг, НТЧ-ын гэрчилгээтэй, хөдөлгүүрт агаарын хөлгийг 91.509-ийн дагуу тоногдсон байх ёстой ба:

- (1) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, эргэлт болон гулгалт заах хэрэглэлтэй (turn and slip indicator);
- (2) байршлын гэрэлтэй;
- (3) мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн системтэй;
- (4) шаардлагатай хэрэглэл, эсхүл заах хэрэглэл бүр нь гэрэлтүүлэгтэй байна.

(b) Пич (pitch) болон роллын (roll) 360°-ын эргэлтийг заах чадвартай гуравдагч байрлал заах хэрэглэлээр тоногдсон агаарын хөлгийг эргэлт заах хэрэглэлээр (turn rate indicator) тоноглох шаардлагагүй.

91.513. ИХНД-ийн холбооны төхөөрөмж

(a) Радио холбоогүйгээр ИХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг НХУ зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, ИНД-71-ийн дагуу ангилсан В, С, D хяналттай агаарын зайд, эсхүл E ангиллын агаарын зайд, шөнийн цагаар ИХНД-ийн дагуу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийг дараах шаардлагыг хангасан радио холбооны төхөөрөмжөөр тоногдсон байх ёстой:

- (1) Хавсралт А-ийн А9-д заасан 1, эсхүл 2-р түвшний стандартад нийцсэн;
- (2) холбогдох НХУ-ын нэгжтэй тасралтгүй хоёр талын радио холбоо барих чадвартай.

(b) Хэрэв тухайн төхөөрөмжийг аливаа НХҮ-ний нэгжтэй холбоо барихад ашигладаг бол, хяналттай агаарын зайн гадна ИХНД-ийн дагуу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг Хавсралт А-ийн А9-д заасан 1, эсхүл 2-р түвшний стандартад нийцсэн радио холбооны төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх ёстой.

91.515. Холбоо болон навигацийн төхөөрөмж - усан дээгүүрх ИХНД

Хамгийн ойрын эргээс 30 минутын нислэгийн цагаас их зайд, усан дээгүүр ИХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх ёстой:

- (1) дараах холбооны төхөөрөмж:
 - (i) Хавсралт А-ийн А.9-д заасан I, эсхүл II түвшний стандартыг хангасан;
 - (ii) холбогдох НХҮ-ний нэгжтэй, эсхүл нисэхийн радио холбооны байгууламжтай тасралтгүй хоёр талын радио холбоо барих чадвартай;
- (2) нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу тухайн агаарын хөлгийг удирдах чадвартай навигацийн төхөөрөмж.

91.517. ХНД-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж

НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа хөдөлгүүрт агаарын хөлгийг 91.509 болон 91.511-ийн дагуу дараах заах хэрэглэлээр тоноглогсон байна:

- (1) агаарын хөлгийн байрлалыг гироскоп, эсхүл инерцийн аргаар заах хэрэглэл;
- (2) соронзон чиглэлийг гироскоп, эсхүл инерцийн аргаар заагч;
- (3) гироскоп хэрэглэлийн цахилгаан тэжээл нь зохих ёсоор ажиллаж байгааг заагч;
- (4) барометрийн даралтыг гектопаскаль, эсхүл миллибараар тохируулдаг, даралтын түвшинг feet, эсхүл метрээр илэрхийлдэг;
- (5) гадна агаарын хэм заагч;
- (6) хугацааг цаг, минут, секундээр илэрхийлэх цаг;
- (7) конденсац, эсхүл мөстөлтөөс үүсэх доголдлоос сэргийлэх хэрэгсэл бүхий, агаарын хурдыг knots, эсхүл км/цагаар илэрхийлэх хурд хэмжигч;
- (8) өндөр авах болон өндөр алдах босоо хурд заагч.

91.519 ХНД-ийн холбоо болон навигацийн төхөөрөмж

(a) ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах холбооны төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх ёстой:

- (1) Хавсралт А-ийн А9-д заасан 1-р түвшний стандартад нийцсэн;
- (2) холбогдох НХҮ-ний нэгж, эсхүл нисэхийн радио холбооны байгууламжтай тасралтгүй хоёр талын радио холбоогоор хангах чадвартай.

(b) ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах навигацийн системээр тоногдсон байх ёстой:

- (1) Хавсралт А-ийн А9-д заасан 1-р түвшний стандартад нийцсэн;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг дараах шаардлагын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх чадвартай болгох:
 - (i) 91.407-гийн дагуу шаардсан нислэгийн төлөвлөгөөний;
 - (ii) хамааралтай бол, RNP тогтоосон агаарын зайн;
 - (iii) НХУ-ын.

(c) RNP тогтоосон агаарын зай болон холбогдох RNP замын үйл ажиллагааны хувьд, Дарга RNP үзүүлэлтийн шаардлагын дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа агаарын хөлөг болон агаарын хөлгийн навигацийн системийг зөвшөөрсөн байх ёстой.

(d) ICAO Doc 7030-ын дагуу тогтоосон MNPS агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) замын дагуух аль ч цэгт MNPS-ийн дагуу, тухайн замыг дагаж байгаа, эсхүл замаас гарсныг нисэх багт тогтмол заах чадвартай навигацийн төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх;
- (2) MNPS нислэгийн үйл ажиллагаанд Дарга зөвшөөрсөн байх.

(e) НХУ-аас 8900м-ээс (FL290) дээш нислэгийн түвшинд 300м-ийн (1000ft) RVSM тогтоосон агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) холбогдох агаарын зайд тухайн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхээр Даргаар зөвшөөрөгдсөн байх;
- (2) дараах төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх:
 - (i) тухайн нисэж байгаа нислэгийн түвшинг нисэх багт харуулах чадвартай;
 - (ii) сонгосон нислэгийн түвшинг автоматаар хадгалах чадвартай;
 - (iii) 1997 оны 1 сарын 01-ний өдрөөс өмнө маягийн гэрчилгээ анх олгосон агаарын хөлгийн хувьд, сонгосон нислэгийн түвшнээс 90м-ээр (300ft) хазайсан тохиолдолд, нисэх багт дуут болон гэрлэн анхааруулга өгөх чадвартай;
 - (iv) 1996 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс хойш маягийн гэрчилгээ анх олгосон агаарын хөлгийн хувьд, сонгосон нислэгийн түвшнээс 60м-ээр (200ft) хазайсан тохиолдолд, нисэх багт дуут болон гэрлэн анхааруулга өгөх чадвартай ;
 - (v) энэ зүйлийн (f)-д заасан түвшин хэмжигч системээс шилжин ажиллах чадвар бүхий даралтын түвшинг автоматаар мэдээлэх чадвартай.

(f) Энэ зүйлийн (e)(2)(i)-д шаардсан төхөөрөмж нь түвшинг хэмжих хоёроос доошгүй системээс бүрдсэн байх ёстой.

(g) Холбоо, эсхүл навигацийн бие даасан системийн аль аль нь татгалзсан тохиолдолд RNP, эсхүл MNPS агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг, үлдсэн төхөөрөмж нь тухайн агаарын хөлгийн нислэгийг энэ зүйлийн (a), (b) болон (d)-гийн дагуу үргэлжлүүлэх боломжийг бататгах тооны (a), (b) болон (d)(1)-д шаардсан төхөөрөмжөөр тоногдсон байх ёстой.

91.521. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын төхөөрөмж

(a) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөг бүрийг 91.509, 91.511 болон 91.517-гийн дагуу тоногдсон байх ба дараах төхөөрөмжтэй байна:

- (1) дараах шаардлагыг хангасан хоёр localiser болон glide slope хүлээн авах систем нь:
 - (i) нисгэгч бүрийн хэрэглэлийн самбарт үндсэн ILS-ийн дэлгэцэнд харагддаг байх;
 - (ii) localiser-ийн нэгээс доошгүй, glide slope-ийн нэг антентай байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн холбооны төхөөрөмжийг ашиглахад нөлөөлдөггүй, энэ хэсгийн (1)-ийн дагуу шаардсан нэгээс доошгүй ILS систем;
- (3) холын болон дундын (outer and middle) маркерын дохиоллыг дуут болон гэрлэн дохиогоор ялгаатай байдлаар хүргэх маркерын дохио хүлээн авагч;
- (4) гироскоп, эсхүл инерцийн, агаарын хөлгийн байрлал заах хоёр хэрэглэл (авиагоризонт);
- (5) гироскоп, эсхүл инерцийн соронзон чиглэл заах хоёр хэрэглэл;
- (6) конденсац, эсхүл мөстөлтөөс үүсэх доголдоос сэргийлэх зорилгоор агаарын хурдыг knots, эсхүл км/цагаар илэрхийлэх хурд заах хоёр хэрэглэл;
- (7) feet, эсхүл метрээр тохируулсан, өндөр-хэмжигчийн заалтын алдаа болон агаарын хөлгийн дугуйны өндрийг засварлах зурагт хуудас бүхий (placarded) мэдрэмтгий хоёр өндөр-хэмжигч;
- (8) өндөр авах болон өндөр алдах босоо хурд заах хоёр хэрэглэл;
- (9) дараах төхөөрөмжөөс бүрдсэн нислэгийг удирдан хөтлөх систем:
 - (i) нэг нисгэгчийн хэрэглэлийн самбар дээр, ILS localiser-тай холбоотой автомат удирдлагатай (automatic steering), автомат ойртолтын coupler; эсхүл
 - (ii) ILS localiser-тай холбоотойгоор тооцоолсон мэдээллийг steering командын хэлбэрээр харуулах, тооцоолсон мэдээллийг ILS glide slope, эсхүл basic ILS glide slope-ын мэдээлэлтэй холбоотойгоор pitch командын хэлбэрээр ижил хэрэглэл дээр харуулах FDS;
- (10) 50м-ээс (150ft) доош DH-тэй үйл ажиллагаанд:
 - (i) ойрын (inner) чиглүүлэх радиостанцын дохиоллыг дуут болон гэрлэн дохиогоор ялгаатай байдлаар хүргэх маркерын хүлээн авагч; эсхүл

- (ii) радио өндөр-хэмжигч;
 - (11) дараах системийн алдааг нисгэгч нэн даруй илрүүлэхэд зориулсан анхааруулах систем:
 - (i) энэ хэсгийн (1), (4), (5) болон (9)-д шаардсан төхөөрөмжийн;
 - (ii) хэрэв CAT III нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журамд ашиглахаар суурилуулсан бол, радио өндөр-хэмжигч болон хүчний удирдлагын автомат-системийн;
 - (12) бүрэн ажиллагаатай хос удирдлага;
 - (13) статик даралтын нөөц эх үүсвэртэй, гадна орчинтой холбосон статик даралтын систем;
 - (14) газардах болон буултын дараах гүйлтэд аюулгүй шилжихэд хангалттай бүхээгийн алсын барааны харагдацаар аль ч нисгэгчийг хангах салхины шил арчигч, эсхүл дүйцэх хэрэгсэл.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(4), (5), (6), (7) болон (8)-д шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмжийн тоонд 91.517-гийн ХНД-ийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхэд шаардлагатай хэрэглэл болон төхөөрөмж багтсан байна.

91.523. Ослын төхөөрөмж

- (a) Гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 10, эсхүл түүнээс их зорчигчийн суудалтай агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоногловсон байх ёстой:
- (1) нислэгийн үед, эсхүл жижиг ослын үед авч болох гэмтлийг эмчлэх зорилгоор зорчигчийн бүхээг бүрд хялбар хүрч авах боломжтой байдлаар жигд тараасан Хүснэгт 7-д заасан тооны эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдэл;
 - (2) хялбар хүрч авах боломжтой байдлаар жигд тараасан, Хүснэгт 8-д заасан тооны зөөврийн гал унтраагч.
- (b) Гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 20, эсхүл түүнээс их зорчигчийн суудалтай агаарын хөлгийг багийн гишүүд авч хэрэглэхэд хялбар дөхөм аврах сүхээр тоногловсон байх ёстой.
- (c) Гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 61, эсхүл түүнээс их зорчигчийн суудалтай агаарын хөлгийг дараах шаардлагыг хангасан, зайгаар ажилладаг зөөврийн чанга яригчаар тоногловсон байх ёстой:
- (1) онцгой нөхцөлийн нүүлгэн шилжүүлэлтийг хариуцахаар томилогдсон бүхээгийн ажилтны суудлаас авахад хялбар дөхөм байх;
 - (2) Хүснэгт 9-ийн дагуу байрлуулсан байх.
- (d) Энэ зүйлийн (a)(2), (c)-д шаардсан төхөөрөмжийн эд зүйл бүрийн ажиллуулах аргыг тодорхой харуулсан байх ёстой.
- (e) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан төхөөрөмжийн эд зүйлийг агуулсан хайрцаг сав, эсхүл чингэлэг бүр нь тэдгээрийн агууламжийг харуулсан тэмдэглэгээтэй байх ёстой.

(f) Энэ зүйлийн (c) нь, тухайн агаарын хөлөг ачаа тээвэрлэх зорилгоор өөрчилсөн зорчигчийн бүхээгт зөвхөн ачаа тээвэрлэж байгаа үед хамаарахгүй.

Хүснэгт 7. Эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдэл

Гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамж	Анхны тусламжийн иж бүрдлийн нийт тоо
1-ээс 100	1
101-ээс 200	2
201-ээс 300	3
301-ээс 400	4
401-ээс 500	5
501-ээс 600	6
601-ээс дээш	7

Хүснэгт 8. Зөөврийн гал унтраагуур

Байрлал	Тоо
Class A, B болон E ачааны тасалгааны хаалганы ойролцоо, багийн гишүүд авах боломжтой	1
нислэгийн бүхээгт, эсхүл түүний ойролцоо, нисэх багийн суудлаас хялбар авах боломжтой	1
Гал тогоонд (galley), гэхдээ зорчигч, багийн бүхээгийн, эсхүл ачааны тасалгааны гал тогоонд хамаарахгүй	1
Зорчигчийн бүхээгийн гал тогоо бүрд авах боломжтой	1
Дараах гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамжтай зорчигчийн бүхээг	
1-ээс 30	1
31-ээс 60	2
61-ээс 200	3
201-ээс 300	4
301-ээс 400	5
401-ээс 500	6
501-ээс 600	7
601-ээс дээш	8

Хүснэгт 9. Чанга яригч

Гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамж	Хуваарилалт	
	Урд талд	Хамгийн ар талд
61-ээс 99		1
100, эсхүл түүнээс дээш	1	1

91.525. Усан дээгүүрх нислэг

(a) Усан дээгүүр нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийг түүний бүхээгт байгаа хүн бүрд зориулсан 1 аврах хэрэгслээр тоноглогсон байх ба тухайн суудал, эсхүл унтлагын суудлаас хялбар авч хэрэглэх боломжтой байрлалд байрлуулсан байх ёстой, хэрэв:

- (1) агаарын хөлөг нь ганц-хөдөлгүүрт агаарын хөлөг ба эрэг хүртэлх нислэгийн зай нь тухайн агаарын хөлгийн халин нисэх зайнаас их бол; эсхүл
- (2) агаарын хөлөг нь олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөг ба татгалзсан нэг хөдөлгүүртэйгээр AMSL 300м-ийн (1000ft) өндрийг хадгалах чадваргүй ба эрэг хүртэлх нислэгийн зай нь тухайн агаарын хөлгийн халин нисэх зайнаас их бол; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөг ба татгалзсан нэг хөдөлгүүртэйгээр AMSL 300м-ийн (1000ft) өндрийг хадгалах чадвартай ба эрэг хүртэлх нислэгийн зай нь 93 км-ээс (50nm) их бол.

(b) Нэг хөдөлгүүр татгалзсаны дараа AMSL 300м-ийн (1000ft) өндрийг хадгалах чадваргүй, эргээс 185км-ээс (100nm) хол зайд усан дээгүүр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа ганц-хөдөлгүүрт, эсхүл олон-хөдөлгүүрт агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх ёстой:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа бүх хүмүүсийг хангалттай хэмжээгээр багтаан хөвөх чадвартай аврах завь;
- (2) аврах завь бүрд, аврах байршил заагч гэрэл;
- (3) тухайн нислэгийн замд зориулан аврах завь бүрд бэхэлсэн, зохих ёсоор бэлтгэсэн аврах иж бүрдэл;
- (4) аврах завь тус бүрд 1-ээс доошгүй гэрэлт дохионы төхөөрөмж;
- (5) 1 ELT, эсхүл 1 EPIRB.

(c) Нэг, эсхүл түүнээс дээш хөдөлгүүр татгалзсаны дараа нислэгээ цааш үргэлжлүүлэх боломжтой, эргээс 370км-ээс (200nm) хол зайд усан дээгүүр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (b)-д заасан төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх ёстой.

(d) MCTOW 5700кг-аас дээш агаарын хөлгийг эргээс 370км-ээс (200nm) хол зайд, усан дээгүүр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх бол дараах төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх ёстой:

- (1) энэ зүйлийн (b)-д заасан төхөөрөмж;

(2) нэмэлт ELT(S), эсхүл EPIRB.

(е) Хүнтэй агаарын бөмбөлгийг түүний бүхээгт байгаа хүн тус бүрд зориулсан, тухайн этгээд нь сууж байгаа байрлалаасаа хялбар авах боломжтой 1 аврах хэрэгслээр тоногдсон байх ёстой, хэрэв:

- (1) тухайн нислэг нь нуур, эсхүл тэнгисийн эргийг дайрч гарах, эсхүл дайран гарч болзошгүй бол; эсхүл
- (2) тухайн хөөрөлт, эсхүл ойртолт үйлдэх замыг усан дээгүүр тогтоосон үед тухайн газраас хөөрөх, эсхүл буухаар төлөвлөсөн нислэгт алдаа гарсан тохиолдолд, усан дээр бууж болзошгүй бол; эсхүл
- (3) тухайн нислэг нь нуур, далайгаас 1.85 км-ийн (1nm) зайтай газраас хөөрсөн ба салхи нь эргээсээ чиглэлтэй, эсхүл эрэг рүү 3м/сек-ээс (5knots) бага хурдтай бол.

(f) Энэ зүйлийн (а)-ээс (е)-гийн дагуу шаардсан аврах хэрэгсэл, аврах завь, дохиолох хэрэгсэл, ELT(S) болон EPIRB-г ил харагдахуйц танигдах байрлалд суурилуулсан байх ёстой ба усан дээр буусан тохиолдолд, тэдгээрийг хялбар авч хэрэглэхэд бэлэн байх ёстой.

91.527 Агаарын хөлгийн усан дээрх үйл ажиллагаа

Усан дээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоногдсон байх ёстой:

- (1) тухайн суудал, эсхүл унтлагын суудлаас хялбар авч хэрэглэх боломжтой байрлалд байрлуулсан, бүхээгт байгаа хүн тус бүрд зориулсан нэг аврах хэрэгсэл;
- (2) MCTOW 5700кг-аас дээш агаарын хөлөгт, нэг далайн зангуу.

91.529. Агаарын хөлгийн ослын байршлын систем (AELS) болон ослын байршил дамжуулагч (ELT)

(а) Энэ зүйлийн (ab)-гийн дагуу гаргасан мэдэгдэлд Дарга зөвшөөрсний дагуу тухайн агаарын хөлөгт AELS суурилуулаагүй бол, аливаа этгээдийг Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр Монгол Улсын FIR-д үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

(aa) Энэ зүйлийн (а)-г үл харгалзан, аливаа этгээд нь энэ зүйлийн (b), (c), (d), (e), ИНД-121.353(а)(1)(ii) болон ИНД-121.353(b)-гийн дагуу AELS-гүйгээр үйл ажиллагаа эрхэлж болно.

(ab) Хэрэв дараах шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, Дарга AELS-ийг зөвшөөрсөн мэдэгдлийг гаргаж болно:

- (1) осол болсон үед, 24 цагаас доошгүй хугацааны турш дохиог автоматаар мэдээлдэг ба:
 - (i) хүний оролцоогүйгээр эрэн хайх, авран туслах ажиллагаа гүйцэтгэгчид анхааруулдаг;

- (ii) тухайн агаарын хөлгийн байрлалыг 5км-ээс доошгүй радиус дотор тогтоодог;
 - (iii) энэ зүйлийн (f)(1)-д шаардсан тухайн агаарын хөлгийн таних мэдээллийг агуулсан;
- (2) байрлалаа заах дохиог мэдээлдэг;
 - (3) бие даасан тэжээлийн эх үүсвэртэй;
 - (4) суурилуулсан тухайн агаарын хөлгийн маягтаа тохирсон;
 - (5) ослын дараа аль болох боломжит урт хугацаанд ажиллагаатай хэвээр байхаар бүтээгдсэн.
- (ac) Энэ зүйлийн (ab)-гийн дагуу AELS-ийг зөвшөөрөхийн өмнө Дарга дараах үүрэгтэй:
- (1) AELS нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй гэдэгт итгэлтэй байх;
 - (2) шаардлагатай гэж үзсэн байгууллагатай зөвлөлдөх.
- (ad) Энэ зүйлийн (ab)-гийн дагуу олгосон зөвшөөрөл нь Даргын тогтоосон хугацаанд хүчинтэй болно.
- (ae) Дарга энэ зүйлийн (ab)-гийн дагуу зөвшөөрөл олгосны дараа түүнийг нэн даруй ИНЕГ-ын сайтад байрлуулах үүрэгтэй.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-г үл харгалзан, агаарын хөлөгт AELS суурилуулалгүй үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:
- (1) үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн агаарын хөлгийг эзэмшилдээ авсан байрлалаас AELS суурилуулах байрлал руу хөөх нислэг үйлдэх бол.
 - (2) тухайн агаарын хөлгөөр зорчигч тээвэрлээгүй бол.
- (c) 91.501(4) болон энэ зүйлийн (a)-г үл харгалзан, дараах тохиолдолд, AELS ажиллагаагүй байж болно, хэрэв:
- (1) ажиллагаагүй AELS-ийг засварлах, эсхүл солих боломжгүй байрлалаас засварлах, эсхүл солих боломжтой байрлал руу хөөх нислэг үйлдэх бол;
 - (2) тухайн агаарын хөлгөөр зорчигч тээвэрлээгүй бол.
- (d) Энэ зүйлийн (a) болон 91.501(4)-ийг үл харгалзан, хэрэв тухайн агаарын хөлгийг, түүний бүхээгт байгаа аливаа этгээд хүрэх боломжтой байхаар ELT(S), эсхүл PLB-ээр тоногдсон бол, ажиллагаатай AELS-гүй агаарын хөлгөөр 7 хоногоос ихгүй хугацаагаар нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно.
- (e) Энэ зүйлийн (a) нь дараах аливаа агаарын хөлөгт хамаарахгүй:
- (1) 1-ээс ихгүй суудалтай агаарын хөлөгт, хэрэв тухайн нисгэгч нь ELT(S), эсхүл PLB-тэй бол;
 - (2) глайдер, эсхүл микролайт агаарын хөлөгт, хэрэв 1-ээс доошгүй зорчигч тээвэрлэсэн глайдер, эсхүл микролайт агаарын хөлгийг ELT(S), эсхүл PLB-ээр тоногдсон бол;

(3) микролайт агаарын хөлгийг оролцуулан, 2-оос ихгүй суудалтай глайдер, эсхүл хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт, хэрэв тухайн глайдер, эсхүл хөдөлгүүрт агаарын хөлөг нь хөөрсөн аэродромоос 18км-ээс (10nm) холгүй зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол;

(4) хүнтэй чөлөөт агаарын бөмбөлөг.

(f) Дараах шаардлага хангаснаас бусад тохиолдолд, AELS-ээр тоногдсон, эсхүл ELT(S), EPIRB авч яваа, эсхүл 406Мгц дээр ажилладаг PLB-тэй, Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигчийг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

(1) AELS, эсхүл ELT(S)-ийн хувьд, тухайн AELS, эсхүл ELT(S) нь Олон улсын радио холбооны нийгэмлэгээс (ITU) Монгол Улсад олгосон код болон дараах дугаартай байх:

(i) AELS, эсхүл ELT(S)-ийн серийн дугаар;

(ii) тухайн агаарын хөлгийн 24bit-ийн хаяг;

(iii) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагад ICAO-гийн оноосон код болон тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн олгосон серийн дугаар;

(iv) тухайн агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал болон бүртгэлийн дугаар;

(2) EPIRB, эсхүл PLB-ийн хувьд, EPIRB, эсхүл PLB нь дараах кодтой байх:

(i) Олон улсын радио холбооны нийгэмлэгээс (ITU) Монгол Улсад олгосон код;

(ii) тухайн EPIRB, эсхүл PLB-г таньж тогтоох өөрийн код;

(3) агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах мэдээллийг Монгол Улсын эрэн хайх, авран туслах төвд мэдэгдсэн байх:

(i) энэ хэсгийн (1), эсхүл (2)-т заасны дагуу тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан, эсхүл авч яваа AELS, EPIRB, ELT(S), эсхүл PLB-ийн код;

(ii) тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр болон онцгой нөхцөлийн үед холбоо барих дэлгэрэнгүй мэдээлэл.

(g) 406Мгц дээр ажилладаг ELT-ээр тоногдсон, эсхүл авч яваа ELT нь дараах кодтой байхаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг гадаадын агаарын хөлгөөр Монгол Улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

(1) Бүртгэгч Улсын Олон улсын радио холбооны нийгэмлэгээс (ITU) олгосон код;

(2) дараах аль нэг дугаар:

(i) ELT-ийн серийн дугаар;

(ii) тухайн агаарын хөлгийн 24 bit-ийн хаяг;

(iii) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагад ICAO-гийн оноосон код болон тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгч олгосон серийн дугаар;

(iv) тухайн агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал болон бүртгэлийн дугаар.

91.531. Хүчилтөрөгч заах хэрэглэл

AMSL 3900м-ээс (13 000ft) дээш, эсхүл AMSL 3000м-ээс 3900м-ийн (10 000-13 000ft) хооронд 30 минутаас дээш хугацаагаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөг бүрийг дараах хэрэглэлээр тоноглосон байна:

- (1) нисэх багт:
 - (i) хангамжийн эх үүсвэр бүрийн хэрэглэж болох хүчилтөрөгчийн хэмжээ болон тухайн түгээх нэгж бүрд хүчилтөрөгч очиж байгааг заах;
 - (ii) битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн бүхээгийн даралтын түвшин нь AMSL 3000м-ээс (10 000ft) их болсон үед гэрлэн, эсхүл дуут анхааруулга өгөх;
- (2) бие даасан түгээх нэгжийн хэрэглэгч бүрд хэрэглэж болох хүчилтөрөгчийн хэмжээ болон тухайн түгээх нэгжид хүчилтөрөгч очиж байгааг заах.

91.533. Битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч

(a) AMSL 3000м-ээс (10 000ft) дээш түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглосон байх ёстой:

- (1) хэрэв AMSL 3900м-ийн (13 000ft) түвшинд хүртэл үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол:
 - (i) багийн бүх гишүүд болон зорчигчийн 10% нь тасралтгүй хэрэглэхэд зориулсан нэмэлт хүчилтөрөгчийн, хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь AMSL 3000м-ээс (10 000ft) дээш түвшинд 30 минутаас дээш хугацаанд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх бол;
 - (ii) зорчигчийн 3%-иас доошгүй нь тасралтгүй хэрэглэхэд зориулсан эмчилгээний хүчилтөрөгчийн;
- (2) хэрэв AMSL 3900м-ээс - 7600м-ийн хооронд (13 000ft- 25 000ft) үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол:
 - (i) багийн бүх гишүүд болон зорчигчид тасралтгүй хэрэглэхэд зориулсан нэмэлт хүчилтөрөгчийн;
 - (ii) зорчигчийн 1%-иас доошгүй нь тасралтгүй хэрэглэхэд зориулсан эмчилгээний хүчилтөрөгчийн;
 - (iii) бүхээгийн ажилтан бүр шууд ашиглах боломжтой, 120л-ээс их хүчилтөрөгч, эсхүл бүхээгийн даралтын түвшин 3000м-ээс (10 000ft) хэтэрсэн үед тасралтгүй хэрэглэхэд зориулсан шаардлагатай хэмжээний хүчилтөрөгч агуулсан зөөврийн төхөөрөмж.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан шаардлагыг, эмчилгээний хүчилтөрөгчийг нэмэлт хүчилтөрөгчтэй дүйцэх хэмжээгээр, эсхүл нэмэлт хүчилтөрөгчийг эмчилгээний хүчилтөрөгчтэй дүйцэх хэмжээгээр орлуулан хангаж болно.

91.535. Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч**AMSL 3000м-ээс 7600м-ийн хооронд (10 000ft - 25 000ft) үйлдэх нислэг**

(a) AMSL 3000м-ээс 7600м-ийн хооронд (10 000ft - 25 000ft) үйл ажиллагаа гүйцэтгэх, битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоногдсон байх ёстой:

- (1) хэрэв даралтын систем татгалзвал, бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 3000м-ээс (10 000ft) хэтэрсэн үед нэмэлт хүчилтөрөгчийн системийг тасралтгүй хангах чадвартай, нисэх багийн гишүүн бүр өөрийн хэвийн суудлаас авч хэрэглэхэд хялбар байх ба шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг;
- (2) бүхээгийн ажилтан бүрийн суудлын хэвийн байрлалаас авч хэрэглэхэд хялбар байрлуулсан дараах төхөөрөмж:
 - (i) зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг;
 - (ii) хэрэв даралтын систем татгалзвал, 120л-ээс их хүчилтөрөгч, эсхүл бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 3000м-ээс (10 000ft) хэтэрсэн үед тасралтгүй хэрэглэхэд зориулсан шаардлагатай хэмжээний хүчилтөрөгч агуулсан яаралтай авч хэрэглэх боломжтой зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж;
- (3) багийн бүх гишүүдийн байрлалаас үл хамааран, тэдгээрийг хүчилтөрөгчөөр цаг алдалгүй хангах зорилгоор тараан байрлуулсан хангалттай тооны нөөц хүчилтөрөгчийн баг, эсхүл зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж;
- (4) энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, нэмэлт хүчилтөрөгчийн минимум хэмжээ нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
 - (i) нисэх багийн гишүүн бүрийг 45 минутын хугацаанд хангах;
 - (ii) бүхээгийн ажилтан болон зорчигч бүрийг 12 минутын хугацаанд хангах;
- (5) энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, дараах аль нэг нөхцөлөөс шалтгаалан илүү их хэмжээний нэмэлт, эсхүл эмчилгээний хүчилтөрөгч шаардагдаж болно:
 - (i) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь тухайн нисэж байгаа түвшнээс AMSL 4200м (14 000ft) хүртэл 4 минутын дотор өндөр алдах чадвартай бол, бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 3000м-ээс (10 000ft) их байх бүх хугацаанд зорчигчдын 10%-ийг хангах хэмжээний хүчилтөрөгч;
 - (ii) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь өөрийн нислэгийн түвшнээс AMSL 4200м (14 000ft) хүртэл 4 минутын дотор өндөр алдах чадваргүй бол, бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 4200м-ээс (14 000ft) их байх бүх хугацаанд бүх зорчигчийг хангах хэмжээний хүчилтөрөгч;
 - (iii) зорчигчдын 10%-ийг 30 минутын хугацаанд хангах хэмжээний хүчилтөрөгч;
 - (iv) зорчигчдын 1% нь тасралтгүй хэрэглээг хангах хэмжээний хүчилтөрөгч.

(b) Бүхээгийн битүүмжлэлийн систем татгалзсан тохиолдолд энэ зүйлийн (a)(4), (a)(5)-д заасан шаардлагыг хангахад шаардлагатай хүчилтөрөгчийн хэмжээг тооцоолохдоо дараах нөхцөлийг анхаарах ёстой:

- (1) тухайн агаарын хөлөг онцгой нөхцөлийн үед өндөр алдаж, аюулгүй түвшинд чиг шулуун нислэгт эргэн ороход шаардлагатай хугацааг;
- (2) тухайн агаарын хөлөг буултын өмнөх аливаа дараалсан үе шатны турш даралтын түвшин 3000м-ээс (10 000ft) дээш үед нисэхэд шаардлагатай хугацааг.

AMSL 7600м-ээс 9100м-ийн хооронд (25 000ft -30 000ft) үйлдэх нислэг

(с) AMSL 7600м-ээс 9100м-ийн хооронд (25 000ft - 30 000ft) үйл ажиллагаа гүйцэтгэх битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (а)-д заасан болон дараах төхөөрөмжөөр тоногловсон байх ёстой:

- (1) нисэх багийн гишүүн бүрийн суудалд ойр, авч хэрэглэхэд хялбар нэмэлт хүчилтөрөгчөөр тасралтгүй хангаж чадах, нисэх багийн гишүүн шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг;
- (2) нэмэлт хүчилтөрөгчөөр хангах чадвартай хүчилтөрөгчийн баг:
 - (i) зорчигч болон бүхээгийн ажилтан бүрт;
 - (ii) угаалгын болон тусдаа ариун цэврийн өрөө бүрт;
- (3) энэ зүйлийн (а)(5)(iii)-т заасан хүчилтөрөгчөөс гадна, тээвэрлэж байгаа зорчигчийн 10%-ийг 15 минутаас багагүй хугацаанд хангах эмчилгээний хүчилтөрөгч.

AMSL 9100м-ээс (30 000ft) дээш үйлдэх нислэг

(d) AMSL 9100м-ээс (30 000ft) дээш түвшинд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (а), (с)-гийн дагуу шаардсан дараах нэмэлт төхөөрөмжөөр тоногловсон байх ёстой:

- (1) угаалгын болон ариун цэврийн өрөөг оролцуулан зорчигчийн бүхээгийн хүчилтөрөгчийн цорго болон хүчилтөрөгчийн багийн нийт тоо нь зорчигчийн суудлын тооноос 10%-иар их байх;
- (2) нэмэлт хүчилтөрөгчийн хэрэгслийг тухайн агаарын хөлөгт жигд байрлуулах;
- (3) хэрэв бүхээгийн даралтын түвшин AMSL 4200м-ээс (14000ft) дээш хэтэрвэл, зорчигчийн бүхээгт байгаа зорчигч болон бүхээгийн ажилтны хүчилтөрөгчийн баг автоматаар буудаг байх;
- (4) хэрэв автомат систем татгалзсан бол нисэх баг болон зорчигчийн хүчилтөрөгчийн багийг гар аргаар буулгах хэрэгслээр хангасан байх.

91.537. Ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж

(а) Дараах тохиолдолд, ажиллагаагүй хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн MEL-ийг 91.539-д заасны дагуу баталсан бол;

- (2) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-43.107-гийн дагуу ажиллагаагүй байж болох хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжтэйгээр ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн бол;
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь MEL-д заасан бүх нөхцөл, хязгаарлалтын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол.

(b) MCTOW нь 5700кг-аас хэтрээгүй, 91.539-ийн дагуу баталсан MEL-гүй агаарын хөлгөөр, ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмжтэйгээр энэ Дүрмийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж нь:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн маягаар гэрчилгээжсэн холбогдох НТЧ-ын шаардлагад, өдрийн ИХНД-ийн гэрчилгээжүүлэлтэд шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмж биш бол;
 - (ii) энэ Бүлгээр тусгай үйл ажиллагаанд шаардаагүй бол;
 - (iii) НТЧ-ын удирдамжаар ажиллагаатай нөхцөлд байхыг шаардаагүй бол;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-43.107-гийн дагуу ажиллагаагүй хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжтэйгээр ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн бол.

(c) Энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д заасан шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлөгт, хэрэв ИНД-21-ийн I Бүлгийн дагуу тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгосон бол, тухайн агаарын хөлгөөр ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмжтэйгээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно.

91.539. MEL батлах

- (a) MEL батлуулах хүсэлт гаргагч нь САА 24091/01 маягтыг бөглөн, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.
- (b) MEL-д дараах мэдээллийг багтаасан байх ёстой:
 - (1) тухайн MEL-д хамаарах агаарын хөлгийн маяг, загвар;
 - (2) тухайн агаарын хөлгийн хувьд хэсэгчлэн, эсхүл бүрэн ажиллагаагүй байж болох дараах хэрэглэл болон төхөөрөмжийн жагсаалт:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн баталсан; эсхүл
 - (ii) тухайн агаарын хөлөгт маягийн гэрчилгээ олгосон, ICAO-гийн Хэлэлцэн тохирогч Улсын баталсан; эсхүл
 - (iii) тухайн ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж нь агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагаанд нөлөөлөхгүй гэсэн Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц үндэслэлээр.
- (c) MEL-д дараах аливаа хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийг багтаахыг хориглоно:
 - (1) тухайн агаарын хөлөг маягаар гэрчилгээжсэн НТЧ-ын шаардлагад тусгайлан, эсхүл бусад хэлбэрээр шаардсан; эсхүл
 - (2) энэ Бүлгийн дагуу тусгай үйл ажиллагаанд шаардсан; эсхүл

(3) НТЧ-ын удирдамжаар ажиллагаатай нөхцөлд байхыг шаардсан.

(d) Дарга нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзвэл, MEL-д тавих хязгаарлалт болон нөхцөлийг зааж болно.

91.541. SSR транспондер болон түвшин мэдээлэх төхөөрөмж

(a) 91.247(c) болон (e)-д зааснаас бусад тохиолдолд, ИНД-71-ийн дагуу транспондер шаардлагатай гэж тогтоосон агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийг дараах транспондероор тоноглосон байх ёстой:

(1) НХУ-аас заасан Mode 3/A кодын асуултад, Mode 3/A 4096-кодоор хариулах чадалтай;

(2) Mode C-ийн асуултад, 30м-ийн (100ft) өсөлттэйгээр даралтын түвшний мэдээллийг дамжуулан автоматаар хариулах Mode C чадалтай.

(b) Агаарын хөлгийг Mode S транспондер төхөөрөмжөөр тоноглосон тохиолдолд, тухайн транспондер нь дараах горимд хариулах чадвартай байх ёстой:

(1) НХУ-аас заасан Mode 3/A кодын асуултад;

(2) завсрын Mode-д;

(3) Mode S-ийн асуултад.

91.543. Түвшин анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж - турбожет, эсхүл турбофен

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, турбожет, эсхүл турбофен хөдөлгүүрт нисэх онгоц бүрийг түвшин анхааруулах дараах систем, эсхүл төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

(1) өндөр авалтын, эсхүл өндөр алдалтын үед тухайн урьдчилан сонгосон түвшинд ойртож байгааг нисгэгчид дараах байдлаар анхааруулдаг:

(i) чиг шулуун нислэгийг тухайн урьдчилан сонгосон түвшинд барихад шаардлагатай хангалттай хугацааны өмнө, дуут болон гэрлэн дохиог алийг нь давтамжтайгаар; эсхүл

(ii) чиг шулуун нислэгийг тухайн урьдчилан сонгосон түвшинд барихад шаардагдах хангалттай хугацааны өмнө гэрлэн дохиог тухайн урьдчилан сонгосон түвшнээс дээш, эсхүл доош хазайх үед дуут дохиог давтамжтайгаар;

(2) далайн түвшнээс тухайн төхөөрөмжийг суурилуулсан нисэх онгоцны үйл ажиллагааны зөвшөөрөгдсөн хамгийн дээд түвшин хүртэл шаардлагатай дохиогоор хангадаг;

(3) урьдчилан сонгосон түвшний өсөлтийг тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагаа гүйцэтгэж чадах түвшинд ашиглах боломж олгодог;

(4) тухайн анхааруулах дохионы зөв ажиллагааг тодорхойлоход тусгай төхөөрөмжгүйгээр тест хийж болдог;

- (5) хэрэв тухайн систем, эсхүл төхөөрөмж нь барометрийн даралтаар ажилладаг бол, барометрийн даралтын тохируулга хийж болдог байх.
- (b) Энэ зүйлийн (a) нь дараах үйл ажиллагаанд хамаарахгүй:
- (1) хязгаарлагдмал, эсхүл тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисэх онгоцны; эсхүл
- (2) дараах зорилгоор ашиглах нисэх онгоцны:
- (i) шинээр худалдан авсан нисэх онгоцыг өөрийн эзэмшилдээ авсан байрлалаас, түвшин анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж суурилуулах байрлал руу хөөх нислэг; эсхүл
- (ii) тухайн нисэх онгоцны НТЧ-ын шалгах нислэг; эсхүл
- (iii) тухайн нисэх онгоцыг гадаад улсад бүртгүүлэх зорилгоор Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээс үйлдэх, хөөх нислэг; эсхүл
- (iv) тухайн нисэх онгоцыг худалдах зорилгоор үйлдэх, үзүүлэх нислэг; эсхүл
- (v) гадаад улсад бүртгүүлэх зорилгоор Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээс хөөх нислэг үйлдэхийн өмнөх, тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагаанд оролцох гадаадын нисэх багийн сургалтын нислэг.

91.545. Тогтоосон түвшин заах хэрэглэл

- (a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, түвшин анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй, ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисэх онгоцыг НХУ-аас тогтоосон түвшнийг заах хэрэглэлээр тоноглогсон байх ёстой.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан, тогтоосон түвшнийг заах хэрэглэл нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
- (1) аль ч нисгэгчийн суудлаас тохируулгыг хялбар хийж болохоор байрлуулсан байх;
- (2) тогтоосон түвшинг хянах үүрэг бүхий нисэх багийн гишүүн бүрд, тухайн тогтоосон түвшний мэдээллийг тод харагдахаар үзүүлдэг байх;
- (3) урьдчилан сонгосон түвшний өсөлтийг тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагаа гүйцэтгэж чадах түвшинд ашиглах боломж олгодог байх.
- (c) *Тусгай категори-үзүүлбэрийн, эсхүл тусгай категори-хязгаарлагдмал* НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисэх онгоцыг тогтоосон түвшин заах хэрэглэлээр тоноглогсон байхыг шаардахгүй.

91.547. Харвах суудал болон тэсрэх төхөөрөмж

Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлөгт суурилуулсан, тэсрэх бодис агуулсан харвах суудал, эсхүл холбогдох гарц, эсхүл **ЖЭТТИСОН СИСТЕМ** нь 91.501(2)(i)(D), эсхүл 91.501(2)(ii)(B)-г хангах ёстой.

G Бүлэг - Үйл ажиллагаа эрхлэгчийн техник үйлчилгээний шаардлага

91.601. Зорилго

(a) Энэ Бүлэг нь Монгол Улсад болон гадаад улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн ашиглалтын шаардлагыг тогтооно.

(b) Энэ Бүлгийн дараахаас бусад заалт нь ИНД-103-ын дагуу ашиглаж байгаа микролайт агаарын хөлөгт хамаарахгүй:

- (1) 91.605(е)(2) (автомат даралтын түвшин мэдээлэх системийн тест болон үзлэг, хэрэв микролайт агаарын хөлгийг SSR транспондероор тоногдсон бол);
- (2) 91.605(е)(3) (SSR транспондер);
- (3) 91.605(е)(8) (хөвөгч төхөөрөмж);
- (4) 91.616 (техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр, Ангилал-2 микролайт агаарын хөлөг);
- (5) 91.617 (техник үйлчилгээний бүртгэл, Ангилал-2 микролайт агаарын хөлөг);
- (6) 91.621 (техник үйлчилгээний бүртгэл шилжүүлэх);
- (7) 91.623 (бүртгэл хадгалах).

(c) Энэ Бүлгийн дараахаас бусад заалт нь ИНД-104-ийн дагуу ашиглаж байгаа глайдерт хамаарахгүй:

- (1) 91.605(е) (хэрэглэл болон төхөөрөмжийн техник үйлчилгээ);
- (2) 91.613 (үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалт);
- (3) 91.615 (жилийн НТЧ-ын үнэлгээ);
- (4) 91.616 (техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр);
- (5) 91.617 (техник үйлчилгээний бүртгэл);
- (6) 91.621 (техник үйлчилгээний бүртгэл шилжүүлэх);
- (7) 91.623 (бүртгэл хадгалах).

91.602. Нислэгийн өмнөх техник үйлчилгээний шаардлага

(a) Энэ зүйлийн (b) болон 91.611-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг 91.603, 91.605 болон 91.615-д заасан шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно.

(b) Хэрэв тухайн агаарын хөлөгт ИНД-21-ийн дагуу *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл* олгосон бол, энэ зүйлийн (a) нь агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээдэд хамаарахгүй.

91.603. Техник үйлчилгээний ерөнхий шаардлага

(a) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг нислэгт тэнцэх нөхцөлийг хадгалж байхаар ашиглаж байгаа болохыг;
- (2) холбогдох НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-д заасан шаардлагын дагуу хэрэгжүүлсэн болохыг;
- (3) тухайн агаарын хөлөгт энэ Бүлгийн дагуу үзлэг хийсэн болохыг;
- (4) 91.537-гийн дагуу ажиллагаагүй байж болохыг зөвшөөрсөн хэрэглэл, тоноглолоос бусад бүх гэмтэл дутагдлыг нислэгийн өмнө засдаг болохыг;
- (5) 91.537-гийн дагуу ажиллагаагүй байж болохыг зөвшөөрсөн хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн эд ангийг тухайн агаарын хөлгийн ашиглалтад хэрэглэж байгаа техник үйлчилгээний хөтөлбөрт шаардсан дараагийн үзлэгийн үеэр засдаг, сольдог, буулгадаг, эсхүл үзлэг хийдэг болохыг;
- (6) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээг энэ Бүлэг, ИНД-43 болон бусад холбогдох дүрэмд заасан шаардлагын дагуу хийдэг болохыг;
- (7) тухайн агаарын хөлөгт ИНД-43-ын дагуу хийсэн аливаа техник үйлчилгээний дараа агаарын хөлгийг ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлдэг болохыг;
- (8) тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт нүүрсхүчлийн хийн хэт исэл байгааг заах, F Бүлэгт шаардсан систем бүр нь ажиллагаатай ба тухайн системийн холбогдох ашиглалтын хязгаарын хүрээнд байгаа болохыг.

(b) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн агаарын хөлөгт олгосон НТЧ-ын байнгын хадгалалтын зааварчилгаанд тусгасан, Зохион бүтээгч Улсын НТЧ-ын эрх бүхий байгууллагаас заавал хийхийг шаардсан НТЧ-ын хязгаарлалтыг дагаж мөрдөж байгааг бататгах үүрэгтэй.

(c) Энэ зүйлийн (d)-ээс (f)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацаа;
- (2) тусгай категори-үзүүлбэрийн (exhibition) НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл тусгай категори-хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд, тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрт заасан ашиглалтын хязгаарлалттай эд ангийн солих хугацаа.

(d) Хэрэв үйл ажиллагаа эрхлэгч нь ИНД-115, ИНД-119, эсхүл 91.607-гийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрт заасан их засвар хоорондын хугацааг сунгах журмыг мөрдөж байгаа бол, үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацааг давуулан бүтээгдэхүүн болон бүрдэл хэсгийг ашиглаж болно.

(е) Энэ зүйлийн (d)-г үл харгалзан, хэрэв Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц их засвар хоорондын хугацааг сунгах хөтөлбөрийн дагуу поршинт хөдөлгүүрийг ашиглаж байгаа бол, хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд ашигладаггүй агаарын хөлөгт суурилуулсан поршинт хөдөлгүүрийг үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацаанаас давуулан ашиглаж болно.

(f) Энэ зүйлийн (d)-г үл харгалзан, тухайн сэнсэнд үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацааны ашиглалтын цагт их засвар хийсэн байх ёстойгоос бусад тохиолдолд, хэрэв сэнсний үзлэгийг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аргаар 5 жилийн давтамжтай хийсэн бол, төлбөрт нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаггүй агаарын хөлөгт суурилуулсан сэнсийг үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хуанлийн хугацаанаас давуулан ашиглаж болно.

91.605. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарь

(a) Энэ зүйлийн (b), (c) болон (d)-г харгалзан, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь, тухайн агаарын хөлгийг дараах шаардлагын дагуу ашиглах үүрэгтэй:

- (1) ИНД-115-ын дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр; эсхүл
- (2) ИНД-119-ийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр; эсхүл
- (3) 91.607-гийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр; эсхүл
- (4) үйлдвэрлэгчээс гаргасан техник үйлчилгээний хуваарь; эсхүл
- (5) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь поршинт хөдөлгүүртэй ба MCTOW нь 2730кг-аас доош жинтэй бол, техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх ба дараах мэдээллийг багтаасан байна:
 - (i) холбогдох дүрмийн шаардлагын дагуу, агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний стандарт болон үүрэг хариуцлагын дэлгэрэнгүйг;
 - (ii) нислэгийн өмнөх үзлэгийн дэлгэрэнгүйг;
 - (iii) хуваарьт техник үйлчилгээний үзлэг болон шалгалтын дэлгэрэнгүйг.

(b) Дараах агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь:

- (1) хууль болон ИНД-119-ийн дагуу Даргын олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд төлбөрт нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлгийг ИНД-119-өөр агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ олгоход шаарддаг ТҮ-ний хөтөлбөрийн дагуу ашиглах үүрэгтэй; эсхүл
- (2) ИНД-115-ын дагуу Даргын олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлгийг ИНД-115-аар чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ олгоход шаарддаг ТҮ-ний хөтөлбөрийн дагуу ашиглах үүрэгтэй; эсхүл

(3) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон агаарын хөлгийг тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигчид зориулан 91.607-гийн дагуу баталсан хүчинтэй техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашиглах үүрэгтэй.

(c) Хэрэв энэ зүйлийн (a)(4)-т заасан үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарь нь жилд 100 цагаас бага нислэг үйлддэг агаарын хөлгийг хамраагүй бол, үйл ажиллагаа эрхлэгч нь үйлдвэрлэгчийн 100 цагийн үзлэг, эсхүл түүнтэй дүйцэх үзлэгийг өмнөх 12 сарын дотор хийж гүйцэтгэдэг болохыг бататгах үүрэгтэй.

(d) Хэрэв Дарга энэ зүйлийн (a)(4)-т заасан, үйлдвэрлэгчээс гаргасан техник үйлчилгээний хуваарийг хангалтгүй гэж үзвэл, Дарга тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгчийг 91.607-гийн дагуу техник үйлчилгээний хөтөлбөрөө батлуулахаар ирүүлэхийг шаардаж болно.

(e) Энэ зүйлийн (f) болон 91.611-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийг дараах шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно:

(1) ХНД-ийн үйл ажиллагаанд ашиглах агаарын хөлөгт F Бүлгийн дагуу суурилуулсан байхыг шаардсан агаарын хөлгийн радио станц бүрд ИНД-43-ын Хавсралт В-ийн дагуу өмнөх 24 сарын дотор тест болон үзлэг хийсэн байх;

(2) F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан, эсхүл тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан SSR транспондерт шаардлагатай статик даралтын систем, өндөр-хэмжигч хэрэглэл, эсхүл автомат даралтын түвшин мэдээлэх системд ИНД-43-ын Хавсралт D-ийн дагуу, дараах шаардлагад нийцүүлэн тест болон үзлэг хийсэн байх:

(i) өмнөх 24 сарын дотор;

(ii) тухайн системийн юүлэх цорго болон нөөц статик даралтын хавхлагыг ашигласан, эсхүл өөрийгөө битүүмжлэх салгадаг холбоостой байхаас бусад тохиолдолд, статик даралтын системийг нээсэн болон хаасны дараа;

(iii) өгөгдлийн тохирол алдагдаж болох автомат даралтын түвшинг мэдээлэх системд техник үйлчилгээ хийсэн, эсхүл шинээр суурилуулсны дараа;

(3) F Бүлгийн дагуу, тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан SSR транспондёр бүрд ИНД-43-ын Хавсралт E-ийн дагуу өмнөх 24 сарын дотор тест болон үзлэг хийсэн байх;

(4) F Бүлгийн дагуу, агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан ELT, эсхүл AELS бүрд:

(i) дараах шаардлагын дагуу тест болон үзлэг хийсэн байх:

(A) ИНД-43-ын Хавсралт F-ийн дагуу өмнөх 12 сарын дотор, эсхүл агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн 100 цагийн үзлэг, эсхүл үйлдвэрлэгчийн дүйцэх үзлэгийн аль түрүүлж болохыг; эсхүл

- (B) ИНД-119.63-аар шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашигладаг агаарын хөлгийн хувьд, хуваарьт давтамж нь батлагдсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрт заасны дагуу 12 сараас ихгүй байх ёстой;
- (ii) зай хураагуурын үйлдвэрлэгчээс тогтоосон ашиглалтын хугацаа дууссан үед, тухайн зай хураагуурыг үйлдвэрлэгчийн зааварчилгааны дагуу сольсон байх;
- (5) F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан компас бүрийг дараах шаардлагын дагуу тохируулсан байх:
- (i) өмнөх 24 сарын дотор;
- (ii) агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгч өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд, тухайн компасын тохируулгад нөлөөлөх аливаа үе шат дууссаны дараа;
- (6) F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан анхны тусламжийн иж бүрдэл бүрд дараах үзлэг хийсэн байх:
- (i) өмнөх 12 сарын дотор холбогдох эд зүйл нь зохих тоо хэмжээндээ байгаа болон хугацаа хэтэрсэн эд зүйлийг сольсон болохыг бататгах;
- (ii) ашигласан мэдээлэл бүрийн дараа, эд зүйл нь зохих тоо хэмжээндээ байгааг бататгах;
- (7) F Бүлгийн дагуу тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан зөөврийн гал унтраагуурт үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, бусад дүйцэх зааварчилгааны дагуу өмнөх 12 сарын дотор тест болон нөхцөлийн үзлэг хийсэн байх;
- (8) F Бүлгийн дагуу тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан хөвөгч төхөөрөмжид үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, дүйцэх зааварчилгааны дагуу өмнөх 12 сарын дотор тест болон нөхцөлийн үзлэг хийсэн байх;
- (9) агаарын хөлгийн хоосон жин болон хүндийн төвийг дараах тохиолдолд дахин тодорхойлно, хэрэв:
- (i) тухайн агаарын хөлгийн хоосон жин болон хүндийн төвийн төвлөрөлтөд нөлөөлж болох өөрчлөлт хийсэн бол; эсхүл
- (ii) үйл ажиллагаа эрхлэгчид тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт байгаа мэдээллийн нарийвчлал нь цаашид тохирохгүй болсныг сэжиглэх аливаа шалтгаан байгаа бол;
- (10) максимум гэрчилгээжсэн суудлын багтаамж нь 4, эсхүл түүнээс дээш суудалтай хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн хувьд, тухайн агаарын хөлгийг өмнөх 10 жилийн дотор жинлэсэн байх.

(f) Хэрэв тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь тест, үзлэг, эсхүл энэ зүйлийн (e)-гийн тодорхой шаардлагатай дүйцэх бусад ажиллагааг багтаасан бол, энэ зүйлийн (a)(1), (a)(2), эсхүл (a)(3)-т заасан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашигладаг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийг энэ зүйлийн (e)-гийн шаардлагыг мөрдөхийг шаардахгүй.

(g) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу хийгдэх техник үйлчилгээний сонголтыг агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт тодорхойлох;
- (2) хэрэв техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь ИНД-119, эсхүл 91.607-гийн дагуу батлагдсан хөтөлбөр бол, тухайн техник үйлчилгээний хөтөлбөрт шаардсан техник үйлчилгээний хуваарь гаргах үүрэг хариуцлага хүлээсэн этгээдийг тодорхойлох;
- (3) хэрэв тухайн техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл энэ зүйлийн (g)(1)-д тодорхойлсон сонголтыг өөр хөтөлбөрөөр, эсхүл энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу сонголтыг өөрчилж байгаа бол, агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх байнгын нөхцөлийг хангахын тулд шинэ хөтөлбөр, эсхүл хуваариар шаардсан үзлэгийн хуваарийг гаргах;
- (4) холбогдох техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарийн хуулбарыг тухайн агаарын хөлөгт техник үйлчилгээ гүйцэтгэх этгээдэд болон хүсэлт гаргасан тохиолдолд Даргад хүргүүлэх.

(h) Энэ зүйлийн (e)(1), (e)(2)(i), (e)(3)-д шаардсан тест, үзлэг болон энэ зүйлийн (e)(4)(i)(A)-д шаардсан 12 сарын тест, үзлэгийг дараах тохиолдолд гүйцэтгэх шаардлагагүй, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт ИНД-21-ийн дагуу НТЧ-ын гэрчилгээ олгох зорилгоор өмнөх 12 сарын дотор үзлэг хийсэн бол;
- (2) энэ зүйлийн (h)(1)-д заасан үзлэг хийх үед, холбогдох төхөөрөмжийг агаарын хөлөгт суурилуулсан байсан бол.

91.607. Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах

(a) Энэ дүрмийн 91.605(a)(2)-т заасан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлуулах хүсэлт гаргагч нь САА 24091/02 маягтыг бөглөн, энэ зүйлийн (b)-д шаардсан баримт бичиг болон зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

(b) Техник үйлчилгээний хөтөлбөр батлуулах хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн тодорхойлолт;
- (2) техник үйлчилгээний хяналтын журам;
- (3) бүртгэл, тайлан болон техникийн лавлах материалыг цуглуулах болон хадгалах журам;

- (4) шаардлагатай үзлэг болон тестийг багтаасан, тодорхой агаарын хөлгийн маягт гүйцэтгэх техник үйлчилгээний зааварчилгаа болон журам;
- (5) дараах зүйлд нийцүүлсэн үзлэгийн хуваарь:
- (i) үйлдвэрлэгчийн зөвлөмж;
 - (ii) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн үйл ажиллагааны нийтлэг туршлага;
 - (iii) тухайн агаарын хөлгөөр гүйцэтгэх нислэгийн үйл ажиллагааны төрөл;
- (6) үзлэг хоорондын хугацааг 91.611-ийн дагуу сунгах журам, хэрэв хамааралтай бол;
- (7) хөдөлгүүр, сэнс болон бүрдэл хэсгийн их засвар хоорондын хугацааг сунгах журамд үнэлгээ хийх болон хянах журам, хэрэв хамааралтай бол;
- (8) үйл ажиллагааны нийтлэг туршлагад үндэслэн үзлэг хоорондын хугацааг өөрчлөх журам, хэрэв хамааралтай бол;
- (9) үзлэг шалгалтад ашиглах маягт болон зааварчилгааны загвар;
- (10) үйл ажиллагаанд ашиглах тайлан, бүртгэл болон зааварчилгааны загвар.
- (c) Хэрэв Дарга дараах шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагчийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг баталж болно:
- (1) тухайн хөтөлбөр нь энэ зүйлийн (b)-д заасан шаардлагад нийцсэн байх;
 - (2) тухайн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх.
- (d) Тусгай категори-үзүүлбэрийн (exhibition), эсхүл тусгай категори- хязгаарлагдмал (limited) НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр батлуулах хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (b)-д заасан шаардлагаас гадна, дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:
- (1) агаарын хөлгийн тухайн өдрийн эхний нислэгийн өмнө хийх ёстой нислэгийн өмнөх үзлэгийн дэлгэрэнгүй;
 - (2) нислэгийн дараах үзлэгийн дэлгэрэнгүй, хэрэв тухайн агаарын хөлгийн маягийн хувьд, нислэгийн дараах үзлэг хийхийг үйлдвэрлэгч заасан, эсхүл цэргийн байгууллага зөвшөөрсөн бол;
 - (3) жилийн техник үйлчилгээний үзлэгийн дэлгэрэнгүй;
 - (4) хэрэв хамааралтай бол, дараах этгээдийн тогтоосон ашиглалтын хязгаарлалттай бүрдэл хэсэг болон тэдгээрийн ашиглалтын хугацаа:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгч; эсхүл
 - (ii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц цэргийн эрх бүхий байгууллага; эсхүл
 - (iii) Дарга;
 - (5) тухайн агаарын хөлгийн байнгын НТЧ-ын хадгалалтыг бататгах заалт;
 - (6) дараах нөхцөлд нийцүүлэн хийх нэмэлт үзлэг:
 - (i) үйлдвэрлэгчийн зөвлөмж;

- (ii) цэргийн үйл ажиллагааг багтаасан үйл ажиллагааны нийтлэг туршлага;
- (iii) тухайн агаарын хөлгийн гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагааны төрөл;
- (iv) тухайн агаарын хөлгийн төвөгшил.

(e) Энэ дүрмийн 91.605(b)(2)-оос (d)-д шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрт их бие, хөдөлгүүр, сэнс, ротор, хэрэгсэл, аврах төхөөрөмж болон ослын төхөөрөмж багтсан байх ёстой.

(f) Энэ Дүрмийн 91.609-д заасны дагуу Даргын шаардаж болох аливаа өөрчлөлтийг харгалзан, энэ зүйлийн (c)-гийн дагуу баталсан тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь ИНД-47.65-д заасан бүртгэлийн гэрчилгээний хүчинтэй хугацаанд хүчинтэй байна.

91.609. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарийн өөрчлөлт

(a) Хэрэв Дарга тухайн нэмэлт өөрчлөлтийг агаарын хөлгийн НТЧ-ын хадгалалтад шаардлагатай гэж үзвэл, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарьт өөрчлөлт оруулах тухай Даргын бичгээр ирүүлсэн хүсэлтийг хүлээн авмагц техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарьт нэмэлт өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй.

(b) Хэрэв үйл ажиллагаа эрхлэгч нь 91.607-гийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэхээ зогсоож байгаа бол, дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэхээ зогсоосон өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор Даргад бичгээр мэдэгдэх;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт хамгийн сүүлд хийсэн дүйцэх үзлэгтэй холбоотойгоор тухайн шинэ техник үйлчилгээний хөтөлбөрөөр шаардсан үзлэгийн өдөр, эсхүл цагийн хуваарийг дахин гаргах.

91.611. Үзлэгийн төлөвлөгөөний сунгалт

(a) Энэ Дүрэм, НТЧ-ын удирдамж, эсхүл үйлдвэрлэгчийн заавал гүйцэтгэх үзлэгийн шаардлагаар шууд хориглосноос бусад тохиолдолд, 91.605-д шаардсан үзлэг хоорондын хугацааг техник үйлчилгээний төлөвлөлтийн зорилгоор 10% хүртэл сунгаж болно.

(b) Хэрэв тухайн агаарын хөлөгт энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу сунгалт хийх бол:

- (1) тухайн үзлэгийн шинээр сунгасан огноо, эсхүл агаарын хөлгийн нийт ниссэн цаг, эсхүл циклийн аль хамааралтайг техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт, эсхүл техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн байх ёстой;
- (2) үзлэг хоорондын хугацаанд хийсэн аливаа сунгалтын хугацааг давхардуулахгүй байхыг бататгах зорилгоор дараагийн шаардлагатай үзлэгийн хугацааг тухайн сунгалт хийсэн хугацаанаас эхлэн тооцох ёстой.

91.613. Үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалт

(а) ИНД-43.103(а)(4)(i)-д шаардсан, үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалт гүйцэтгэх этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн хувьд маягийн зэрэглэл эзэмшдэг ба нисгэгчийн хүчинтэй үнэмлэхтэй байх;
- (2) техник үйлчилгээний үр дүнд тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн үзүүлэлтэд нөлөөлөхүйц өөрчлөлт гараагүй болохыг шалгах;
- (3) үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалтын явцад илэрсэн аливаа гэмтэл, дутагдлыг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэх.

(b) Энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалт гүйцэтгэх этгээдэд, тухайн нислэгийн шалгалттай холбоотой үүрэг гүйцэтгэх шаардлагатайгаас бусад этгээдийг тухайн агаарын хөлөгт тээвэрлэхийг хориглоно.

91.615. Нислэгт тэнцэх чадварын үнэлгээ

(а) Энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, дараах шаардлагыг хангаагүй аливаа этгээдийг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн НТЧ-ын үнэлгээг ИНД-43-ын D Бүлгийн дагуу хийсэн болохыг дараах хугацаанд баталгаажуулсан:
 - (i) өмнөх 12 сард; эсхүл
 - (ii) хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд ашигладаггүй агаарын хөлөгт өмнөх 24 сард; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөгт өмнөх 12 сарын дотор ИНД-21-ийн дагуу олгосон НТЧ-ын гэрчилгээтэй байх.

(aa) Хэрэв Дарга нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзвэл, тодорхой нөхцөлд НТЧ-ын үнэлгээг (а)(1)(ii)-д заасан хугацаанаас ойр давтамжтайгаар хийхийг шаардаж болно.

(b) Энэ зүйлийн (а) нь дараах дүрмийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөгт хамаарахгүй:

- (1) ИНД-121;
- (2) ИНД-125;
- (3) ИНД-135, хэрэв тухайн агаарын хөлөгт 135.415(а)-ийн дагуу техник үйлчилгээний үнэлгээ хийх шаардлагатай бол.

(c) Аливаа этгээд нь энэ зүйлийн (а), эсхүл (aa)-ийн дагуу НТЧ-ын үнэлгээ хийхийг шаардсан хугацаанаас хойш, дараах тохиолдолд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно:

- (1) техник үйлчилгээний төлөвлөлтийн зорилгоор, 36-аас дээшгүй хоног, хэрэв НТЧ-ын үнэлгээний шинээр сунгасан 36 хоногийн хугацааг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн бол; эсхүл
- (2) зөвхөн НТЧ-ын үнэлгээ хийх зорилгоор тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол.

91.616. Техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр

Ангилал-1 микролайт нисэх онгоцноос бусад, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлөг бүрд техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр хөтлөх;
- (2) техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтрийг тухайн агаарын хөлөгт авч яваагүй болохыг бататгах.

91.617. Техник үйлчилгээний бүртгэл

(a) Ангилал-1 микролайт нисэх онгоцноос бусад, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн ашиглалтын хязгаар, эсхүл их засвар хоорондын хугацаатай их бие, бүтээгдэхүүн болон бүрдэл хэсэг бүрийн ашиглалтын нийт цаг (total time-in-service), хэрэв хамааралтай бол, нийт циклийг техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт тодорхой, нямбай хөтөлж эмхтгэдэг болохыг бататгах үүрэгтэй.

(b) Ангилал-1 микролайт нисэх онгоцноос бусад, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь бүтээгдэхүүн болон бүрдэл хэсэг бүрд ИНД-43.69-ийн дагуу шаардсан техник үйлчилгээний бүртгэлийг бүрдүүлсэн ба хадгалдаг болохыг бататгах үүрэгтэй.

(c) Үйл ажиллагаа эрхлэгчийн агаарын хөлөг осолд өртсөн тохиолдолд, ослын нөхцөл байдлын дэлгэрэнгүй тайлбар болон тухайн агаарын хөлөгт учирсан гэмтлийн үр дагаврын дэлгэрэнгүй тайлбарыг холбогдох техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн болохыг бататгах үүрэгтэй.

(d) Энэ зүйлийн (a), (b), болон (c)-д шаардсан бүртгэлийг энгийн өгүүлбэрийн хэлбэрээр, эсхүл бүртгэх шаардлагатай мэдээллийг хадгалах болон олж авах боломжоор хангасан кодолсон хэлбэрээр хадгалж болно.

91.619. Техникийн бүртгэлийн дэвтэр

(a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах мэдээллийг бүртгэх боломжтой техникийн бүртгэлийн дэвтрийг агаарын хөлөг бүрд хөтлөх үүрэгтэй:

- (1) тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар, маяг болон загвар;
- (3) тухайн агаарын хөлгийг ашиглахад 91.605(a)-ийн дагуу шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарийг тодорхойлох;
- (4) дараах мэдээллийг багтаасан агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний мэдэгдэл:
 - (i) дараагийн хуваарьт үзлэг болон үлдэгдэл огноо, эсхүл нислэгийн цагийг тогтоох;
 - (ii) үйл ажиллагааны нислэгийн шалгалт гүйцэтгэхэд тавих ИНД-43(a)(4)(i)-ийн аливаа шаардлага;

- (5) дараагийн хуваарьт үзлэг хийхийн өмнө үлдсэн аливаа бусад техник үйлчилгээ хийх огноо, эсхүл цаг;
 - (6) дараагийн НТЧ-ын, эсхүл техник үйлчилгээний жилийн үнэлгээ хийх огноо;
 - (7) өдөр тутмын ниссэн цаг;
 - (8) ашиглалтын нийт цаг;
 - (9) хэрэв хамааралтай бол:
 - (i) өдөр тутмын ашигласан цикл;
 - (ii) ашиглалтын нийт цикл;
 - (10) нислэгийн өмнөх үзлэгийн үед, нислэгийн үед, эсхүл нислэгийн дараа илрүүлсэн аливаа гэмтэл, дутагдал;
 - (11) хуваарьт үзлэгийн хооронд гарсан гэмтэл, дутагдлыг зассан болон тэдгээр дутагдлыг арилган ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн мэдээлэл;
 - (12) 91.537-гийн дагуу ажиллагаагүй байгаа аливаа хэрэглэл болон төхөөрөмжийг багтаасан, аливаа гэмтлийн засварыг хойшлуулсан мэдээлэл.
- (b) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (a)-д заасан мэдээллийг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн байх ба тухайн мэдээллийн хүчинтэйг бататгах үүрэгтэй.
- (c) ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь, хэрэв тухайн хэлбэр болон холбогдох журам нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх ба мэдээлэл нь үнэн зөв бөгөөд хөлгийн даргын шаардсан үед бэлэн байдаг бол, дараах мэдээллийг техникийн бүртгэлийн дэвтрээс өөр хэлбэрээр бүртгэж болно:
- (1) дараагийн хуваарьт үзлэгийн төрөл болон үлдэгдэл огноо, эсхүл цаг;
 - (2) дараагийн хуваарьт үзлэгийн өмнөх, аливаа бусад техник үйлчилгээний үлдэгдэл огноо, эсхүл нислэгийн цаг;
 - (3) ашиглалтын нийт цаг;
 - (4) ашиглалтын нийт цикл.

91.621. Техник үйлчилгээний бүртгэлийг шилжүүлэх

Агаарын хөлгийн эзэмшлийг ИНД-47-гийн дагуу өөр этгээдэд шилжүүлж байгаа Монгол Улсын агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн агаарын хөлгийг шилжүүлэхдээ дараах баримт бичгийг тухайн этгээдэд шилжүүлэх үүрэгтэй:

- (1) 91.617(b)-д заасан бүртгэл;
- (2) 91.617(a)-д заасан бүртгэл, хэрэв тэдгээр нь энэ хэсгийн (1)-ийн дагуу шилжүүлсэн бүртгэлд ороогүй бол.

91.623. Бүртгэлийг хадгалах

(a) Энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь 91.617-д заасан бүртгэлийг тухайн бүтээгдэхүүн, эсхүл бүрдэл хэсгийг ашиглалтаас хассанаас хойш 12 сарын хугацаанд хадгалах үүрэгтэй.

(b) ИНД-43.69(a)(1)-ийн дагуу шаардсан техник үйлчилгээний мэдээллийн бүртгэлийг, тухайн техник үйлчилгээ давтагдах, эсхүл дүйцэх хүрээ болон багтаамж бүхий өөр техник үйлчилгээгээр орлуулах хүртэл, эсхүл тухайн техник үйлчилгээг гүйцэтгэснээс хойш 5 жилийн аль түрүүлж болох хугацаанд хадгална.

(c) Энэ зүйлийн (a), (b) нь 91.627(a)(1)-ийн дагуу бүрдүүлэхийг шаардсан агаарын хөлгийн их бие, хөдөлгүүр, сэнс, эсхүл хэрэгслийн аливаа техник үйлчилгээний бүртгэлд хамаарахгүй.

(d) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь 91.619-ийн дагуу шаардсан техникийн бүртгэлийн дэвтрийг, тухайн бүртгэлд сүүлчийн бүртгэл хийснээс хойш 12 сарын хугацаанд хадгалах үүрэгтэй.

Н Бүлэг - Тусгай нислэгийн үйл ажиллагаа**91.701. Аэробатик нислэг**

(a) Энэ зүйлийн (e)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хөлгийн даргыг дараах бүсэд агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэхийг хориглоно:

- (1) хот, тосгон, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүсээс 600м-ийн хэвтээ зай дахь талбай дээгүүр; эсхүл
- (2) олон хүн цугларсан задгай талбайгаас 600м-ийн хэвтээ зай дахь талбай дээгүүр; эсхүл
- (3) НХУ зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, аливаа хяналттай агаарын зайд.

(b) Энэ зүйлийн (c), (f)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хөлгийн даргыг гадаргуугаас дээш 900м-ээс (3000ft) доош өндөрт агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэхийг хориглоно.

(c) Хөлгийн дарга нь дараах тохиолдолд, гадаргуугаас дээш 900м-ээс (3000ft) доош өндөрт агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэж болно:

- (1) гадаргуугаас дээш 450м-ээс (1500ft) доошгүй өндөрт, хэрэв тухайн нисгэгч нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатикийн зэрэглэлтэй бол;
- (2) гадаргуугаас дээш 450м-ээс (1500ft) доош өндөрт, хэрэв тухайн нисгэгч нь:
 - (i) ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатикийн зэрэглэл эзэмшдэг бол;
 - (ii) аэробатикийн зэрэглэлд зөвшөөрсөн өндрөөс доош аэробатик нислэг үйлдэхгүй бол;
 - (iii) нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа бол.

(d) Дараахаас бусад тохиолдолд, хөлгийн даргыг зорчигч тээвэрлэж байгаа агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэхийг хориглоно:

- (1) тухайн нисгэгч нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатикийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (2) тухайн нислэгийг гадаргуугаас дээш 900м-ээс (3000ft) доошгүй өндөрт гүйцэтгэх.

(e) Хөлгийн дарга нисэх спортын арга хэмжээг сонирхогчдын дээгүүр, 600м-ийн хэвтээ зайтай бүсэд аэробатик нислэг үйлдэж болно, хэрэв тухайн нисгэгч 91.703-т заасны дагуу нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа бол.

(f) ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатикийн зэрэглэл эзэмшээгүй глайдерын нисгэгч нь гадаргуугаас дээш 900м-ээс (3000ft) доош өндөрт глайдераар аэробатик нислэг үйлдэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн аэробатик нислэгийг штопорын сургалтын зорилгоор хийж байгаа бол;
- (2) тухайн нислэгийг газрын гадаргуугаас дээш 300м-ээс (1000ft) доошгүй өндөрт гүйцэтгэж байгаа бол.

91.703. Нисэх спортын арга хэмжээ

(a) Арга хэмжээг зохион байгуулагч нь Даргаас олгосон нисэх спортын арга хэмжээний зөвшөөрөл эзэмшигч байхаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь нисэх спортын арга хэмжээг зохион байгуулахгүй ба нисэх спортын арга хэмжээнд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

(b) Нисэх спортын арга хэмжээ зохион байгуулах зөвшөөрлийн хүсэлт гаргагч нь тухайн арга хэмжээг эхлэхээс 90-ээс доошгүй хоногийн өмнө төлөвлөгөөг Даргад хүргүүлнэ.

(c) Энэ зүйлийн (b)-д шаардсан нисэх спортын арга хэмжээний төлөвлөгөө нь:

- (1) санал болгож байгаа нисэх спортын арга хэмжээний талаар дараах мэдээллийг агуулсан байна:
 - (i) зохион байгуулагчийн нэр, албан тушаал болон хаяг;
 - (ii) зохион байгуулагдах газар, огноо болон цаг;
 - (iii) арга хэмжээний төрөл;
 - (iv) тухайн нисэх спортын арга хэмжээнд хяналт тавих этгээдийг багтаасан, зохион байгуулалтын бүтцийн дэлгэрэнгүй;
 - (v) нислэгийн хөтөлбөрийн дэлгэрэнгүй;
 - (vi) энэ зүйлийн (d)-гийн шаардлагыг хангаж байгааг үзүүлэх хангалттай мэдээлэл бүхий тухайн газрын тодорхойлолт болон нарийвчилсан төлөвлөгөө;
 - (vii) үзэгчдийн аюулгүй байдалд хяналт тавихад ашиглах аргын дэлгэрэнгүй;
 - (viii) онцгой нөхцөлийн үед үзүүлэх үйлчилгээний дэлгэрэнгүй.

- (2) Дарга хүлээн зөвшөөрөхүйц байна.
- (d) Нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа агаарын хөлгийн дарга нь:
- (1) ХАА-н, эсхүл нисдэг тэрэгний үзүүлэх нислэгээс бусад үзүүлэх нислэгийн хувьд, гадаргуугаас дээш 30м-ээс (100ft) доошгүй өндөрт нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэнэ;
 - (2) тухайн агаарын хөлгөөр гадаргуу дээр байгаа хүн, өмч хөрөнгөд эрсдэл үүсэх шалтгаан болохгүй байхаар, үзэгчдээс хангалттай зайчилсан үзүүлбэрийн шугамын дагуу ниснэ;
 - (3) аливаа зорчигчийг тээвэрлэхгүй;
 - (4) үзэгчдийн талбай дээгүүр нисэхгүй;
 - (5) үзүүлбэрийн шугам болон үзэгчийн талбайн хооронд аливаа маневр хийхгүй;
 - (6) нисдэг тэрэг дүүжин нислэг үйлдэж байгаа, эсхүл явгалж байгаагаас бусад тохиолдолд үзэгчдийн талбайн чиглэлд аливаа маневр хийхгүй.
- (e) Энэ зүйлийн (a) нь дараах нисэх спортын арга хэмжээнд хамаарахгүй:
- (1) 500-гаас ихгүй оролцогчтой; эсхүл
 - (2) 3-аас ихгүй агаарын хөлөг оролцож байгаа; эсхүл
 - (3) тухайн агаарын хөлөг нь нэг жагсаалд байгаа.

91.705. Шүхэр хаях үйл ажиллагаа

- (a) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн дарга нь ИНД-61-ийн дагуу Даргын олгосон шүхэр хаях зэрэглэл эзэмшдэг байх ёстой.
- (b) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгах үүрэгтэй:
- (1) тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд ашиглах агаарын хөлөг нь хүчинтэй стандарт категорин НТЧ-ын гэрчилгээтэй болохыг;
 - (2) тухайн агаарын хөлгийн конфигураци нь шүхэр хаях үйл ажиллагаанд тохирч байгааг;
 - (3) тухайн агаарын хөлөг нь шүхэрчид тээвэрлэхэд тохиромжтой дотроо зайтай, шаардлага хангасан хаалгатай болохыг;
 - (4) тухайн агаарын хөлгийн бүхээг нь, шүхэрчин агаарын хөлөг дотор байх, эсхүл түүнээс гарах үед шүхрийг санаандгүй задлах шалтгаан болох бариул, эсхүл холбоосгүй болохыг;
 - (5) албадан задлах уяаг бэхлэхдээ тухайн агаарын хөлгийн тохиромжтой цэгүүдийг ашигладаг болохыг;
 - (6) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт хаалгыг салгаж авсан, эсхүл онгорхой байх үед нислэг үйлдэхийг зөвшөөрдөг болохыг;
- (c) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах шаардлагыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт тээвэрлэж байгаа, шүхрийн буулт үйлдэхээр зорьж байгаа этгээдээс бусад этгээд нь:
- (i) хөөрөлт, буултын үед суудалдаа сууж, хамгаалах бүсийг бэхэлсэн байх;
 - (ii) ослын, эсхүл нөөц шүхрийн иж бүрдлийг зүүсэн байх;
 - (iii) ослын, эсхүл нөөц шүхрийн иж бүрдлийг ашиглах сургалтад хамрагдсан байх;
 - (iv) тухайн агаарын хөлгөөс гарах аргыг багтаасан, онцгой нөхцөлийн үед агаарын хөлөгт мөрдөх ерөнхий журмын зааварчилгаа авсан байх;
- (2) шүхрийн буулт үйлдэх зорилгоор агаарын хөлөгт байгаа этгээд нь:
- (i) агаарын хөлгийн удирдлагад санамсаргүйгээр нөлөөлснөөр тухайн үйл ажиллагаа, эсхүл агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдалд аюул учруулж болох байрлалд суугаагүй байх;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгөөс гарахад ашиглах аргыг багтаасан агаарын хөлгийн онцгой нөхцөлийн үед мөрдөх ерөнхий журмын зааварчилгаа авсан байх.
- (d) Дараахаас бусад тохиолдолд, шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн даргыг аливаа этгээдэд агаарын хөлгөөс шүхрийн буулт үйлдэх зөвшөөрөл өгөхийг хориглоно:
- (1) шүхрийн буулт үйлдэх этгээд нь төлөвлөсөн тухайн буултын мэдээллийг агаарын хөлөг хөөрөхөөс өмнө нисгэгчид өгсөн байх;
 - (2) тухайн нисгэгч, буулт үйлдэх этгээд бүр нь:
 - (i) шүхрийн байгууллагаас зөвшөөрөгдсөн; эсхүл
 - (ii) ИНД-115-ийн дагуу олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигчийн зөвшөөрөлтэй, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь тандем-шүхрийн үйл ажиллагааг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (iii) Даргын зөвшөөрөлтэй болохыг бататгасан байх.

91.707. Ослын шүхрийн иж бүрдэл

Тухайн шүхрийн иж бүрдэл нь дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн дарга онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх зориулалттай шүхрийн иж бүрдлийг агаарын хөлөгт авч явахыг зөвшөөрөхгүй:

- (1) Хавсралт А.25-ын шаардлага хангасан байх;
- (2) тухайн шүхрийн иж бүрдлийг бүтээхэд хэрэглэсэн материалд аюултай байж болох аливаа нөхцөл, эсхүл бодисоос үүдэлтэй гэмтлээс зохих ёсоор хамгаалсан байх;
- (3) үйлдвэрлэгчийн зааварчилгааны дагуу үйлчилгээ хийсэн бөгөөд дараах этгээд өмнөх хуанлийн жилийн дотор эвхэж боосон байх:
 - (i) шүхрийн байгууллагаас олгосон шүхрийн техникийн зэрэглэл эзэмшигч; эсхүл

- (ii) тухайн шүхрийг үйлдвэрлэгч; эсхүл
 - (iii) Монгол Улсын зэвсэгт хүчний шүхрийн техникч; эсхүл
 - (iv) өөр бусад хэлбэрээр Дарга зөвшөөрсөн этгээд;
- (4) тухайн шүхэрт үйлчилгээ хийж, эвхэж боосон этгээдийн шүхрийн ажиллагаатай байдлыг гэрчилгээжүүлсэн баримтыг агуулсан, эвхэлтийн карт дагалдсан байх.

91.709. Глайдер чирэх

(a) Тухайн этгээд ИНД-61-ийн дагуу олгосон глайдер чирэх зэрэглэл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг нислэгт глайдер чирэхийг хориглоно.

(b) Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг нислэгт глайдер чирэхийг хориглоно:

- (1) тухайн чирэх агаарын хөлөг нь глайдерын нислэгийн зааварт заасан нислэгт чирэх максимум хурднаас бага хурдтайгаар нислэг үйлддэг байх;
- (2) тухайн чирэх ачаалал нь агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан максимум ачааллын хэмжээнээс хэтрээгүй байх;
- (3) тухайн этгээд нь ашиглах агаарын хөлгийн чирэх дэгээг нислэгийн өмнө шалгасан байх;
- (4) тухайн этгээд нь глайдерын байгууллагаас, чирж байгаа агаарын хөлөг болон глайдерын нисгэгчид зориулан тогтоосон хөөрөлт, глайдерыг суллах, нислэгийн хурд болон онцгой нөхцөлийн дохиог хэрэглэдэг байх;
- (5) глайдер чирэн, саадыг 15м-ийн (50ft) өндөртэй өнгөрөх хөөрөлтийн зай нь хөөрөх гүйлтийн боломжит зайн (TORA) 85%-иас хэтрэхгүй байх;
- (6) агаарын хөлөг нь глайдер чирж байхдаа аэродромоос дээш 300м-ийн (1000ft) өндөр хүртэл 1м/сек-ээс (200ft/мин) доошгүй босоо хурдтайгаар өндөр авах чадвартай байх.

(c) Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг нислэгт глайдер чирэхийг хориглоно:

- (1) тухайн ашиглах агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоногловсон байх:
 - (i) чирэх дэгээ, холбох иж бүрдэл;
 - (ii) тухайн чирж байгаа агаарын хөлөг нислэгт байх үед чирэгдэж байгаа глайдерын чирэх дэгээнээс чирэх холбоосыг салгаж чадах, нисгэгч-ажиллуулдаг хурдан салгагч;
- (2) тухайн ашиглах чирэх холбоос нь Хавсралт А.26-гийн шаардлагыг хангасан байх;
- (3) хэрэв нэгээс олон глайдер чирэх бол, тухайн ашиглаж байгаа чирэх холбоос нь:
 - (i) глайдер тус бүрд нэг байх;

- (ii) аливаа глайдер болон чирж байгаа агаарын хөлгийн хооронд 50м-ээс доошгүй зайг хангах урттай байх;
 - (iii) глайдερуудын хооронд 30м-ээс доошгүй хэвтээ зайчлалыг хангах урттай байх;
 - (iv) тухайн агаарын хөлөгт ганц гогцоотой чирэх холбоосоор холбогдсон байх ба тухайн агаарын хөлгөөс салгах боломжтой байх.
- (d) Энэ зүйлийн (a), (b) болон (c) нь ханг-глайдερыг нислэгт чирэхэд хамаарахгүй.

91.711. Глайдєраас бусад зүйлийг чирэх

- (a) Дараахаас бусад тохиолдолд, нисгэгч нь глайдєраас бусад зүйлийг чирэхгүй:
- (1) тухайн этгээд нь:
 - (i) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хувийн нисгэгчийн үнэмлэхтэй байх ба глайдєр чирэх зэрэглэлтэй байх; эсхүл
 - (ii) ИНД-61-ийн дагуу олгосон коммерийн нисгэгчийн үнэмлэхтэй байх; эсхүл
 - (iii) ИНД-61-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхтэй байх;
 - (2) тухайн агаарын хөлөг нь:
 - (i) хурдан салдаг механизмтай чирэх дэгээ, холбох иж бүрдлээр тоноглогдсон байх;
 - (ii) нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх тухайн түвшинд өндөр авах чадвартай байх.
- (b) Глайдєраас бусад зүйл чирж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь зорчигч тээвэрлэхгүй.

I Бүлэг - Гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа болон Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа

91.751. Үйлчлэх хүрээ

Энэ Бүлэг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа болон гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсад гүйцэтгэх үйл ажиллагаанд хамаарна.

91.753. Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа

Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь:

- (1) нээлттэй тэнгис дээгүүр үйлдэх нислэгийн үед ICAO-гийн Хавсралт 2-ын шаардлага;
- (2) гадаад улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед, тухайн улсын үйл ажиллагааны болон нислэгийн дүрмийн шаардлага;
- (3) тухайн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа гадаад улсын холбогдох дүрэм, эсхүл ICAO-гийн Хавсралт 2-ын шаардлагад нийцэхгүй байхаас бусад тохиолдолд, энэ Дүрмийг дагаж мөрдөнө.

91.755. Гадаадын агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны тусгай дүрмүүд

(a) **Ерөнхий зүйл.** Гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр Монгол Улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь энэ Дүрэм болон холбогдох бусад дүрмийн шаардлагыг мөрдөх үүрэгтэй.

(b) **ИХНД.** Тухайн агаарын хөлгийн нисэх багийн нэгээс доошгүй гишүүн нь нислэгийн хугацаанд **англи, эсхүл монгол хэл дээр** хоёр талын радио холбоо барих чадвартай байхаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг энэ Дүрмийн дагуу хоёр талын радио холбоо шаарддаг ИХНД-ийн дагуу агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно.

(c) **ХНД.** Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийг агаарын хөлгөөр ХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоногловсон:
 - (i) тухайн агаарын хөлөг хяналттай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед, НХУ-ний байгууллагатай хоёр талын радио холбоо барих радио төхөөрөмж;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу нислэгийг үргэлжлүүлэхэд шаардлагатай навигацийн систем.
- (2) тухайн агаарын хөлгийг жолоодож байгаа этгээд нь:

- (i) Монгол Улсаас, эсхүл тухайн агаарын хөлгийн Бүртгэгч улсаас олгосон хүчинтэй хэрэглэлийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
 - (ii) Монгол Улсын AIP-д зарласан Монгол Улсын ХНД-ийн замын, хүлээх бүсийн болон ойртолтын журамтай танилцсан байх;
- (3) тухайн агаарын хөлгийн нисэх багийн нэгээс доошгүй гишүүн нь англи, эсхүл монгол хэл дээр хоёр талын радио холбоо барих чадвартай байх ба тухайн нисэх багийн гишүүн нь агаарын хөлөг ИХНД-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа хугацаанд ажил үүргээ гүйцэтгэдэг байх.

Ж Бүлэг - Дуу чимээний хязгаарлалт

91.801. Зорилго

Энэ Бүлэг нь иргэний агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалттай холбоотой хязгаарлалтыг тогтооно.

91.803. Агаарын хөлгийн дуу чимээний зөвшөөрөгдөх хэмжээ

(a) Аливаа этгээд нь дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын аливаа аэродромоос болон аэродром руу агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд, Дарга тухайн агаарын хөлгийг ИНД-21-ийн Хавсралт С-д заасан дуу чимээний стандартыг хангасан гэж үзсэн;
- (2) гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд, Бүртгэгч Улс нь тухайн агаарын хөлгийг ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.I-д заасан холбогдох агаарын хөлгийн дуу чимээний стандарттай дүйцэх стандартын дагуу гэрчилгээжүүлсэн, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн.

(b) Энэ зүйлийн (a)-г үл харгалзан, тухайн нисэх онгоц нь ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.I, Chapter 3-т заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний стандарттай дүйцэх стандартын дагуу гэрчилгээжсэнээс бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь дууны хурдны өмнөх (subsonic) хурдтай турбожет, эсхүл турбофен хөдөлгүүрт нисэх онгоцоор Монгол Улсын аливаа аэродромоос, эсхүл аэродром руу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

91.805. Агаарын хөлгийн дууны хурдны цохилтын долгион

(a) Аливаа этгээд нь, Дарга зөвшөөрсөн ба тухайн зөвшөөрөлд заасан аливаа нөхцөл, хязгаарлалтыг хангасан байхаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр дууны хурдны Mach-тоо 0.92-оос их хурдтайгаар нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

(b) Аливаа этгээд нь, Монгол Улс руу орох, эсхүл гарах нислэгийн дууны хурдны цохилтын долгион нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн гадаргууд нөлөөлөхгүй болохыг бататгах, нислэгийн хязгаарлалтыг багтаасан мэдээлэл тухайн хөлгийн даргад бэлэн байхаас бусад тохиолдолд, Mach-тоо 0.92-оос их максимум үйл ажиллагааны хурдтай агаарын хөлгөөр Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хязгаарын хүрээнд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

(c) Mach-тоо нь 0.92-оос их максимум үйл ажиллагааны хурдтай агаарын хөлгийн дарга энэ зүйлийн (b)-д шаардсан нислэгийн хязгаарлалтыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

91.807. Хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага хангах

Аливаа этгээд нь дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, турбожет, эсхүл турбофен хөдөлгүүрт агаарын хөлгөөр Монгол Улсын доторх аливаа аэродромоос, эсхүл аэродромд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд, Дарга тухайн агаарын хөлгийг ИНД-21-ийн Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлагыг хангасан гэж үзсэн;
- (2) гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд, Бүртгэгч улсаас тухайн агаарын хөлгийг ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.II-т заасан агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын холбогдох стандарттай дүйцэх стандартын дагуу гэрчилгээжүүлсэн, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн.

Хавсралт А - Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн тодорхойлолт

F Бүлэгт шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмж нь дараах тодорхойлолт болон шаардлагыг хангасан байна:

A.1. Тэмдэглэгээ, зурагт хуудас

(a) Агаарын хөлөг дээр, эсхүл дотор нь байрлуулахыг шаардсан тэмдэглэгээ, эсхүл зурагт хуудсыг ил харагдахуйц байрлалд үсэг арилах, хэлбэр дүрсээ алдах, халхлагдах, эсхүл унаж гээгдэх эрсдэлийг багасгасан хэлбэрээр байрлуулсан байх ёстой.

(b) Тэмдэглэгээ, эсхүл зурагт хуудсанд хэрэглэж байгаа хэмжих нэгж нь аливаа холбогдох хэрэглэл, эсхүл нислэгийн зааварт хэрэглэж байгаа нэгжтэй ижил байх ёстой.

A.2. Түлш ба тосны тэмдэглэгээ

(a) **Түлшний агууламжийг хэмжих хэрэглэл.** Түлшний агууламжийг хэмжих хэрэглэлийг АНУ-ын галлон, эсхүл литрээр тохируулсан бол, аль нэгжээр нь тохируулга хийснийг тодорхой харагдахаар тэмдэглэсэн байна.

(b) **Түлш ба тосны зурагт хуудас.** Агаарын хөлгийн бүх түлш, тосоор сумлах хоолойны ойролцоо хамаарах түлш, эсхүл тосны ангилал болон/эсхүл зэрэглэлийг харуулсан зурагт хуудас байрлуулна.

A.3. Суудал

Суудал, унтлагын суудал нь TSO C25, TSO C39, эсхүл TSO C127-гийн аль хамааралтай шаардлагыг хангасан байх ёстой.

A.4. Хамгаалах бүс

(a) Хамгаалах бүс нь:

(1) дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

(i) TSO C22; эсхүл

(ii) ISO/FIA 8853; эсхүл

(iii) FIA 8854; эсхүл

(iv) цэргийн зориулалтаар ашиглаж байсан агаарын хөлгийн хувьд, цэргийн зураглал, захиалгын дугаар, эсхүл бусад холбогдох цэргийн тэмдэглэгээ, эсхүл тусгайлсан дугаар; эсхүл

(2) хэрэв энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан стандартын таних тэмдэглэгээ байхгүй бол, 12 сар тутамд дээрх стандартаар шаардсан бат бөх чанарыг 50%-ийн ачааллаар шалгана.

(b) Даруулга бүс (torso restraint) нь:

(1) дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

(i) TSO C114; эсхүл

(ii) цэргийн зориулалтаар ашиглаж байсан агаарын хөлгийн хувьд, цэргийн зураглал, захиалгын дугаар, эсхүл бусад холбогдох цэргийн тэмдэглэгээ, эсхүл тусгайлсан дугаар.

(c) Хэрэв мөрөвчит даруулга нь инерцийн түгжээтэй бол, инерцийн түгжээ нь US Military Specification MIL-R-8236-гийн шаардлагыг хангасан байх ёстой.

A.5. Хүүхдийн бэхэлгээний систем

Хүүхдийн бэхэлгээний систем нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

(1) TSO C22-ын шаардлагыг хангасан хамгаалах бүсээр агаарын хөлгийн суудал, эсхүл унтлагын суудалд бэхэлсэн байх;

(2) нярайн, эсхүл хүүхдийн суудлын дээгүүр уяа, эсхүл аргамжаагаар бэхлээгүй байх;

(3) дараах шаардлагыг хангасан байх:

(i) TSO C100; эсхүл

(ii) Шинэ-Зеландын Стандарт 5411; эсхүл

(iii) Австрали/ Шинэ-Зеландын Стандарт AS/NZS/1754; эсхүл

(iv) АНУ-ын Стандарт FMVSS 213; эсхүл

(v) Европын Стандарт ECE 44.

A.6. Агаарын хөлгийн гэрэл

(a) Агаарын хөлгийн мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн систем нь дараахаас бүрдсэн байх ёстой:

(1) эргэлддэг улаан гэрлэн маяк; эсхүл

(2) дараах шаардлагыг хангасан гэрлийн импульсийг цацруулах (Capacitor Discharge Light) зарчмаар ажилладаг нисэхийн цагаан, эсхүл нисэхийн улаан гэрлэн дохио:

(i) TSO C96; эсхүл

(ii) тухайн агаарын хөлгийн загварын минимум стандартыг хангасан; эсхүл

(iii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад стандарт.

(b) 1971 оны 08 сарын 11 өдрөөс өмнө маягийн гэрчилгээ анх олгосон агаарын хөлгийн хувьд, тухайн өнгө нь нисэхийн улаан, эсхүл нисэхийн цагаан байж болохоос бусад тохиолдолд, мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн систем нь FAR Part 23, 25, 27, эсхүл 29-ийн шаардлагын аль хамааралтайг хангасан байх ёстой.

(c) Агаарын хөлгийн байршлын гэрэл нь:

(1) TSO C30-ийн шаардлагыг хангасан байх ёстой;

(2) дараахаас бүрдсэн байх ёстой:

- (i) эгц урдаасаа зүүн тал руугаа 110° хүртэл өнцгөөр онгоцны хэвтээ гадаргууд дээшээ болон доошоо ойж гэрэлтдэг, халхлагдаагүй байнга асдаг улаан гэрэл;
- (ii) эгц урдаасаа баруун тал руугаа 110° хүртэл өнцгөөр, онгоцны хэвтээ гадаргууд дээшээ болон доошоо ойж гэрэлтдэг, халхлагдаагүй байнга асдаг ногоон гэрэл;
- (iii) араасаа баруун, зүүн тал руугаа 140°-ын өнцгөөр онгоцны хэвтээ гадаргууд дээшээ болон доошоо тэнцүү хуваагдан ойж гэрэлтдэг, халхлагдаагүй байнга асдаг цагаан гэрэл.

A.7. Агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг бүртгэгч

Агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг бүртгэгч нь NZTSO 2001-ийн шаардлагыг хангасан байх ёстой.

A.8. Даралтаар өндөр-хэмжигч

(a) AMSL 7600м-ээс (25 000ft) дээш түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх, битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн мэдрэмтгий даралтаар өндөр-хэмжигч бүр нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) MCTOW нь 5700кг хүртэлх агаарын хөлгийн хувьд:

- (i) хөлгийн даргын үндсэн байрлалд, тоолуур/заагч зүүтэй (counter/pointer), эсхүл хүрдэн/заагч зүүтэй (drum/pointer) өндөр-хэмжигчтэй;
- (ii) багийн бусад гишүүдийн хэрэглэлийн самбарт, тоолуур/заагч зүүтэй (counter/pointer), хүрдэн/заагч зүүтэй (drum/pointer), эсхүл гурван заагч зүүтэй (three pointer) өндөр-хэмжигчтэй; эсхүл

(2) MCTOW нь 5700кг-аас дээш агаарын хөлгийн хувьд:

- (i) хөлгийн даргын үндсэн байрлалд, тоолуур/заагч зүүтэй (counter/pointer) өндөр-хэмжигчтэй;
- (ii) багийн бусад гишүүдийн хэрэглэлийн самбарт, тоолуур/заагч зүүтэй (counter/pointer), хүрдэн/заагч зүүтэй (drum/pointer), эсхүл гурван заагч зүүтэй (three pointer) өндөр-хэмжигчтэй.

(b) ХНД-ийн дагуу 7600м-ээс (25 000ft) доош түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн мэдрэмтгий даралтаар өндөр-хэмжигч бүр нь тоолуур/заагч зүүтэй (counter/pointer), хүрдэн/заагч зүүтэй (drum/pointer), эсхүл гурван заагч зүүтэй (three pointer) төрлийнх байна.

(c) Гурван заагч зүүтэй өндөр-хэмжигч нь 3000м-ийн (10 000ft) түвшин хүртэл бүтэн харагддаг судлан зураастай нам түвшинг анхааруулах сектортой, тухайн түвшнээс дээшлэхэд харагдахгүй болдог ба дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) 3000м (10 000ft) заагч зүүг бусад зүүгээр халхалдаггүй; эсхүл
- (2) 3000м-ийн (10 000ft) үечлэлтэйгээр ижил төвтэй замыг заадаг; эсхүл

- (3) энэ хэсгийн (1), (2)-т заасан шаардлагыг хангасан.
- (d) Мэдрэмтгий даралтаар өндөр-хэмжигч бүр нь:
- (1) дараах шаардлагыг хангасан байна:
 - (i) TSO C10, эсхүл
 - (ii) Британийн стандарт G115, G201, эсхүл G226; эсхүл
 - (iii) ОХУ-ын Стандарт ГОСТ 22686-85; эсхүл
 - (2) барометрийн даралтыг гектопаскал, эсхүл миллибараар тохируулдаг, 20ft-ийн түвшинг хялбар унших боломжтой байхаар хийсэн байна.
- (e) Мэдрэмтгий даралтаар өндөр-хэмжигч суурилуулахыг шаарддаггүй агаарын хөлгийг өндрийн өсөлтийг 60м-ээс (200ft) ихгүй байхаар тохируулсан өндөр-хэмжигчээр тоногдсон байна.

A.9. Холбоо болон навигацийн төхөөрөмж

- (a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, холбоо болон навигацийн төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
- (1) Түвшин 1-д:
 - (i) холбооны төхөөрөмж нь холбогдох TSO C31, C32, C37, C38, эсхүл C50-ийн аль нэг шаардлага; эсхүл
 - (ii) навигацийн төхөөрөмж нь холбогдох TSO C34, C35, C36, C40, C41, C60, C94, эсхүл C129-ийн аль нэгийн шаардлага; эсхүл
 - (iii) Нэгдсэн Вант Улсын (UK) ИНЕГ-аас зөвшөөрсөн Категори WR, VC, эсхүл LA Class I-ийн шаардлага; эсхүл
 - (iv) Австралийн Airborne Radio Navigation Publication No. 50 (Pub 50) Class I; эсхүл
 - (2) Түвшин 2-т:
 - (i) Нэгдсэн Вант Улсын (UK) ИНЕГ-аас зөвшөөрсөн Категори LA Class II-ийн шаардлага; эсхүл
 - (ii) Pub 50 V, эсхүл L; эсхүл
 - (3) Түвшин 3-т, Нэгдсэн Вант Улсын (UK) ИНЕГ-аас зөвшөөрсөн Категори LA Class III, эсхүл Категори G-ийн шаардлага; эсхүл
 - (4) Түвшин 4-д:
 - (i) Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны шаардлага;
 - (ii) Нэгдсэн Вант Улсын (UK) Стандарт 3G,100: Part 2, Section 2-т заасны дагуу компасаас аюулгүй зайд байх.
- (b) Хэрэв радио холбооны бие даасан хоёр систем шаарддаг бол:
- (1) систем бүр нь бие даасан антентай байх ёстой; эсхүл
 - (2) тухайн хоёр систем нь хөдөлгөөнгүй бэхлэгдсэн, утасгүй ганц антеныг ашиглаж болно.

(с) Хэрэв тухайн төхөөрөмжийн суурилуулалт нь холбогдох техникийн өгөгдөхүүнд нийцэж байгаа ба тухайн нисэхийн радио холбооны хүлээн авагчийг агаарын хөлөгт 1/4 долгионы антентай хөдөлгөөнгүй холбосон бол, дараах төхөөрөмжийг глайдер, сонирхогчийн бүтээсэн агаарын хөлөг болон микролайт агаарын хөлөгт радио-холбооны шаардлагыг хангах зорилгоор ашиглаж болно:

- (1) Нэгдсэн Вант Улсын (УК) Иргэний нисэхийн удирдах газрын Категори G (а)-ийн зөвшөөрлийн жагсаалтад багтсан төхөөрөмж бол; эсхүл
- (2) энэ зүйлийн (с)(1)-д заасан Нэгдсэн Вант Улсын (УК) Иргэний нисэхийн удирдах газрын зөвшөөрөлтэй дүйцэх шаардлагыг хангаж байгаа, Дарга хүлээн зөвшөөрсөн, тестийн хөтөлбөрөөр үзүүлсэн аливаа бусад төхөөрөмж.

A.10. RNP, MNPS болон VSM төхөөрөмж

RNP, MNPS, эсхүл VSM агаарын зайд гүйцэтгэх үйл ажиллагаанд зориулан суурилуулсан навигацйин систем болон төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) тухайн агаарын зай, нислэгийн замд хамааралтай, ICAO Doc 7030-ийн (ICAO Regional Supplementary Procedure) үзүүлэлтийн шаардлага;
- (2) RNP үйл ажиллагааны хувьд, INS, IRS/FMS, эсхүл GPS-г хамарсан, хоёр биеэс даасан алсын зайн навигацйин систем (LRNS) бүрдсэн байх;
- (3) дараах төхөөрөмж болон ажиллагааны шаардлага:
 - (i) RNP агаарын зай дахь үйл ажиллагааны хувьд, ICAO Doc 9613 (ICAO Manual on Required Navigation Performance (RNP)); эсхүл
 - (ii) нислэгийн түвшин 8900м-ээс (FL290) дээш босоо зайчлалын минимумыг (VSM) 300м-ээр (1000ft) тогтоосон агаарын зайд хийгдэх үйл ажиллагааны хувьд, Doc 9574-т заасан, ICAO Manual on Implementation of a 300m (1000ft) Vertical Separation Minimum Between FL290 and FL410.

A.11. CAT II болон CAT III төхөөрөмж

(а) ILS localiser болон glide slope төхөөрөмж нь ILS localiser-ын хувьд "Radio Technical Commission for Aeronautics"-ийн (RTCA) бичиг баримтын DO-195-ын, ILS glide slope-ын хувьд DO-192-т заасан шаардлагыг хангасан байх ёстой.

(б) Нислэгийн удирдлагын хянах систем нь үнэлгээний хөтөлбөрт заасан үзүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байх ёстой.

(с) Радио өндөр-хэмжигч нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) дараах тохиолдолд, гадаргуугаас дээш үндсэн дугуй хүртэлх зайг $\pm 1,5\text{м}$ ($\pm 5\text{ft}$), эсхүл 5%-ийн нарийвчлалын аль ихийг нисэх багт үзүүлдэг байх:
 - (i) пич өнцөг (pitch angle) нь ойртолтын дундаж түвшнээс ± 5 градус байх;
 - (ii) ролл өнцөг (roll angle) нь аль ч чиглэлд 20 градус байх;

- (iii) давших хурд нь ойртолт үйлдэх минимум хурд болон 370км/ц-ийн (200 knots) хооронд байх;
 - (iv) өндөр алдах босоо хурдны хэмжээ нь 30м-ээс 60м (100ft - 200ft) хүртэлх түвшинд 4.5м/сек-ээс (15ft/sec) ихгүй байх;
 - (v) тэгш гадаргуу дээгүүрх бодит түвшний заалт нь хоцролтгүй, эсхүл савлалтгүй байх;
- (2) агаарын хөлөг нь 60м-ийн (200ft) өндрөөс доош түвшинд байгаа үед, тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн түвшний 10%-ийн саадын өндрийн өөрчлөлт гарахад:
- (i) идэвхигүй болдоггүй байх;
 - (ii) дэлгэц нь 0.1 секундийн дотор харуулах чадвартай байх;
 - (iii) хэрэв радио өндөр заагч нь дахин ажиллавал, тухайн дохиог 1 секундээс бага хугацаанд эргэн идэвхитэй болдог байх.
- (3) хэрэв дарж шалгах товчийг ашиглаж байгаа бол, тухайн системийг бүхэлд, 150м-ээс (500ft) доош дуураймал түвшинд тест хийсэн байх;
- (4) төлөвлөсөн үйл ажиллагааны түвшний хүрээнд цахилгаан тэжээлгүй болох, эсхүл газраас буцаж ойсон дохио байхгүй болсон аль ч үед татгалзлыг урьдчилан анхааруулах дохиололтой байх.
- (d) Бусад шаардлагатай хэрэглэл болон төхөөрөмж нь 91.417-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нарийвчлалтай ойртолт үйлдэх журмын зааварт тусгасан CAT II, эсхүл CAT III нислэгийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадвартай байх ёстой.

A.12. Эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдэл

Эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдэл бүрийг:

- (1) дараах саванд хадгалсан байна:
 - (i) агуулагдаж байгаа зүйл алдагдах, эсхүл муудах эрсдэлийг багасгасан;
 - (ii) аливаа алдагдсан зүйлийг хялбар илрүүлэх боломжийг хангасан;
- (2) дараах хэлбэрээр байрлуулж хамгаалсан байна:
 - (i) ослын улмаас гэмтэх, алдагдах боломжийг багасгах;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа хүмүүст аюулгүй байх;
- (3) байрлалаар нь тэмдэглэсэн байна:
 - (i) тухайн иж бүрдлийг агуулж байгаа хэсгийн гадна талд;
 - (ii) MCTOW нь 5700кг-аас ихгүй агаарын хөлгийн хувьд, тухайн агаарын хөлгийн гадна талд.
- (4) мансууруулах бодис агуулсан тохиолдолд, агаарын хөлөгт дараах шаардлагын дагуу байрлуулсан байна:

- (i) Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль (2002);
- (ii) хэрэглээгүй үед түгжиж болдог байх, эсхүл түгжээтэй саванд байрлуулах, эсхүл мансууруулах бодис агуулсан эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдлийг аюулгүй, найдвартай байрлалд хадгалах.

Аврах завь нь, мансууруулах бодис агуулсан эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдлийг аюулгүй, найдвартай хадгалах байрлалд байхыг анхаар.

A.13. Гал унтраагуур

Бүх гал унтраагуур нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) агаарын хөлгийн аюулгүй ажиллагаа, эсхүл багийн гишүүд, зорчигчийн аюулгүй байдалд ноцтой нөлөөлөхгүй хэлбэрээр суурилуулж, бэхэлсэн байх;
- (2) энэ хэсгийн (4)-ийг харгалзан, гал унтраах бодис бүр нь тухайн бүхээгт гарч болзошгүй галыг унтраахад ашиглахаар зорьж байгаа галын төрөл, тасалгаа бүрд тохирсон төрөл, тоо хэмжээтэй байх;
- (3) хорт хийн агууламжийн аюулыг багасгасан байх;
- (4) гал унтраах зорилгоор зөвхөн дараах бодисыг агуулсан байх:
 - (i) бромхлоридфлуорметан (halon 1211); эсхүл
 - (ii) бромтрифлуорметан (halon 1301); эсхүл
 - (iii) нүүрстөрөгчийн давхар исэл; эсхүл
 - (iv) хуурай нунтаг; эсхүл
 - (v) дүйцэх гал унтраах үйлдэлтэй бусад бодис.

A.14. Ослын төхөөрөмж

- (a) Аврах хэрэгслийг байршил заагч аврах гэрлээр тоногдсон байх ёстой.
- (b) Аврах хэрэгсэл нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
 - (1) хийлдэг аврах хэрэгслийн хувьд:
 - (i) TSO C13; эсхүл
 - (ii) Европын Стандарт EN 396; эсхүл
 - (iii) шинэ Зеландын Стандарт NZ 5823;
 - (2) хамгаалах цувны элэгдлийн хувьд, US Coastguard Type V PFD.
- (c) Аврах завь нь TSO C70-ийн шаардлагыг хангасан ба аврах иж бүрдлийг багтаасан байх ёстой.
- (d) Энэ зүйлийн (c)-д шаардсан аврах иж бүрдэл нь дараах хэрэгслийг багтаасан байх ёстой:
 - (1) аврах завины бүрхүүл;

- (2) локатор ойлгогч, эсхүл гэрэл ойлгогч хэрэгсэл;
 - (3) аврах завины засварын иж бүрдэл;
 - (4) завины ус шавхагч сав;
 - (5) дохио өгөх толь;
 - (6) шүгэл;
 - (7) завины хутга;
 - (8) онцгой нөхцөлийн үед завь хийлэх даралттай агаарын баллон;
 - (9) завь хийлэх насос;
 - (10) 25м урт холбох олс;
 - (11) соронзон компас;
 - (12) усны өнгө хувиргагч будаг;
 - (13) 2 'D', эсхүл түүнтэй дүйцэх батарейтай гар чийдэн;
 - (14) загасчлах иж бүрдэл;
 - (15) 2 сэлүүр, эсхүл 2 сэлүүрдэх бээлий;
 - (16) тухайн завины даацад тохирсон, тээвэрлэх хүний тоогоор өдөрт 1000-аас доошгүй калори илчлэг өгч чадах 2 өдрийн хоолны нөөц;
 - (17) тухайн завины даацад тохирсон, тээвэрлэх хүний тоогоор өдөрт **2 хүнд** 1,2л-ээс доошгүй 2 хоногийн усны нөөц, эсхүл далайн усыг давсгүйжүүлэх 1 хэрэгсэл;
 - (18) хөнгөн гэмтлийн эмчилгээнд зориулсан эмнэлгийн анхны тусламжийн иж бүрдэл;
 - (19) тухайн агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа газар нутагт хэрхэн амиа аврах талаар тайлбарласан ном;
 - (20) далайн зангуу;
 - (21) ус цуглуулах уут, эсхүл аяга.
- (e) Байршил заагч аврах гэрэл нь TSO C85-ын шаардлагыг хангасан байх ёстой.

A.15. Ослын байршил дамжуулагч (ELT)

- (a) Ослын байршил дамжуулагч автомат ELT(S) нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
- (1) TSO C126-аар гэрчилгээжсэн;
 - (2) 121.5мгц, 406мгц-ийн давтамжийн аль алианаар нь дамжуулдаг.
- (b) [Хүчингүй]
- (c) Онцгой нөхцөлийн радио байрлал заагч (EPIRB) нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
- (1) IEC 61097-2 стандартын шаардлага;

(2) 121.5мгц, 406мгц-ийн давтамжийн аль алианаар нь дамжуулдаг.

(d) ELT(S), EPIRB нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) өөрөө хөвөх чадвартай байх;
- (2) усны хамгаалалттай байх;
- (3) зөөврийн байх.

(e) Хувийн байрлал дохиологч маяк (PLB) нь 121.5мгц, 406мгц-ийн давтамжийн аль алианаар нь ажилладаг байх ба дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) IEC 61097-2 стандартын шаардлага; эсхүл
- (2) COSPAS-SARSAT төрлийн зөвшөөрөлтэй.

(f) ELT(S)-ийг онцгой нөхцөлийн үед агаарын хөлөгт байгаа аливаа этгээд хялбар хүрэх боломжтой хэлбэрээр байрлуулсан байх ёстой.

A.16. Хүчилтөрөгч

Агаарын хөлөгт ашиглах хүчилтөрөгч нь нисэхийн хүчилтөрөгчийн стандартыг хангасан минимум 99%-ийн цэвэршилттэй, максимум 1м³-д 0.0056 грамм чийгтэй байх ба нүүрстөрөгчийн дан исэлгүй байна.

A.17. Зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг

Зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг нь TSO C64-ийн шаардлагыг хангасан байна.

A.18. Багийн гишүүдийн хүчилтөрөгчийн баг

(a) Багийн гишүүдийн шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг нь TSO C78-ын шаардлагыг хангасан байх ёстой.

(b) Нисэх багийн гишүүдийн шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг нь онцгой нөхцөлд ажил үүргээ гүйцэтгэхэд нь цаг алдалгүй хэрэглэх боломжтой байх ёстой ба:

- (1) хураасан байрлалаас нэг гараараа авч өмсөх боломжтой байх;
- (2) зохих ёсоор бэхэлсэн, битүүмжилсэн байх ба 5 секундийн дотор шаардлагатай хүчилтөрөгчөөр хангах чадвартай байх;
- (3) дараах нөхцөлийг хангасан байх:
 - (i) харааны шилийг хараанд муугаар нөлөөлөхгүйгээр, эсхүл хүчилтөрөгчийн хамгаалалтыг алдагдуулахгүй байхаар хэрэглэх;
 - (ii) нисэх багийн гишүүн бүр тэдний хэвийн суусан байрлалаас дотоод холбоогоор холбоо барих;
 - (iii) нисэх багийн хоёр гишүүний хооронд болон зорчигчийн бүхээг бүрд байгаа нэгээс доошгүй багийн гишүүдийн суудлын хооронд холбоо барих.

А.19. Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж

(а) Нисэх багийн гишүүний хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж нь дараах хэмжээний хүчилтөрөгчийн урсгалаар хангах ёстой:

- (1) байнгын урсгалтай төхөөрөмжийн хувьд:
 - (i) стандарт хэм болон хуурай даралтын (STPD) үед 2л/минутаас их; эсхүл
 - (ii) 700мл амьсгалах эзлэхүүнд стандарт биеийн хэм болон даралтын (BTPS) үед 15л/минутаад амьсгалахад мөгөөрсөн хоолойн хүчилтөрөгчийн хэсэгчилсэн даралт (MTOPP) нь 149мм м.у.б-ийг хадгалж байх шаардлагатай;
- (2) шаардлагатай үед хэрэглэх төхөөрөмжийн хувьд:
 - (i) AMSL 10700м (35000ft) хүртэлх нислэгийн хувьд, шаардагдах мөгөөрсөн хоолойн хүчилтөрөгчийн хэсэгчилсэн даралт (MTOPP) нь 120 мм м.у.б-ийг хадгалж байх шаардлагатайгаас багагүй;
 - (ii) AMSL 10700м-ээс (35000ft) дээш нислэгийн хувьд, стандарт биеийн хэм болон даралтын (BTPS) үед 20л/минутаас багагүй;
 - (iii) AMSL 12500м-ээс (41000ft) дээш нислэгийн хувьд, гадна орчны даралтаас дээш 15мм м.у.б-аас багагүй болтол байнга ихсэж байх ба AMSL 13700м-т (45000ft) стандарт биеийн хэм болон даралтын (BTPS) үед 30л/минут байх;
- (3) хамгаалах төхөөрөмжийн хувьд, AMSL 2400м (8000ft) даралтын түвшинд биеийн хэм болон хуурай даралтын (BTPD) үед 30л/минут байх.

(б) Нисэх багийн болон зорчигчийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж нь дараах хүчилтөрөгчийн урсгалтай байх ёстой:

- (1) AMSL 3000м-ээс 5600м-ийн хооронд (10 000ft - 18 500ft) үйлдэх нислэгийн хувьд, 700мл амьсгалын багтаамжтайгаар стандарт биеийн хэм болон даралтын (BTPS) үед 15л/минут амьсгалж байх үед мөгөөрсөн хоолойн хүчилтөрөгчийн хэсэгчилсэн даралтыг (MTOPP) 100мм м.у.б-ийг хадгалж байх шаардлагатайгаас багагүй байх;
- (2) AMSL 5600м-ээс 12200м-ийн хооронд (18 500ft - 40 000ft) үйлдэх нислэгийн хувьд, 1100мл амьсгалын багтаамжтайгаар стандарт биеийн хэм болон даралтын (BTPS) үед 30л/минутаад амьсгалж байх үед мөгөөрсөн хоолойн хүчилтөрөгчийн хэсэгчилсэн даралтыг (MTOPP) 83.8мм м.у.б-ийг хадгалж байх шаардлагатайгаас багагүй байх;
- (3) AMSL 12200м-ээс 13700м-ийн хооронд (40 000ft - 45 000ft) үйлдэх нислэгийн хувьд, 1100мл амьсгалын багтаамжтайгаар стандарт биеийн хэм болон даралтын (BTPS) үед 30л/минутаад амьсгалж байх үед мөгөөрсөн хоолойн хүчилтөрөгчийн хэсэгчилсэн даралтыг (MTOPP) 55мм м.у.б-ийг хадгалж байх шаардлагатайгаас багагүй байх;

(с) Зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж нь дараах хэмжээний хүчилтөрөгчийн урсгалаар хангах ёстой:

- (1) бага тохируулга нь стандарт хэм болон хуурай даралтын (STPD) үед 2л/минутаас багагүй;
- (2) их тохируулга нь стандарт хэм болон хуурай даралтын (STPD) үед 4л/минутаас багагүй.

(d) Шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн тохируулагч нь TSO C89-ийн шаардлагыг хангасан байх ёстой.

A.20. Амьсгал хамгаалах төхөөрөмж (PBE)

Амьсгал хамгаалах төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) TSO C99-ийн шаардлага;
- (2) хэрэглэгчийг дараах нөлөөнөөс хамгаалсан байх:
 - (i) утаа; эсхүл
 - (ii) нүүрстөрөгчийн давхар исэл; эсхүл
 - (iii) бусад аюултай хий; эсхүл
 - (iv) нисэх онгоцны битүүмжлэл алдагдсанаас бусад, хүчилтөрөгчийн дутагдалтай орчин.

A.21. Багийн гишүүдийн амьсгал хамгаалах зөөврийн төхөөрөмж

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, багийн гишүүдийн амьсгал хамгаалах зөөврийн төхөөрөмж нь TSO C116-гийн шаардлагыг хангасан байна.

(b) Багийн гишүүдийн амьсгал хамгаалах зөөврийн төхөөрөмж нь багийн гишүүд үүрэгт ажлаа саадгүй гүйцэтгэх боломжийг хязгаарлахгүй амьсгал хамгаалах төхөөрөмжтэй холбосон зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмжөөс бүрдсэн байж болно.

A.22. Транспондер төхөөрөмж

SSR транспондер нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) TSO C74c-ийн шаардлага; эсхүл
- (2) Mode S горимд ажиллах төхөөрөмжид, TSO C112-ын зохих ангилал.

A.23. Түвшний мэдээллийг кодлох төхөөрөмж

Түвшний мэдээллийг кодлох төхөөрөмж нь TSO C88-ын шаардлагыг хангасан байх ёстой.

A.24. Түвшин анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж

AGL 1000м-ээс (3000ft) доош түвшинд гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагааны хувьд, тухайн түвшин анхааруулах систем, эсхүл хэрэглэл нь гэрлэн, эсхүл дуут дохионы зөвхөн аль нэг дохиог өгдөг байх шаардлагатай.

А.25. Онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдэл

Онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдэл нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) зохих маягийн гэрчилгээний; эсхүл
- (2) TSO C23; эсхүл
- (3) цэргийн зураг, захиалгын дугаар, эсхүл бусад холбогдох цэргийн оноосон тэмдэглэгээ, эсхүл тодорхойлох дугаар; эсхүл
- (4) LTF 3(5)03; эсхүл
- (5) Европын Стандарт EN 12491; эсхүл
- (6) AFNOR болон DHV стандарт.

А.26. Глайдер чирэх холбоос

Глайдер чирэх холбоос нь:

- (1) энэ хэсгийн (2)-т зааснаас бусад тохиолдолд, глайдер чирэх холбоосны бат бэх чанарын тасрах хязгаар нь чирэгдэж байгаа глайдерын MCTOW-ийн 80%-иас багагүй, эсхүл 200%-иас их байх ёстой;
- (2) хэрэв тухайн ашиглаж байгаа холбоосны бат бэх чанарын тасрах хязгаар нь тухайн чирэх глайдерын MCTOW-ийн 200%-иас их бол, дараах холбоосны бэхэлгээний цэгт аюулгүйн холбоос суурилуулсан байх ёстой:
 - (i) тухайн глайдерт холбосон бэхэлгээний бат бэх чанарын хязгаар нь тухайн глайдерын MCTOW-ийн 80%-иас багагүй, гэхдээ MCTOW-ээс хоёр дахинаас ихгүй;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөгт холбосон бэхэлгээний бат бэх чанарын хязгаар нь тухайн глайдерын MCTOW-ийн 100%-иас доошгүй, гэхдээ MCTOW-ээс хоёр дахинаас ихгүй.

--oOo--